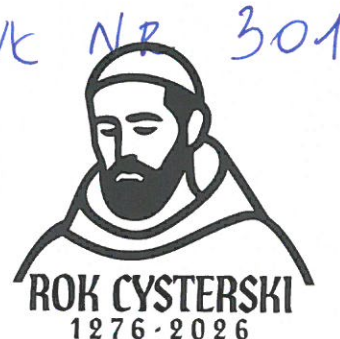

Burmistrz Miasta i Gminy Pelplin

DANE TELEADRESOWE

Plac Grunwaldzki 4
83-130 Pelplin
tel.: (58) 536-12-61 do 63
fax: (58) 536-14-64
e-mail: burmistrz@pelplin.pl
www.pelplin.pl

Pelplin, 17.02.2026 r.

Pan Jakub Zieliński

Przewodniczący Rady Miejskiej w Pelplinie

Burmistrz Miasta i Gminy Pelplin przekazuje w załączeniu Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pelplin na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030” za lata 2023-2024.

KIEROWNIK
Referatu Gospodarki Przestrzennej
i Środowiska
Anna Ziolkowska

Burmistrz
Miasta i Gminy Pelplin
Miroslaw Chyla

FIMAT
DORADZTWO
ŚRODOWISKOWE

FIMAT Sp. z o.o.

UL. F. JAKUSZ-GOSTOMSKIEGO 4/2; 83-140 GNIEW

WWW.FIMAT.PL; E-MAIL: BIURO@FIMAT.PL; TEL. 668 583 095

NIP: 579-104-21-08; REGON: 362644330

**RAPORT Z REALIZACJI
„PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA I GMINY PELPLIN NA LATA 2023-2026
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030”
ZA LATA 2023-2024**

Pelplin, listopad 2025 r.

Zlecniodawca:

Gmina Pelplin
Plac Grunwaldzki 4
83-130 Pelplin
tel. 58 536 12 61 do 63
e-mail: urząd@pelplin.pl
www.pelplin.pl

Wykonawca:

Fimat Sp. z o.o.
ul. F. Jakusz-Gostomskiego 4/2
83-140 Gniew
tel. 668 583 095
e-mail: biuro@fimat.pl
www.fimat.pl

Autorzy opracowania:

mgr. inż. Aleksandra Wasielewska

Spis treści

Spis treści.....	5
Skróty.....	6
1. Podstawa prawna.....	7
2. Cel i zakres opracowania	7
3. Materiały źródłowe	7
4. Wstęp	9
5. Charakterystyka miasta i gminy Pelplin.....	10
6. Analiza realizacji celów i zadań w ramach wyznaczonych obszarów interwencji określonych w POŚ na lata 2023 – 2026	13
6.1. Obszar interwencji – ochrona klimatu i jakości powietrza	13
6.2. Obszar interwencji – zagrożenie hałasem.....	31
6.3. Obszar interwencji – pola elektromagnetyczne	37
6.4. Obszar interwencji – gospodarowanie wodami	40
6.5. Obszar interwencji – gospodarka wodno-ściekowa.....	45
6.6. Obszar interwencji – zasoby geologiczne.....	54
6.7. Obszar interwencji – gleby	56
6.8. Obszar interwencji – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	61
6.9. Obszar interwencji – zasoby przyrodnicze	68
6.10. Obszar interwencji – zagrożenie awariami	78
7. Podsumowanie i wnioski.....	81
8. Spis tabel.....	85
9. Spis Rysunków.....	86

Skróty

B(a)P – benzo(a)piren
GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, oddział w Gdańsku
GIOŚ – Główny Inspektor Ochrony Środowiska
Gmina – Gmina Pelplin
GPEC – Gdańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
GPR – Generalny Pomiar Ruchu
Marszałek – Marszałek Województwa Pomorskiego
OChK – Obszar Chronionego Krajobrazu
OSChR – Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
OSP – Ochotnicza Straż Pożarna
OZE – odnawialne źródła energii
PEM – pola elektromagnetyczne
PGN – Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pelplin
PGW WP – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG – Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie
PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska
PODR – Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lubaniu
POP – Program Ochrony Powietrza
POŚ (Program) – Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pelplin na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030
p.o.ś. – ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska
Starosta – Starosta Powiatu Tczewskiego
PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
PSP – Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Tczewie
PSSE – Państwowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tczewie
Raport – Raport z realizacji „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pelplin na lata 2023 – 2024 z perspektywą do roku 2030” za lata 2023 - 2024
RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku
SOPO – System Osłony Przeciwośmiskowej
SUiKZP – Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
UMiG Pelplin – Urząd Miasta i Gminy Pelplin
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku
WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku
ZDW – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku
ZDR – Zakład o dużym ryzyku
ZZR – Zakład o zwiększonym ryzyku
ZUO – Zakład Utylizacji Odpadów

1. Podstawa prawna

Realizacja polityki ochrony środowiska na poziomie lokalnym odbywa się zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska*, zwanej dalej „p.o.ś.”. Zgodnie z art. 14 ust. 2 tej ustawy, jednym z narzędzi prowadzenia polityki ochrony środowiska są gminne programy ochrony środowiska, które stanowią dokumenty strategiczne, ukierunkowane na poprawę stanu środowiska oraz zrównoważony rozwój gminy.

Na podstawie art. 17 ust. 1 p.o.ś., Burmistrz Miasta i Gminy Pelplin zobowiązany jest do opracowania Gminnego Programu Ochrony Środowiska (zwane dalej: „Program” lub „POŚ”), który uwzględni cele i kierunki działań wynikające ze strategii, programów oraz dokumentów programowych w rozumieniu *ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 p.o.ś., Program uchwalany jest przez Radę Miejską w Pelplinie, co nadaje mu charakter aktu prawa lokalnego. W myśl art. 18 ust. 2 tej samej ustawy, Burmistrz Miasta i Gminy Pelplin zobowiązany jest do sporządzania raportu z wykonania Programu w cyklu dwuletnim. Raport ten przedstawiany jest Radzie Miejskiej jako organowi wykonawczemu, stanowiąc podstawę do oceny skuteczności wdrażanych działań oraz planowania kolejnych etapów realizacji polityki środowiskowej.

Dodatkowo, zgodnie z art. 25 ust. 1 pkt 8 lit. a tiret 2 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko*, sporządzony Raport podlega obowiązkowemu udostępnieniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy Pelplin, co zapewnia przejrzystość działań oraz umożliwia społeczeństwu dostęp do informacji o stanie środowiska i podejmowanych inicjatywach.

Ustawa p.o.ś. oraz inne akty wykonawcze, nie określają wymagań dotyczących formy i struktury raportu z realizacji Programu. Nie opracowano wytycznych dotyczących jego sporządzania. W związku z tym przyjęto, że dokument ten powinien odnosić się bezpośrednio do założeń, celów oraz treści obowiązującej aktualizacji POŚ. Raport ma za zadanie przedstawić zarówno postępy, jak i zaniechania w realizacji działań ujętych w Programie, umożliwiając ocenę stopnia realizacji celów przy użyciu wskaźników ilościowych i jakościowych.

Ponadto, dokument powinien wskazywać ewentualne rozbieżności między założeniami a realizacją, wraz z uzasadnieniem przyczyn niezrealizowania lub częściowego wykonania działań. Integralną częścią raportu jest również analiza, wnioski oraz podsumowanie, które stanowią podstawę do dalszego doskonalenia i skutecznej realizacji Programu Ochrony Środowiska w kolejnych latach.

2. Cel i zakres opracowania

Celem niniejszego Raportu jest dokonanie kompleksowej oceny stopnia realizacji zadań i działań podejmowanych przez władze samorządowe Miasta i Gminy Pelplin, zarządców infrastruktury komunalnej oraz inne podmioty zaangażowane w ochronę środowiska, zgodnie z zapisami zawartymi w dokumencie pn. „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pelplin na lata 2023–2026 z perspektywą do roku 2030”, przyjętym uchwałą nr LXV/543/24 z dnia 29 lutego 2024 r. przez Radę Miejską w Pelplinie.

3. Materiały źródłowe

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 198)
4. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 733)
5. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.)

6. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 734)
8. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu
9. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t. j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112)
10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. poz. 2448)
11. Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2630)
12. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. poz. 2311)
13. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (Dz. U. poz. 1530)
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz. U. poz. 2412)
15. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294)
16. Uchwała nr 414/XXXIV/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 czerwca 2021 r. zmieniająca uchwałę Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu
17. Uchwała Sejmiku Województwa Pomorskiego Nr 57/VI/24 z dnia 29 lipca 2024 r. w sprawie Programu ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa pomorskiego (Dz. Urz. Woj. Pom. 2024 poz. 3680)
18. Uchwała Sejmiku Województwa Pomorskiego nr 308/XXIV/20 z dnia 28 września 2020 roku w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu (Dz. Urz. Woj. Pom. 2020 poz. 4231)
19. Uchwała Sejmiku Województwa Pomorskiego nr 414/XXXIV/21 z dnia 28 czerwca 2021 r. zmieniająca uchwałę Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego (PM10) oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu (Dz. Urz. Woj. Pom. 2021 poz. 2817)
20. Uchwała Sejmiku Województwa Pomorskiego nr 603/XLVIII/22 z dnia 28 listopada 2022 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu. (Dz. Urz. Woj. Pom. 2022 poz. 5159)
21. Uchwała Sejmiku Województwa Pomorskiego nr 448/LI/23 z dnia 27 listopada 2023 r. w sprawie Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2023–2027 (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 4926)
22. Uchwała Rady Miejskiej w Pelplinie nr XXIV/176/16 z dnia 29 czerwca 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej
23. Uchwała nr XII/74/15 Rady Miejskiej w Pelplinie z dnia 21 września 2015 r. Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe
24. Uchwała Rady Miejskiej w Pelplinie nr XXIII/214/20 z dnia 27 listopada 2020 r. w sprawie Wieloletniego planu modernizacji i rozwoju urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, będących w posiadaniu PELKOM na lata 2021 – 2024
25. Uchwała nr LVI/468/23 Rady Miejskiej w Pelplinie z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Pelplin
26. Uchwała Rady Miejskiej w Pelplinie nr X/82/07 z dnia 28 listopada 2007 r. w sprawie przyjęcia Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy i Miasta Pelplin na lata 2007 – 2012
27. Uchwała Rady Miejskiej w Pelplinie nr XXXI/256/21 z dnia 28 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia regulaminu zasad przyznawania i rozliczania dotacji na zadania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Pelplin

28. Uchwała nr LXV/542/24 Rady Miejskiej w Pelplinie z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta i gminy Pelplin na rok 2024
29. Uchwała nr LV/454/23 Rady Miejskiej w Pelplinie z dnia 23 lutego 2023 r. w sprawie przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta i gminy Pelplin na rok 2023
30. Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027
31. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Tczewskiego na lata 2021-2026
32. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pelplin na lata 2023-2024 z perspektywą do roku 2030
33. Raportu z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pelplin na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024” za lata 2021 – 2022
34. Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Pelplin za rok 2023
35. Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Pelplin za rok 2024
36. Sprawozdanie Burmistrza Miasta i Gminy Pelplin z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za rok 2023
37. Sprawozdanie Burmistrza Miasta i Gminy Pelplin z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za rok 2024
38. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi w Mieście i Gminie Pelplin za rok 2023
39. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi w Mieście i Gminie Pelplin za rok 2024
40. Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim Raport Wojewódzki za rok 2023
41. Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim Raport Wojewódzki za rok 2024
42. Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021 Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad
43. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2024 r. Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2025
44. Rejestr terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku za rok 2024
45. Sprawozdanie z działalności Straży Miejskiej za rok 2023
46. Sprawozdanie z działalności Straży Miejskiej za rok 2024
47. Biuletyn Informacyjny 2023 Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Tczewie
48. Biuletyn Informacyjny 2024 Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Tczewie
49. Demografia w Gminie Pelplin stan na dzień 31 grudnia 2023 r. Opracowana przez Urząd Miasta i Gminy Pelplin
50. Demografia w Gminie Pelplin stan na dzień 31 grudnia 2024 r. Opracowana przez Urząd Miasta i Gminy Pelplin
51. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce Państwowy Instytut Geologiczny 2024
52. www.karty.apgw.gov.pl (stan na dzień 10.10.2025)
53. www.geoserwis.gdos.gov.pl (stan na dzień 10.10.2025)
54. Inne dokumenty i dane pozyskane od podmiotów realizujących zadania na terenie gminy Pelplin

4. Wstęp

Niniejszy Raport stanowi podsumowanie działań podejmowanych na terenie Miasta i Gminy Pelplin w latach 2023–2024, których celem była poprawa stanu środowiska naturalnego oraz realizacja założeń określonych w dokumencie pn. „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pelplin na lata 2023–2024 z perspektywą do roku 2030”. Oprócz zadań ujętych w Programie, Raport uwzględnia również inne przedsięwzięcia o charakterze proekologicznym, które mimo że nie zostały bezpośrednio wskazane w POŚ, miały pozytywny wpływ na środowisko lokalne.

Zakres informacji zawartych w Raporcie odpowiada strukturze i treści przyjętego Programu, co umożliwia przejrzystą ocenę stopnia realizacji celów strategicznych i operacyjnych. Dokument pełni funkcję narzędzia

monitorującego, weryfikującego skuteczność wdrażanych działań oraz identyfikującego obszary wymagające dalszej interwencji lub korekty.

Raport stanowi również przegląd zmian zachodzących w stanie środowiska na obszarze Gminy Pelplin w analizowanym okresie sprawozdawczym. Porównanie aktualnego obrazu z sytuacją opisaną w Programie pozwala odpowiedzieć na pytanie, w jakim stopniu udało się zrealizować przyjęte założenia oraz wdrożyć zaplanowane przedsięwzięcia. Przedstawiona analiza poszczególnych komponentów środowiska umożliwia ocenę wpływu realizowanych działań na jakość życia mieszkańców oraz stan zasobów naturalnych gminy.

Cele i zadania środowiskowe zostały ujęte w Raporcie zgodnie z obszarami interwencji określonymi w Programie, obejmującymi:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- zagrożenie hałasem,
- pola elektromagnetyczne,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- zasoby geologiczne,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- zagrożenie awariami.

Raport stanowi istotny element systemu zarządzania środowiskiem w gminie, wspierając podejmowanie decyzji strategicznych oraz zapewniając transparentność działań wobec mieszkańców i interesariuszy.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie przedstawionych w Rozdziale 3 materiałów źródłowych oraz danych pozyskanych z następujących jednostek:

- Urzędu Miasta i Gminy Pelplin,
- Pelkom Sp. z o.o. w Pelplinie,
- Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Lubaniu,
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tczewie,
- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Gdańsku,
- Zarządu Dróg Wojewódzkich w Gdańsku,
- Starostwa Powiatowego w Tczewie,
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku,
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku,
- Głównego Urzędu Statystycznego,
- Polskiego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie,
- Urzędu Marszałkowskiego w Gdańsku,
- Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gdańsku,
- Gdańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej GPEC Pelplin,
- ENERGA-Operator S.A. w Gdańsku,
- Zakładu Utylizacji Odpadów Stałych w Tczewie.

5. Charakterystyka miasta i gminy Pelplin

Gmina Pelplin położona jest w południowej części województwa pomorskiego, w powiecie tczewskim, nad rzeką Wierzycą będącą dopływem Wisły. Obszar ten charakteryzuje się korzystnym położeniem geograficznym, zróżnicowanym krajobrazem oraz bogatym dziedzictwem kulturowym, co czyni go istotnym obszarem zarówno pod względem środowiskowym, jak i społecznym. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w roku 2023

powierzchnia administracyjna gminy wynosiła 14 103 ha z 2021 roku), co stanowi 20,14 % powierzchni powiatu tczewskiego.

Teren gminy znajduje się w obrębie dwóch mezoregionów fizycznogeograficznych:

- Pojezierza Starogardzkiego – obejmującego część centralną i zachodnią gminy, charakteryzującego się pagórkowatym ukształtowaniem terenu, obecnością jezior oraz terenów rolniczych;
- Doliny Kwidzyńskiej – obejmującej część wschodnią gminy, będącej częścią makroregionu Doliny Dolnej Wisły, o bardziej równinnym charakterze, z licznymi terenami zalewowymi i siedliskami przyrodniczymi.

Takie zróżnicowanie geomorfologiczne wpływa na lokalne warunki klimatyczne, hydrologiczne oraz przyrodnicze, co ma bezpośrednie znaczenie dla planowania działań z zakresu ochrony środowiska.

Etnograficznie Gmina Pelplin należy do regionu Kociewie, położonego na Pomorzu Gdańskim. Kociewie wyróżnia się silną tożsamością kulturową, bogatym folklorem, tradycjami kulinarnymi oraz językowymi. Dziedzictwo kulturowe regionu znajduje odzwierciedlenie w lokalnych inicjatywach społecznych, edukacyjnych i ekologicznych, które często łączą ochronę środowiska z promocją lokalnej tożsamości.

Gmina Pelplin graniczy z następującymi jednostkami samorządowymi:

- od północy z gminą Subkowy,
- od wschodu z gminami Miłoradz, Sztum, Ryjewo,
- od południowego wschodu z gminą Gniew,
- od południa z gminą Morzeszczyn,
- od południowego zachodu z gminą Bobowo,
- od północnego zachodu z gminą Starogard Gdański.

Położenie geograficzne oraz uwarunkowania środowiskowe, wynikające ze zlodowacenia bałtyckiego i późniejszych procesów geomorfologicznych, determinują naturalny charakter obszaru, który posiada wiodącą funkcję rolniczą. Dominują tu użytki rolne, gleby dobrej jakości oraz rozproszona zabudowa wiejska. Najwyższym punktem gminy jest Góra Jana Pawła II (dawniej Góra Biskupia), wznosząca się na wysokość 92,3 m n.p.m. Wzniesienie to stanowi charakterystyczny element krajobrazu i punkt orientacyjny w regionie.

Strukturę osadniczą gminy tworzy miasto Pelplin oraz 14 sołectw: Bielawki, Gręblin, Janiszewko, Janiszewo, Kulice, Lignowy Szlacheckie, Małe Walichnowy, Międzyłęż, Pomyje, Rajkowy, Ropuchy, Rożental, Rudno, Wielki Garc oraz miasto Pelplin.

Rozmieszczenie miejscowości ma charakter rozproszony, typowy dla gmin o profilu rolniczym, z dominacją zabudowy jednorodzinnej i gospodarstw rolnych.

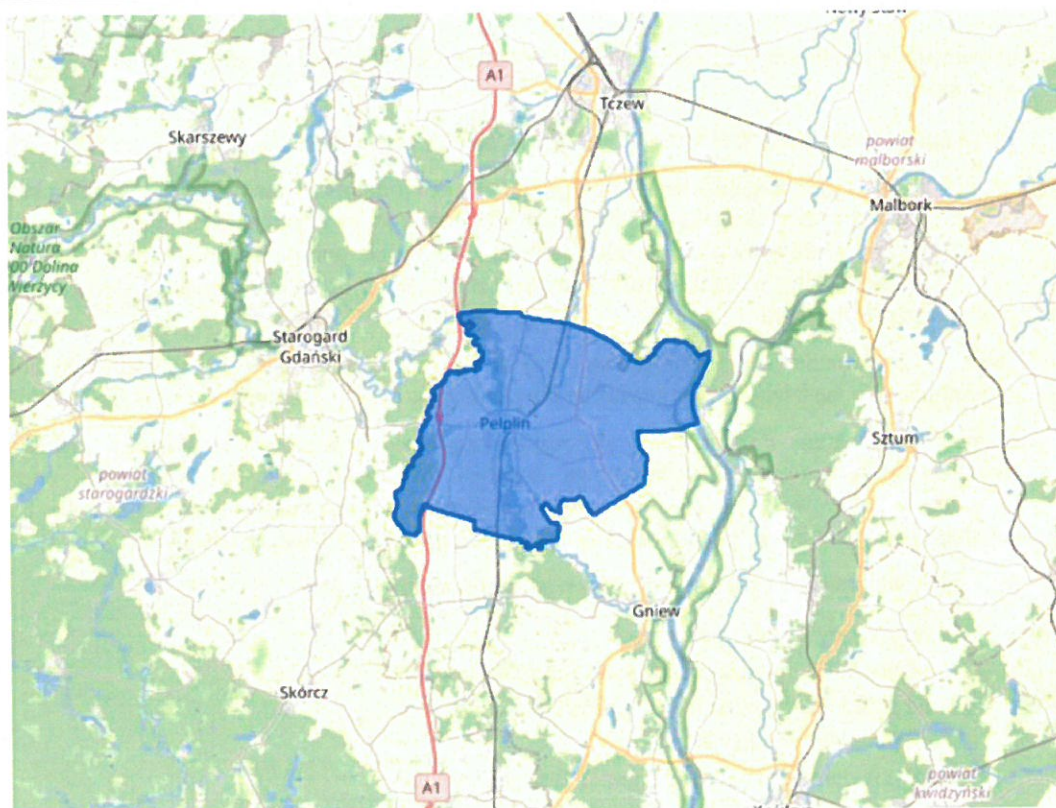
Miasto Pelplin pełni funkcję lokalnego węzła komunikacyjnego, dzięki korzystnemu położeniu pomiędzy autostradą A1 (węzeł Pelplin), a drogą krajową nr 91. Dodatkowo przez teren gminy przebiegają: drogi wojewódzkie nr 229 i 230, które zapewniają regionalne połączenia drogowe oraz magistrała kolejowa Chorzów Batory – Porty, będąca ważnym szlakiem transportu kolejowego. W ciągu drogi wojewódzkiej nr 229 znajduje się obwodnica miasta Pelplin, która odciąża centrum miasta z ruchu tranzytowego i poprawia dostępność komunikacyjną regionu.

Odległość Gminy Pelplin od ośrodków miejskich:

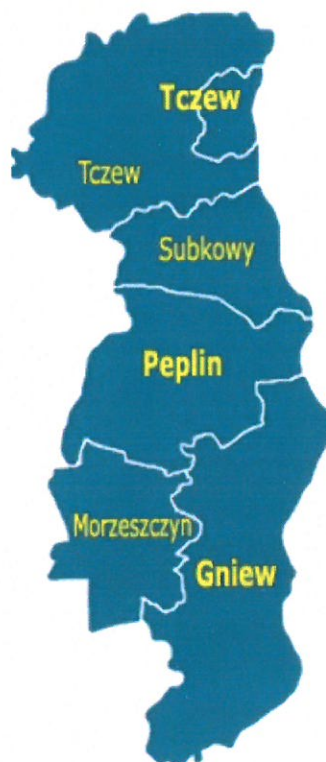
- do Gdańska (miasta wojewódzkiego): ok. 56 km,
- do Tczewa (miasta powiatowego): ok. 24 km,
- do Starogardu Gdańskiego (sąsiedniego miasta): ok. 15 km.

Dogodne połączenia drogowe i kolejowe sprzyjają rozwojowi gospodarczemu, turystyce oraz integracji z regionalnymi ośrodkami miejskimi.

Rysunek 1. Położenie Gminy Pelplin oprac. własne na podstawie www.polskawliczbach.pl/gmina_Pelplin

Rysunek 2. Położenie Gminy Pelplin na tle powiatu tczewskiego oprac. własne na podstawie www.gminy.pl

Na podstawie danych zawartych w opracowaniach *Demografia w Gminie Pelplin stan na dzień 31 grudnia 2023 r.* oraz *Demografia w Gminie Pelplin stan na dzień 31 grudnia 2024 r.* stwierdzono, że w roku 2023 liczba mieszkańców Gminy Pelplin wynosiła 15 038 osób, z czego 6 805 zamieszkiwało miasto, a 8 233 tereny wiejskie. Według danych GUS gęstość zaludnienia w tym okresie kształtowała się na poziomie 106,7 osób na km². Rok później, stan na dzień 31 grudnia 2024 r., liczba ludności ogółem wzrosła do 15 095 osób. W strukturze osadniczej nastąpiły zmiany – populacja miasta zwiększyła się do 8 201 mieszkańców, natomiast liczba ludności na terenach wiejskich spadła do 6 894. W efekcie gęstość zaludnienia w 2024 r. wyniosła 105,8 osób na km², co oznacza niewielki spadek w stosunku do roku poprzedniego. Dane te wskazują na utrzymującą się stabilność liczby ludności ogółem, przy jednoczesnym przesunięciu demograficznym w kierunku wzrostu populacji miejskiej i spadku liczby mieszkańców obszarów wiejskich.

6. Analiza realizacji celów i zadań w ramach wyznaczonych obszarów interwencji określonych w POŚ na lata 2023 – 2026

6.1. Obszar interwencji – ochrona klimatu i jakości powietrza

Powietrze atmosferyczne jest jednym z najbardziej wrażliwych na zanieczyszczenia komponentów środowiska, a jego jakość bezpośrednio wpływa na zdrowie ludzi, dobrostan zwierząt, kondycję roślin oraz ogólne warunki życia. Współczesne wyzwania związane ze zmianami klimatycznymi oraz rosnącym poziomem emisji zanieczyszczeń sprawiają, że działania na rzecz poprawy jakości powietrza nabierają szczególnego znaczenia. Są one realizowane zarówno na poziomie krajowym, jak i lokalnym, w tym przez jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*, oceny jakości powietrza oraz obserwacje zmian jego stanu prowadzone są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Celem tego systemu jest uzyskanie wiarygodnych danych dotyczących stężeń substancji szkodliwych w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza, które stanowią podstawę do podejmowania działań naprawczych i planistycznych. Zgodnie z art. 87 ww. ustawy, oceny jakości powietrza dokonuje się w tzw. strefach, które obejmują:

- aglomeracje miejskie;
- miasta niebędące aglomeracjami;
- pozostały obszar województwa.

W przypadku województwa pomorskiego, zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*, wyznaczono dwie strefy oceny jakości powietrza:

- aglomeracja trójmiejska – obejmująca miasta Gdańsk, Gdynię i Sopot;
- strefa pomorska – obejmująca pozostałą część województwa, w tym Gminę Pelplin.

Sejmik Województwa Pomorskiego 28 września 2020 r. uchwalił nowe programy ochrony powietrza (POP) dla wszystkich stref województwa pomorskiego tj. strefy aglomeracja trójmiejska oraz strefy pomorskiej. POP powstały w oparciu o wyniki opracowanej w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska "Rocznej oceny jakości powietrza w województwie pomorskim. Raport wojewódzki za rok 2018". Przedmiotowe dokumenty zostały opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego. Dla strefy pomorskiej przyjęto uchwałę nr 308/XXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28.09.2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu.

Celem tworzenia programów ochrony powietrza jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie norm jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu na obszarach, gdzie występują przekroczenia. Dokument zawiera analizę przyczyn występowania wysokich stężeń substancji oraz wskazuje działania naprawcze mające na celu ich redukcję do poziomów nieprzekraczających norm. Przedmiotowy dokument został zmieniony uchwałą nr 414/XXXIV/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 czerwca 2021 r. w zakresie zmiany działań naprawczych. W 2022 r. Sejmik Województwa Pomorskiego przyjął kolejne zmiany do programu ochrony

powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu, *Uchwałę nr 603/XLVIII/22 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 listopada 2022 r.*

Program ochrony powietrza ma charakter aktu prawa miejscowego, obowiązującego na terenie gminy. Wskazuje on konkretne źródła emisji zanieczyszczeń oraz działania, które należy podjąć w celu ich ograniczenia. Wdrożenie tych działań ma kluczowe znaczenie dla poprawy jakości życia mieszkańców, ochrony zdrowia publicznego oraz realizacji celów środowiskowych określonych w lokalnym Programie Ochrony Środowiska.

Od dnia 1 stycznia 2019 r. system monitoringu jakości powietrza w Polsce jest realizowany przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ) za pośrednictwem regionalnych wydziałów monitoringu środowiska. Na obszarze województwa pomorskiego funkcję tę pełni Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Gdańsku, który odpowiada za prowadzenie pomiarów, analizę danych oraz publikację wyników oceny jakości powietrza.

Na terenie Gminy Pelplin nie znajduje się żadna stacja pomiarowa Państwowego Monitoringu Środowiska. W związku z tym, oceny jakości powietrza dla tego obszaru dokonywane są na podstawie danych z najbliższej położonych stacji pomiarowych zlokalizowanych w ramach strefy pomorskiej, tj.:

- Liniewko Kościerskie – stacja pozamiejska, reprezentatywna dla obszarów wiejskich;
- Malbork (ul. Mickiewicza) – stacja miejska, monitorująca obszar zurbanizowany;
- Kwidzyn (ul. Sportowa) – stacja miejska, zlokalizowana w sąsiedztwie terenów mieszkalnych i komunikacyjnych.

Dane z tych stacji stanowią podstawę do oceny stanu powietrza w Gminie Pelplin, zgodnie z metodyką określoną w ustawie p.o.ś. oraz rozporządzeniach wykonawczych.

Charakterystyka jakości powietrza na terenie Gminy Pelplin została przedstawiona na podstawie danych z *Rocznej Oceny Jakości Powietrza w Województwie Pomorskim – Raport Wojewódzki za rok 2023 i 2024*.

Tabela 1. Ocena jakości powietrza strefy pomorskiej (źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w woj. pomorskim za rok 2023 i 2024, opracowanie własne)

Rodzaj zanieczyszczenia	Klasa jakości powietrza w 2022 r.	Klasa jakości powietrza w 2023 r.	Klasa jakości powietrza w 2024 r.	Opis klasy
Ocena wykonana ze względu na ochronę zdrowia ludzi				
Benzen (C ₆ H ₆)	A	A	A	Poziom stężeń zanieczyszczenia nieprzekraczający poziomu dopuszczalnego
Dwutlenek siarki (SO ₂)	A	A	A	j.w
Dwutlenek azotu (NO ₂)	A	A	A	j.w
Ozon (O ₃)	A D2	A D2	A D2	Klasa A – j.w Klasa D – powyżej poziomu celu długoterminowego
Tlenek węgla (CO)	A	A	A	Poziom stężeń zanieczyszczenia nieprzekraczający poziomu dopuszczalnego
Pył zawieszony PM ₁₀	A	A	A	Powyżej poziomu dopuszczalnego
Pył zawieszony PM _{2,5}	A	A	A	Poziom stężeń zanieczyszczenia nieprzekraczający

				poziomu dopuszczalnego
Ołów (Pb) w pyłe zawieszonym PM10	A	A	A	Poziom stężenie zanieczyszczenia nieprzekraczający poziomu dopuszczalnego
Nikiel (Ni) w pyłe zawieszonym PM10	A	A	A	j.w
Kadm (Cd) w pyłe zawieszonym PM10	A	A	A	j.w
Arsen (As) w pyłe zawieszonym PM10	A	A	A	j.w
Benzo(a)piren B(a)P w pyłe zawieszonym PM10	C	C	A	Stężenie poziomu zanieczyszczeń przekracza poziom docelowy
Ocena wykonana ze względu na ochronę roślin				
Dwutlenek siarki (SO ₂)	A	A	A	Poziom stężenie zanieczyszczenia nieprzekraczający poziomu dopuszczalnego
Tlenki azotu (NO _x)	A	A	A	j.w
Ozon (O ₃)	A D2	A D2	A D2	Klasa A – j.w. Klasa D2 – powyżej poziomu celu długoterminowego

Dokonując analizy wyników dla lat 2023 - 2024, stwierdzono:

- Ocena pod kątem ochrony zdrowia ludzi:
 - W roku 2023 stwierdzono przekroczenie poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu w pyłe PM10, co skutkowało przypisaniem klasy C.
 - Dodatkowo odnotowano przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu, co skutkowało przypisaniem klasy D2.
 - W roku 2024 nastąpiła poprawa – poziomy dopuszczalne i docelowe zostały dotrzymane, a benzo(a)piren uzyskał klasę A. Jednak nadal utrzymywało się przekroczenie celu długoterminowego dla ozonu.
- Ocena pod kątem ochrony roślin:
 - Dla dwutlenku siarki i tlenków azotu w latach 2023–2024 nie stwierdzono przekroczeń.
 - Ozon nadal przekraczał poziom celu długoterminowego, co skutkowało przypisaniem klasy D2.

Wnioski z oceny jakości powietrza:

- Niski poziom zanieczyszczeń utrzymywał się dla większości substancji, w tym NO₂, CO, benzenu, PM2,5 oraz metali ciężkich (Pb, As, Cd, Ni).
- Benzo(a)piren pozostał największym wyzwaniem mimo poprawy w 2024 r., jego stężenia były wysokie w sezonach grzewczych (styczeń–marzec, październik–grudzień).
- Główna przyczyna przekroczeń: emisja z indywidualnych systemów ogrzewania budynków.
- Ozon wykazywał sezonowy wzrost stężeń w okresie letnim, związany z obecnością jego prekursorów i warunkami meteorologicznymi. Choć poziom docelowy nie został przekroczony, cel długoterminowy nadal nie został osiągnięty.

Gmina Pelplin aktywnie realizuje politykę środowiskową, podejmując szereg działań ukierunkowanych na poprawę jakości powietrza oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń. Kluczowymi dokumentami wspierającymi te działania są:

- *Uchwała nr XXIV/176/16 Rady Miejskiej w Pelplinie z dnia 29 czerwca 2016 r. Plan gospodarki niskoemisyjnej;*

PGN stanowi strategiczny dokument planistyczny, którego celem jest:

- o analiza aktualnego stanu zużycia energii, emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy;
- o wyznaczenie kierunków działań zmierzających do: redukcji zużycia energii, zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii (OZE) oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i substancji szkodliwych.
- o ocena efektywności ekologicznej proponowanych działań.
- o określenie kosztów i źródeł finansowania, w tym możliwości pozyskania środków z funduszy krajowych i unijnych.

PGN stanowi podstawę do aplikowania o środki zewnętrzne, realizacji projektów modernizacyjnych oraz wdrażania lokalnych inicjatyw proekologicznych, takich jak termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ciepła czy rozwój infrastruktury OZE.

- *Uchwała nr XII/74/15 Rady Miejskiej w Pelplinie z dnia 21 września 2015 r. Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe;*

Dokument ten określa:

- o obecny stan infrastruktury energetycznej na terenie gminy;
- o prognozy zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe;
- o kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia, z uwzględnieniem efektywności energetycznej i bezpieczeństwa dostaw;
- o możliwości rozwoju sieci gazowych i elektroenergetycznych, w tym integracji z odnawialnymi źródłami energii.

Projekt założeń wspiera planowanie inwestycji w sektorze energetycznym, a jego realizacja przyczynia się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń oraz poprawy jakości powietrza poprzez modernizację systemów grzewczych i energetycznych.

Realizacja działań w obszarze interwencji – ochrona klimatu i jakości powietrza w roku 2023

W 2023 roku Gmina Pelplin podjęła istotne działania na rzecz poprawy jakości powietrza i realizacji celów określonych w Programie Ochrony Powietrza dla strefy pomorskiej. Kluczowym przedsięwzięciem było przeprowadzenie inwentaryzacji źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych oraz niemieszkalnych, które nie stanowią zasobu gminnego (działanie oznaczone w POP symbolem WpsPomInZe).

Celem przedmiotowej inwentaryzacji było:

- stworzenie kompleksowej bazy danych o istniejących źródłach ciepła;
- umożliwienie analizy i oceny konieczności wymiany przestarzałych urządzeń grzewczych;
- dostosowanie lokalnych działań do wymogów uchwały antysmogowej obowiązującej na terenie województwa pomorskiego.

Zakres inwentaryzacji objął zarówno budynki mieszkalne, jak i niemieszkalne, pozostające poza bezpośrednim zarządem gminy.

Na podstawie zebranych danych opracowano dokument pn. „Harmonogram rzeczowo-finansowy wdrażania uchwał antysmogowych w zakresie pozostałych budynków i lokali mieszkalnych i niemieszkalnych, niestanowiących zasobu gminnego”, który:

- stanowi realizację II etapu działania naprawczego WPomHrFi określonego w Programie Ochrony Powietrza,
- zawiera analizę zapisów uchwały antysmogowej oraz POP,
- przedstawia szczegółowy harmonogram działań wraz z wariantami realizacyjnymi,

- określa spodziewany efekt ekologiczny wynikający z planowanych modernizacji źródeł ciepła,
- wskazuje możliwe źródła finansowania oraz koszty realizacji,
- zawiera propozycję systemu monitoringu i kontroli wdrażania zaplanowanych działań.

Dokument został formalnie przyjęty *zarządzeniem Nr 121/2023 Burmistrza Miasta i Gminy Pelplin z dnia 30 czerwca 2023 r.* Stanowi on istotne narzędzie wspierające realizację lokalnej polityki antysmogowej oraz umożliwia skuteczne wdrażanie działań naprawczych zgodnych z wymaganiami Programu Ochrony Powietrza.

CZYSTY POWIETRZE

W okresie sprawozdawczym Gmina Pelplin aktywnie współpracowała z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku przy realizacji Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”. Program ten stanowi jedno z kluczowych narzędzi krajowej polityki środowiskowej, ukierunkowanej na poprawę jakości powietrza oraz ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Jego głównym celem jest wymiana starych, nieefektywnych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym na nowoczesne urządzenia grzewcze spełniające najwyższe normy emisyjne oraz poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych poprzez realizację prac termomodernizacyjnych.

Od maja 2021 roku w Urzędzie Miasta i Gminy Pelplin funkcjonuje punkt konsultacyjno-informacyjny programu „Czyste Powietrze”, który zapewnia mieszkańcom dostęp do kompleksowego wsparcia w zakresie uzyskiwania informacji o zasadach programu, wypełniania i składania wniosków o dofinansowanie oraz przygotowywania dokumentacji rozliczeniowej dla zrealizowanych przedsięwzięć. Beneficjentami programu są osoby fizyczne będące właścicielami domów jednorodzinnych lub budynków dwulokalowych z wyodrębnionymi księgami wieczystymi, których dochód roczny nie przekracza 135 000 zł.

Efekty działania punktu konsultacyjnego w 2023 roku:

- liczba udzielonych konsultacji: 296
- liczba złożonych wniosków o dotację: 95
- liczba zrealizowanych przedsięwzięć: 62
- łączna kwota wypłaconych dotacji: 813 214,19 zł

Efekty działania punktu konsultacyjnego od maja 2021 r. do końca 2023 roku:

- liczba złożonych wniosków o dotację: 354
- liczba zrealizowanych przedsięwzięć: 208
- łączna kwota wypłaconych dotacji: 3 121 870,96 zł

Działania realizowane w ramach programu „Czyste Powietrze” stanowią istotny element lokalnej strategii poprawy jakości powietrza. Współpraca z WFOŚiGW oraz funkcjonowanie punktu konsultacyjnego w Pelplinie znacząco zwiększyły dostępność programu dla mieszkańców, przyczyniając się do redukcji emisji zanieczyszczeń oraz poprawy efektywności energetycznej budynków na terenie gminy.

*Tabela 2. Dotacje realizowane w roku 2023 r. w ramach programu „Czyste Powietrze”
(źródło: dane pozyskane z UMiG Pelplin, opracowanie własne)*

Rodzaj źródła ciepła, na które wypłacono dofinansowanie	Ilość	Kwota wypłacona [zł]
	2023 r.	2024 r.
Kocioł gazowy kondensacyjny	19	143.452,29
Kocioł na pellet drzewny	9	85.383,31

Pompa ciepła powietrze/woda	31	576.341,55
Pompa ciepła powietrze/powietrze	1	2.037,04
Ogrzewanie elektryczne	2	6.000,00
SUMA:	62	813.214,19

W 2023 roku Gmina Pelplin kontynuowała działania informacyjno-edukacyjne wspierające realizację Programu „Czyste Powietrze”, wykorzystując środki otrzymane na prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego. W ramach tych środków współfinansowano m.in. inicjatywy związane z akcją „Ty! Dzień Ziemi w Gminie Pelplin”, której celem była promocja proekologicznych postaw oraz zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska i jakości powietrza.

W ciągu roku zorganizowano szereg wydarzeń informacyjnych. W ramach kampanii edukacyjnej odbyło się spotkanie pracownika punktu konsultacyjnego z osobami zainteresowanymi udziałem w programie „Ciepłe Mieszkanie”. Podczas Dni Pelplina funkcjonował specjalny punkt informacyjny Programu „Czyste Powietrze”, którego celem była promocja walki ze smogiem. Mieszkańcom przedstawiono możliwości uzyskania dofinansowania na wymianę starych, nieefektywnych źródeł ciepła zasilanych paliwem stałym na nowoczesne urządzenia spełniające najwyższe normy emisyjne. Informowano również o dostępnych środkach na przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych oraz montaż odnawialnych źródeł energii. W IV kwartale 2023 roku rozesłano 261 listów z zaproszeniami na spotkanie informacyjne dotyczące Programu „Czyste Powietrze”. Spotkanie odbyło się w listopadzie w Sali Posiedzeń im. Adama Kaszowicza Rady Miejskiej w Pelplinie. Podczas wydarzenia omówiono szczegóły dotyczące zasad przyznawania dotacji, pracownik urzędu udzielał odpowiedzi na pytania uczestników, wspierając ich w procesie przygotowania dokumentacji oraz składania wniosków.

CIEPŁE MIESZKANIE

Program „Ciepłe Mieszkanie” skierowany jest do właścicieli lokali mieszkalnych zlokalizowanych w budynkach wielorodzinnych. Jego celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń poprzez wsparcie finansowe dla mieszkańców w zakresie modernizacji systemów grzewczych i termomodernizacji lokali. Program umożliwia uzyskanie dotacji na zakup kotła gazowego kondensacyjnego, kotła na pellet drzewny o podwyższonym standardzie, ogrzewania elektrycznego, pompy ciepła typu powietrze/woda lub powietrze/powietrze, a także na podłączenie lokalu do wspólnego, efektywnego źródła ciepła. Dodatkowo, w ramach realizowanych przedsięwzięć możliwe jest wykonanie instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła.

W ramach pierwszego naboru do programu „Ciepłe Mieszkanie” Gmina Pelplin dysponowała budżetem w wysokości 427.500,00 zł, przeznaczonym dla 25 beneficjentów, którzy złożyli wnioski o dofinansowanie. Wszystkie 25 umów zostało podpisanych, a do końca 2023 roku rozliczono 16 przedsięwzięć na łączną kwotę kosztów kwalifikowalnych wynoszącą 125.632,72 zł. Łącznie zrealizowano 18 przedsięwzięć, co świadczy o wysokim poziomie zainteresowania programem oraz skuteczności jego wdrażania na terenie gminy.

W październiku 2023 roku Gmina Pelplin złożyła wniosek o dofinansowanie w ramach II naboru do programu „Ciepłe Mieszkanie” do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

KONTROLE PALENISK

Uzupełnieniem działań informacyjnych i inwestycyjnych realizowanych w ramach programów „Czyste Powietrze” oraz „Ciepłe Mieszkanie” były w 2023 roku działania kontrolne prowadzone przez Gminę Pelplin w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących jakości paliw stosowanych do ogrzewania budynków. Celem tych kontroli było egzekwowanie zapisów uchwały antysmogowej obowiązującej na terenie województwa pomorskiego oraz zapobieganie spalaniu odpadów i innych niedozwolonych materiałów w domowych instalacjach grzewczych.

W 2023 roku przeprowadzono łącznie 26 interwencji – kontroli palenisk w budynkach mieszkalnych na terenie gminy. Kontrole te miały charakter prewencyjny i edukacyjny, a ich celem było przede wszystkim uświadamianie mieszkańców o obowiązujących przepisach oraz zagrożeniach wynikających z nieprawidłowego spalania paliw. W żadnym z przypadków nie stwierdzono konieczności nałożenia grzywny w postaci mandatu karnego na podstawie art. 191 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeksu wykroczeń, który dotyczy spalania odpadów w sposób niezgodny z przepisami.

Działania kontrolne stanowią istotny element lokalnej polityki środowiskowej, wspierając skuteczne wdrażanie uchwały antysmogowej oraz budując świadomość ekologiczną mieszkańców. Ich kontynuacja w kolejnych latach pozwoli na dalsze ograniczanie emisji szkodliwych substancji do atmosfery oraz poprawę jakości powietrza w Gminie Pelplin.

Realizacja działań w obszarze interwencji – ochrona klimatu i jakości powietrza w roku 2024

W 2024 roku Gmina Pelplin przeprowadziła działania informacyjne skierowane do mieszkańców, mające na celu przypomnienie o obowiązku wymiany nieefektywnych źródeł ciepła, w szczególności kotłów pozaklasowych oraz urządzeń grzewczych nieposiadających tabliczki znamionowej. Obowiązek ten wynika z zapisów tzw. uchwały antysmogowej obowiązującej na obszarach poza aglomeracjami miejskimi województwa pomorskiego. Podstawą prawną tych działań jest: *Uchwała nr 308/XXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu* oraz *Uchwała nr 414/XXXIV/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 czerwca 2021 r. zmieniająca uchwałę Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu*, która wprowadziła zmiany do programu ochrony powietrza, w tym harmonogramy i obowiązki dotyczące wymiany źródeł ciepła w gminach poza aglomeracjami.

CZyste Powietrze

W 2024 roku Gmina Pelplin kontynuowała działania wspierające realizację Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”. Na mocy obowiązującego porozumienia pomiędzy Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku a Gminą Pelplin, w UMiG Pelplin w roku 2024 nadal funkcjonuje punkt konsultacyjno-informacyjny programu „Czyste Powietrze”. Pracownik punktu udziela mieszkańcom niezbędnych informacji dotyczących zasad programu, pomaga w wypełnianiu i składaniu wniosków o dofinansowanie oraz przygotowuje dokumentację rozliczeniową dla zrealizowanych przedsięwzięć.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez WFOŚiGW w Gdańsku, do dnia 31 grudnia 2024 roku mieszkańcy Gminy Pelplin złożyli łącznie 472 wnioski o przyznanie dotacji, zrealizowali 248 przedsięwzięć, a wartość wypłaconych środków wyniosła 4 223 650,04 zł. Dzięki zaangażowaniu pracowników gminy oraz przedstawicieli Funduszu, Pelplin po raz drugi z rzędu znalazł się w rankingu najbardziej aktywnych gmin wdrażających program „Czyste Powietrze”.

W okresie wiosennym 2024 roku zorganizowano cykl dziesięciu spotkań informacyjnych z mieszkańcami gminy, podczas których omawiano zasady programu, możliwości uzyskania wsparcia oraz obowiązki wynikające z uchwały antysmogowej. Punkt konsultacyjny przygotował również stoiska ekologiczne, które były dostępne podczas wydarzeń lokalnych, w tym Gminnych Dożynek w Rajkowach. W ciągu całego roku udzielono 366 indywidualnych konsultacji dotyczących programu, co świadczy o dużym zainteresowaniu mieszkańców oraz skuteczności działań informacyjnych prowadzonych przez gminę.

Tabela 3. Dotacje realizowane w roku 2023 i 2024 r. w ramach programu „Czyste Powietrze”
(źródło: dane pozyskane z WFOŚiGW w Gdańsku, oprac. własne)

Rodzaj źródła ciepła, na które wypłacono dofinansowanie	Ilość	Kwota zaliczana do kosztu kwalifikowanego [zł]	Kwota wypłacona [zł]
	2023 r./2024 r.		

Kocioł gazowy kondensacyjny	36	720.034,61	313.417,84
Kocioł na pellet drzewny	24	478.858,22	224.213,41
Pompa ciepła powietrzna	41	1.670.723,65	760.410,07
Pompa ciepła gruntowa	1	66.203,70	28.000,00
Ogrzewanie elektryczne	3	36.848,89	11.555,56
SUMA:	105	2.972.669,07	1.337.596,88

CIEPŁE MIESZKANIE

W 2024 roku Gmina Pelplin kontynuowała realizację programu „Ciepłe Mieszkanie”, skierowanego do właścicieli lokali mieszkalnych znajdujących się w budynkach wielorodzinnych.

W ramach pierwszego naboru budżet programu „Ciepłe Mieszkanie” wyniósł 427 500,00 zł i został przeznaczony dla 25 beneficjentów. Wszystkie umowy zostały podpisane, a do końca 2024 roku rozliczono 22 przedsięwzięcia na łączną kwotę kosztów kwalifikowalnych wynoszącą 170 809,31 zł. W dniu 22 listopada 2024 r. sporządzono Aneks Nr 1 do umowy w ramach I naboru, wprowadzając zmiany polegające na zwiększeniu liczby możliwych do realizacji przedsięwzięć oraz zmniejszeniu jednostkowej kwoty dotacji. Zmiany te były efektem oszczędności powstałych w wyniku niewykorzystania przez beneficjentów końcowych maksymalnych kwot dofinansowania. Dzięki temu możliwe stało się objęcie wsparciem większej liczby mieszkańców i do końca grudnia 2024 r. podpisano dodatkowo 11 umów w ramach rozszerzonego zakresu I naboru.

W czerwcu 2024 roku Gmina Pelplin otrzymała kolejną dotację w ramach II naboru do programu „Ciepłe Mieszkanie” od Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku, w wysokości 6 462 500,00 zł. W II edycji programu rozszerzono katalog beneficjentów końcowych o małe wspólnoty mieszkaniowe oraz osoby fizyczne posiadające prawo najmu lokalu mieszkalnego stanowiącego własność gminy, wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu gminy, zgodnie z *ustawą z dnia 21 czerwca 2021 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego*. Warunkiem udziału w programie było, aby nie wszystkie lokale w budynku stanowiły własność gminy.

W ramach II naboru zwiększono również poziomy dofinansowania, który wyniósł odpowiednio 30 %, 60 % i 90 %, w zależności od sytuacji dochodowej beneficjenta. Jednocześnie podniesiono progi dochodowe, co umożliwiło szerszej grupie mieszkańców skorzystanie z programu. Do końca 2024 roku podpisano 25 umów w ramach II edycji programu, co świadczy o dużym zainteresowaniu i skuteczności wdrażania działań proekologicznych na terenie Gminy Pelplin.

KONTROLE PALENISK

W 2024 roku Straż Miejska w Gminie Pelplin prowadziła działania kontrolne mające na celu egzekwowanie przepisów dotyczących jakości paliw stosowanych w urządzeniach grzewczych oraz przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej obowiązującej na terenie województwa pomorskiego.

W analizowanym okresie przeprowadzono łącznie 12 kontroli palenisk, z czego 2 kontrole miały miejsce na terenie firm, a pozostałe dotyczyły nieruchomości prywatnych. W 9 przypadkach zakończono postępowanie na etapie pouczenia, informując właścicieli o obowiązujących przepisach oraz konieczności stosowania odpowiednich paliw grzewczych zgodnych z normami środowiskowymi.

W żadnym z przypadków nie zastosowano sankcji w postaci mandatu karnego na podstawie art. 191 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeksu wykroczeń, który przewiduje karę za spalanie odpadów w sposób niezgodny z przepisami. Działania Straży Miejskiej miały charakter prewencyjny i edukacyjny, a ich celem było przede wszystkim budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz zapobieganie nieprawidłowym praktykom w zakresie ogrzewania budynków.

Kontrole palenisk będą kontynuowane w kolejnych latach jako element systemowego podejścia do poprawy jakości powietrza w Gminie Pelplin, zgodnie z zapisami Programu Ochrony Powietrza dla strefy pomorskiej.

Pozostałe działania w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza:

1. Modernizacja infrastruktury oświetleniowej

W analizowanych latach Gmina Pelplin realizowała zadania związane z bieżącym utrzymaniem oraz modernizacją infrastruktury oświetleniowej. Działania obejmowały m.in. montaż nowoczesnych lamp solarnych, które stanowią przyjazne środowisku rozwiązanie w zakresie oświetlenia przestrzeni publicznych.

Modernizacja infrastruktury oświetleniowej poprzez montaż lamp solarnych przyczyniła się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń przede wszystkim dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na energię elektryczną wytwarzaną w tradycyjnych elektrowniach. Zastosowanie nowoczesnych opraw oświetleniowych pozwoliło na redukcję zużycia energii, co bezpośrednio przełożyło się na mniejsze spalanie paliw kopalnych, a tym samym obniżenie emisji dwutlenku węgla, tlenków siarki, tlenków azotu oraz pyłów do atmosfery. Dodatkowym efektem było zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych oraz poprawa efektywności energetycznej, co w dłuższej perspektywie wspiera realizację celów związanych z ochroną klimatu i poprawą jakości powietrza.

Modernizacja oświetlenia wpłynęła także na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym, zapewniając lepszą widoczność na ulicach i placach. Dzięki temu zwiększył się komfort mieszkańców oraz poprawiła się estetyka przestrzeni publicznej, co podkreśla znaczenie inwestycji dla jakości życia lokalnej społeczności.

Tabela 4. Inwestycje w infrastrukturę oświetleniową Gminy Pelplin (2023–2024) (źródło: dane pozyskane z UMiG Pelplin, oprac. własne)

Rok	Zadanie	Wartość [zł]
2023	Montaż lamp solarnych (17 sztuk)	144 488,10
2024	Modernizacja oświetlenia odcinka drogi wojewódzkiej nr 229 – obwodnicy miasta Pelplin	324 161,17
2024	Wykonanie dokumentacji przedmiotu zamówienia dotyczącego modernizacji oświetlenia odcinka drogi wojewódzkiej nr 229 – obwodnicy miasta Pelplin	22 000,00
2024	Budowa nowych punktów oświetlenia ulicznego – lampy solarne (16 sztuk)	93 682,72

Z informacji przekazanych od Energa - Operator S.A. wynika, iż w latach 2023 – 2024 na terenie Gminy Pelplin podjęte zostały następujące zadania inwestycyjne, mające na celu oszczędność energii:

- zmodernizowano 857 m linii kablowej SN 15 kV – przy nakładach inwestycyjnych ze środków własnych w wysokości 259 544 zł;
- zmodernizowano 13 szt. stacji napowietrznych SN/nn – na co przeznaczono środki własne w wysokości 145 530 zł,
- prowadzono na bieżąco i w razie konieczności planowane i interwencyjne prace eksploatacyjne polegające na oględzinach sieci, wykonywaniu pomiarów elektrycznych, realizacji zabiegów specjalistycznych w tym zachowanie bezpiecznych odległości gałęzi drzew od przewodów;

- dokonywano przez firmy zewnętrzne wycinek zadrzewień w pasie bezpieczeństwa linii elektroenergetycznych.

Podjęte inwestycje i działania eksploatacyjne przyczyniły się do zwiększenia niezawodności dostaw energii elektrycznej, ograniczenia strat przesyłowych oraz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców i użytkowników infrastruktury energetycznej. Modernizacja sieci i urządzeń stanowi istotny element strategii Gminy Pelplin w zakresie oszczędności energii i zrównoważonego rozwoju.

2. Sieć gazowa i zaopatrzenie w ciepło

System dystrybucyjny gazu na terenie gminy Pelplin eksploatuje Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o. o. Oddział w Gdańsku. Natomiast dostawcą ciepła dla Pelplina jest Gdańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o. o. (GPEC).

Na terenie Gminy Pelplin w ostatnich latach odnotowano systematyczny rozwój infrastruktury gazowej, co przełożyło się zarówno na wzrost długości czynnej sieci, jak i na rosnącą liczbę odbiorców korzystających z tego źródła energii.

Na terenie Gminy Pelplin nie istnieje centralny system ciepłowniczy. Zaspokojenie potrzeb ciepłych mieszkańców rejonu odbywa się w oparciu o lokalne kotłownie gazowe lub olejowe, zlokalizowane na terenie obiektów użyteczności publicznej oraz osiedli wielorodzinnych budynków mieszkalnych, kotłownie zakładowe zlokalizowane na terenie obiektów sektora gospodarki oraz indywidualne źródła i urządzenia grzewcze na paliwa stałe i ciekłe.

Rozwój sieci gazowej:

- W roku bazowym 2021 długość czynnej sieci gazowej wynosiła 50 135 m.
- Do 2024 roku sieć została rozbudowana do 52 655 m, co oznacza wzrost o 2 520 m w stosunku do roku bazowego.
- Rozbudowa sieci umożliwiła przyłączanie nowych odbiorców i zwiększenie dostępności gazu ziemnego na terenie Gminy.

Liczba mieszkań ogrzewanych gazem:

- W 2021 roku gazem ogrzewano 468 mieszkań.
- W 2023 roku liczba ta wzrosła do 572 mieszkań, co oznacza przyrost o ponad 22 % w stosunku do roku bazowego.
- W roku 2024 liczba mieszkań ogrzewających gazem wyniosła 640.

Przyłącza gazowe:

- W roku bazowym liczba czynnych przyłączy gazowych wynosiła 385.
- W roku 2023 liczba ta wyniosła: miasto 388, wieś 65, łącznie 453 budynków, a w roku 2024 liczba czynnych przyłączy gazowych wzrosła do 519, w tym w mieście 433 budynków, na wsi 86 budynków.

W analizowanym okresie GPEC realizował zadania związane z remontami sieci ciepłowniczej, modernizacją kotłowni oraz wymianą układów pomiarowo-rozliczeniowych.

W roku 2023 wydatki wyniosły ok. 100 tys. zł. Zrealizowano zakup drobnych materiałów remontowych do kotłowni, remont sieci ciepłowniczej przy ul. Kopernika oraz remont sieci kanałowej. Ponadto dokonano wymiany 4 układów pomiarowo-rozliczeniowych.

W roku 2024 wydatki wyniosły ok. 100 tys. zł. Przeprowadzono modernizację kotłowni przy ul. Dworcowej 5, modernizację węzła przy pl. Grunwaldzkim 4, wymianę armatury w komorze przy ul. Dworcowej oraz wdrożono system zdalnego nadzoru w kotłowniach przy ul. Sambora i Dworcowej. W tym roku wymieniono 3 układy pomiarowo-rozliczeniowe.

3. Zestawienie inwestycji środowiskowych zrealizowanych przez Gminę Pelplin w latach 2023–2024 (m.in. termomodernizacje, OZE, wymiana źródeł ciepła):

Modernizacje mieszkań:

- modernizacja mieszkania przy ul. Limanowskiego 13/5 – 74 543,76 zł

- o modernizacja mieszkania przy ul. Limanowskiego 11a/4 – 68 258,16 zł

Modernizacje instalacji centralnego ogrzewania (gazowe):

- o ul. Limanowskiego 9, m. 14 – 25 704,00 zł
- o ul. Limanowskiego 13, m. 5 – 26 573,92 zł
- o ul. Limanowskiego 11B, m. 5 – 25 812,00 zł
- o ul. Limanowskiego 11B, m. 3 – 25 812,00 zł
- o ul. Limanowskiego 13, m. 4 – 25 294,81 zł
- o ul. Limanowskiego 13, m. 9 – 27 041,53 zł
- o ul. Limanowskiego 9, m. 13 – 25 704,00 zł
- o ul. Limanowskiego 9, m. 15 – 24 000,00 zł

Audyty i dokumentacje projektowe:

- o wykonanie audytu remontowego dla budynku przy ul. Mickiewicza 32 – 4 305,00 zł
- o wykonanie dokumentacji projektowej termomodernizacji budynku WM „Pod Zegarem” – 44 840,88 zł

Instalacje gazowe:

- o wykonanie instalacji gazowej w lokalach przy ul. Limanowskiego 11B/8 oraz ul. Limanowskiego 13/11 – 50 976,00 zł.

Łączna wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez Gminę Pelplin w latach 2023–2024 na ww. działania środowiskowe (termomodernizacje, modernizacje źródeł ciepła, audyty i dokumentacje projektowe oraz instalacje gazowe) wyniosła 447 966,06 zł.

4. Odnawialne źródła energii

- farmy wiatrowe

Na terenie Gminy Pelplin zlokalizowana jest farma wiatrowa złożona z 24 siłowni wiatrowych o mocy jednostkowej 2 MW i łącznej zainstalowanej mocy 48 MW, obejmująca zasięgiem miejscowości: Pomyje, Janiszewko, Lignowy Szlacheckie, Rudno. Właścicielem elektrowni jest Pelplin Sp. z o. o., a odbiorcą prądu grupa ENERGA.

W grudniu 2024 r. oddano do użytku kolejną farmę wiatrową, o łącznej mocy 83,2 MW, składającą się z 16 turbin Siemens Gamesa o mocy 5,2 MW każda. Początkowo właścicielem inwestycji była spółka Radan Nordwind Sp. z o.o., jednak obecnie farmą zarządza spółka ENEA Nowa Energia. Przedmiotowa farma wiatrowa należy do największych projektów odnawialnych źródeł energii w województwie pomorskim. Jej powstanie wpisuje się w strategię Enei dotyczącą rozwoju energetyki wiatrowej i zwiększania udziału energii odnawialnej w krajowym miksie energetycznym.

- kolektory słoneczne

Na terenie Gminy Pelplin działają kolektory słoneczne wykorzystywane głównie do ogrzewania ciepłej wody użytkowej, ich właścicielami są osoby prywatne.

- instalacje fotowoltaiczne

W 2022 r. na terenie Gminy Pelplin powstała pierwsza instalacja fotowoltaiczna o mocy do 1 MW, zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 265, obręb Rajkowy, której właścicielem jest GPEC Energia Sp. z o. o. Zamontowanych zostało łącznie 2.222 paneli fotowoltaicznych, których jednostkowa moc wynosi 450 Wp. Na farmie zainstalowano także 8 inwerterów o mocy maksymalnej 116 kW każdy.

Ponadto w 2023 r. Burmistrz Miasta i Gminy Pelplin wydał 8 decyzji o warunkach zabudowy dla nowych farm fotowoltaicznych, w kolejnym roku takich decyzji wydano 4. Równolegle w roku 2023 wydano 4 decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach dla budowy instalacji fotowoltaicznych, a w 2024 roku - 1 decyzję.

Warto odnotować także mniejsze inwestycje lokalne. W roku 2023 Spółdzielnia Mieszkaniowa w Tczewie zrealizowała instalację fotowoltaiczną o mocy 3,6 kWp na dachu budynku mieszkalnego przy ul. Dworcowej 26 w Pelplinie.

– pompy ciepła

Na terenie Gminy Pelplin są zlokalizowane pompy ciepła, wykorzystywane do ogrzewania budynków mieszkalnych, ich właścicielami są osoby prywatne.

– elektrownie wodne

Na terenie Gminy znajdują się 2 elektrownie wodne: w Stockim Młynie, której właścicielem jest „Energa” Sp. z o. o. zakład Elektrowni Wodnych Straszyn o mocy 156 kW oraz Mała Elektrownia Wodna w Pelplinie, której właścicielem jest Kuria Diecezjalna.

5. Emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych

Do działań wpływających na ograniczenie zapylenia powietrza na terenie Gminy Pelplin należy zaliczyć inwestycje infrastrukturalne, ukierunkowane na redukcję zanieczyszczeń komunikacyjnych. Istotnym elementem tych przedsięwzięć są remonty dróg, zwłaszcza modernizacja nawierzchni nieutwardzonych, które w dużym stopniu generują pyły zawieszone, szczególnie w okresach suchych oraz przy intensywnym natężeniu ruchu drogowego.

Zadania inwestycyjne realizowane przez Gminę Pelplin w analizowanych latach, przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Zadania inwestycyjne realizowane w latach 2023-2024 (źródło: na podstawie danych przekazanych od UMiG Pelplin, oprac. własne)

Rok	Zadanie	Wartość [zł]
2023	Budowa ul. Bielawskiej i ul. Okoniewskiego w Pelplinie	8 592 334,11 (w tym oświetlenie LED 674 926,20)
2023	Budowa chodnika przy ul. Podgórnej w Pelplinie	194 000,00
2023	Remont drogi gminnej nr 215015G i 215016G – ul. Kasztanowa w Kulicach	448 181,37
2023	Kompleksowa modernizacja dróg gminnych	13 697 100,00
2024	Budowa odcinka ul. Mickiewicza (rejon zakładu Swisspor) w Pelplinie	2 878 770,31 (w tym oświetlenie LED: 215 351,03)
2024	Remonty dróg gminnych – ul. Marii Konopnickiej, ul. Stefana Żeromskiego, ul. Bolesława Prusa	2 283 611,00

Gmina Pelplin w analizowanych latach realizowała także inwestycje współfinansowane ze środków zewnętrznych. Tego rodzaju przedsięwzięcia mają szczególne znaczenie, ponieważ pozwalają na efektywne wykorzystanie funduszy krajowych i regionalnych, wspierając jednocześnie lokalny rozwój i poprawę jakości życia mieszkańców.

Tabela 6. Zadania inwestycyjne realizowane w latach 2023-2024 współfinansowane ze środków zewnętrznych (źródło: na podstawie danych przekazanych od UMiG Pelplin, oprac. własne)

Zadanie	Program	Kwota ogółem [zł]	Wkład własny [zł]	Kwota dofinansowania [zł]	Uwagi
Budowa i przebudowa ul. Bielawskiej i	Polski Ład	8 832 900,30	670 182,90	8 162 717,40 zł	

Okoniewskiego w m. Rożental wraz z przebudową skrzyżowania ul. Bielawskiej, Limanowskiego, Pasierba i ulicy KDL					
Modernizacji drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Janiszewo.	Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych (FOGR)	359 953,35	290 953,35	150 000,00 zł	
Przebudowa układu drogowego na terenie Osiedla Wielorodzinnego w Solectwie Rajkowy gmina Pelplin	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020	3 438 356,91	1 713 363,91	1 724 993,00	
Kompleksowa modernizacja dróg gminnych na terenie Gminy Pelplin – I etap	Polski Ład	13 697 100,00	3 339 440,00	10 357 660,00	
Budowa odcinka drogi gminnej nr 215021G Wielki Garc – Gręblin, gmina Pelplin	Polski Ład	1 500 000,00	30 000,00	1.470.000,00	
Budowa i remonty dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Pelplinie	Polski Ład	5 192 520,00	417 799,77	4 774 720,23	
Zakup autobusów elektrycznych dla Gminy Pelplin	Polski Ład	2 700 000,00	700 000,00	2 000 000,00	Polski Ład stanowi wkład własny do zakupu autobusów finansowanych z NFOŚiGW
Zakup autobusów elektrycznych dla Gminy Pelplin	NFOŚiGW/Polski Ład	7 963 389,00	1 303 249,00	6 660 140,00	Dofinansowanie z NFOŚiGW: 4 660 140,00 Polski Ład: 2 000 000,00 Termin dostawy do 12 lipca 2025
Modernizacja oświetlenia odcinka drogi wojewódzkiej nr 229 – obwodnicy miasta Pelplin	Polski Ład	583 300,00	116 660,00	466 640,00	

Zadania inwestycyjne zrealizowane przez spółkę Pelkom w latach 2023–2024

W latach 2023–2024 Pelkom Sp. z o. o., odpowiedzialna m.in. za bieżące utrzymanie i modernizację infrastruktury drogowej na terenie Gminy Pelplin, zrealizowała szereg zadań inwestycyjnych. Zakres prac obejmował przede

wszystkim budowę nawierzchni z kostki brukowej oraz płyt żelbetonowych, a także naprawy nawierzchni bitumicznych. Poniżej przedstawiono zestawienie wykonanych prac:

Tabela 7. Zadania inwestycyjne realizowane w latach 2023-2024 przez Pelkom Sp. z o. o. (źródło: na podstawie danych przekazanych od Pelkom Sp. z o. o., oprac. własne)

Rok	Opis zadania	Lokalizacja
2023	Nawierzchnia z kostki brukowej betonowej o grubości 8 cm	Droga Kulice – ul. Nowa
2023	Nawierzchnia z płyt drogowych betonowych	Międzyłęż, dz. nr 336
2023	Nawierzchnia z płyt betonowych pełnych drogowych	Mielno, dz. nr 334
2023	Nawierzchnia z płyt żelbetonowych pełnych drogowych	Pomieczyno, dz. nr 68/5
2023	Nawierzchnia z płyt żelbetonowych pełnych drogowych	Pomieczyno, dz. nr 86/2
2023	Nawierzchnia z płyt żelbetonowych pełnych drogowych	Pomieczyno, dz. nr 88/5
2023	Naprawa ubytków w nawierzchni bitumicznej	Droga Szemud – Koleczkowo
2023	Naprawa ubytków w nawierzchni bitumicznej	Droga Koleczkowo – Kielno
2024	Nawierzchnia jezdni z betonowej kostki brukowej	Rożental, dz. nr 97, 102/6, 102/20, 102/91, 102/93
2024	Nawierzchnia z płyt drogowych betonowych	Łebno, dz. nr 334
2024	Nawierzchnia z płyt żelbetonowych pełnych drogowych	Łebno, dz. nr 334
2024	Nawierzchnia z płyt żelbetonowych pełnych drogowych	Lignowy Szlacheckie, dz. nr 471/5, 471/6, 471/7, 471/8, 471/9
2024	Nawierzchnia z płyt żelbetonowych pełnych drogowych	Lignowy Szlacheckie, dz. nr 83/2, 83/3, 83/5, 83/7

W latach 2023–2024 Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku realizował na terenie Gminy Pelplin zadania inwestycyjne związane z rozbudową drogi wojewódzkiej nr 230. Poniżej przedstawiono zestawienie tych zadań wraz z okresem realizacji, kosztami oraz zakresem wykonanych robót.

Tabela 8. Zadania inwestycyjne realizowane w latach 2023-2024 przez ZDW w Gdańsku (źródło: na podstawie danych przekazanych od ZDW Gdańsk, oprac. własne)

Zadanie	Okres realizacji	Całkowity koszt zadania [zł brutto]	Źródła finansowania	Opis realizacji zadania**
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 230 na odcinku od obwodnicy Pelplina do m. Rajkowy włącznie, Etap 3: km 12+170 – 13+125	20.02.2023 (przekazanie terenu) - 09.11.2023 (protokół odbioru robót)	5 152 701,62 – roboty budowlane 104 999,90 – nadzór inwestorski 12 300,00 – nadzór autorski Suma: 5 270 001,52	Województwo Pomorskie	Rozbudowa jezdni drogi wojewódzkiej (wykonanie nowej nawierzchni bitumicznej jezdni na całej długości rozbudowywanego odcinka – 5 976,65 m ² ; istniejąca jezdnia ma zostać poszerzona do szerokości 6,0 m, zmiana geometrii drogi - łuków poziomych, spadków podłużnych i poprzecznych jezdni), - budowa i przebudowa poboczy gruntowych,

				- budowa i przebudowa zjazdów, - budowa ciągu pieszo-rowerowego – 2 452,6 m², - budowa i przebudowa chodników – 35,6 m² - przebudowa i budowa rowów, - zagospodarowanie zieleni (wycinka drzew i krzewów wraz z nasadzeniami kompensacyjnymi – 67 szt.), - budowa i przebudowa niezbędnej infrastruktury, - przebudowa kolidującego uzbrojenia podziemnego i naziemnego,
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 230 na odcinku od obwodnicy Pelplina do m. Rajkowy włącznie. Etap 1 km: 9+380 – 10+490	04.12.2023 (przekazanie terenu) - 24.04.2025 (protokół odbioru robót)	11 960 427,85 – roboty budowlane 227 999,49 – nadzór inwestorski 163 205,32 – nadzór autorski Suma: 12 351 632,70	Województwo Pomorskie / Gmina Pelplin	Rozbudowa jezdni drogi wojewódzkiej (wykonanie nowej nawierzchni bitumicznej jezdni na całej długości rozbudowywanego odcinka – 8 400,66 m ² ; istniejąca jezdnia ma zostać poszerzona do szerokości 6,0-6,5 m, zmiana geometrii drogi - łuków poziomych, spadków podłużnych i poprzecznych jezdni), - przebudowa skrzyżowania, - wykonanie nowych oraz przebudowa istniejących zatok autobusowych, - budowa i przebudowa poboczy gruntowych, - budowa i przebudowa zjazdów, - budowa ciągu pieszo-rowerowego – 2 996,31 m ² , - Budowa i przebudowa chodników – 990,65 m ² - Przebudowa i budowa rowów, budowa zbiornika retencyjno-odparowującego, - Zagospodarowanie zieleni (wycinka drzew i krzewów wraz z nasadzeniami kompensacyjnymi – 13 szt.), - Budowa i przebudowa niezbędnej infrastruktury, - Przebudowa kolidującego uzbrojenia podziemnego i naziemnego, - Wykonanie oznakowania poziomego i pionowego oraz urządzeń brd;

Zgodnie z otrzymaną informacją GDDKiA oddział w Gdańsku, przez administracyjny obszar Gminy Pelplin przebiega odcinek drogi krajowej nr 91 od km 54+244 do km 64+183 o łącznej długości 9,939 km. Dodatkowo, przez teren ww. Gminy przebiega odcinek autostrady A1 od km 35+007 do km 42+042 o długości 7,035 km, który jest zarządzany przez Koncesjonariusza (Gdańsk Transport Company S.A.). W latach 2023-2024:

- nie wybudowano zabezpieczeń akustycznych wzdłuż drogi DK 91;
- nie wykonywano prac remontowych;
- w ramach prac związanych z odtworzeniem i odnową alei przydrożnych w Gminie Pelplin poddano wycince 10 drzew oraz nasadzono, zgodnie z uzyskanymi, decyzjami 37 nowych drzew.

6. Emisja zanieczyszczeń z instalacji

Zgodnie z art. 220 Prawo Ochrony Środowiska wprowadzanie do powietrza gazów lub pyłów z instalacji mogącej negatywnie oddziaływać na środowisko wymaga pozwolenia lub w myśl art. 152, zgłoszenia organowi ochrony środowiska. Właściwymi organami ochrony środowiska w tym zakresie są Marszałek Województwa oraz Starosta. W latach 2023 – 2024 Marszałek Województwa Pomorskiego nie wydał pozwoleń na wprowadzanie gazów

i pyłów do powietrza dla instalacji zlokalizowanych na terenie Gminy Pelplin. Na obszarze gminy w analizowanych latach obowiązują dwa pozwolenia wydane przez Starostę Tczewskiego: decyzja nr WR.6224.2.2018 z dnia 3 stycznia 2019 r., dotycząca instalacji technologicznej do produkcji płyt styropianowych, eksploatowanej przez firmę Swisspor Polska Sp. z o.o. oraz decyzja nr WR.6224.9.2015 z dnia 1 października 2015 r., zmieniona decyzją nr WR.6224.9.2015 z dnia 19 października 2015 r. dla instalacji do nakładania powłok na metale, zlokalizowanej w zakładzie w Małych Walichnowach 7, gm. Pelplin.

Do końca 2024 roku Starosta Tczewski przyjął łącznie 13 zgłoszeń instalacji mogących powodować emisję gazów lub pyłów do powietrza zlokalizowanych na terenie Gminy Pelplin. W roku 2023 nie odnotowano żadnych nowych zgłoszeń, natomiast w roku 2024 wpłynęło jedno zgłoszenie dotyczące nowej instalacji. Zgłoszenie obejmowało zbiorniki do magazynowania ciekłego propanu-butanu, oleju napędowego oraz benzyny, związane z działalnością Obwodu Utrzymania Autostrady A1 w Ropuchach.

W latach 2023–2024 na terenie Gminy Pelplin Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadził łącznie cztery kontrole związane z emisją gazów i pyłów do powietrza. Działania kontrolne miały na celu ocenę zgodności funkcjonowania podmiotów z obowiązującymi przepisami ochrony środowiska, w szczególności w zakresie emisji substancji do atmosfery.

W roku 2023 przeprowadzono dwie kontrole, podczas których nie stwierdzono naruszeń przepisów ochrony środowiska. W roku 2024 również przeprowadzono dwie kontrole, które w zakresie emisji gazów i pyłów nie wykazały nieprawidłowości. Jednakże w trakcie jednej z kontroli ujawniono naruszenie przepisów dotyczących gospodarowania odpadami. W związku z tym zastosowano środek oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia, bez konieczności wszczynania postępowania administracyjnego.

Działania kontrolne WIOŚ stanowią istotny element systemu nadzoru nad jakością środowiska i wspierają realizację celów określonych w Programie Ochrony Powietrza dla strefy pomorskiej. Regularne kontrole przyczyniają się do utrzymania wysokiego poziomu zgodności z przepisami oraz do ograniczania negatywnego wpływu działalności gospodarczej na jakość powietrza w regionie.

W 2023 roku do Starostwa Powiatowego wpłynęła jedna skarga dotycząca emisji zanieczyszczeń do powietrza na terenie Gminy Pelplin. Przedmiotem skargi była uciążliwa działalność myjni bezdymnej zlokalizowanej przy ul. Świerkowej w Pelplinie. Zgłoszenie dotyczyło przede wszystkim uciążliwego zapachu oraz unoszącej się mgły wodnej, które według skarżącego mogły negatywnie wpływać na komfort życia mieszkańców sąsiednich posesji.

W tabeli 9 przedstawiono cele, kierunki interwencji oraz zadania określone w POŚ na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 własne i monitorowane w obszarze interwencji – ochrona klimatu i jakość powietrza.

Tabela 9. Działania podejmowane w latach 2023-2024 w obszarze interwencji – ochrona klimatu i jakości powietrza

CEL	ZADANIE	WSKAZNIK					PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	OSIĄGNIĘCIE WARTOŚCI DOCELOWEJ
		NAZWA	WARTOŚĆ BAZOWA ROK 2021/2022	WARTOŚĆ DOCELOWA	WARTOŚĆ			
					ROK 2023	ROK 2024		
Poprawa jakości powietrza	Roczna ocena jakości powietrza dla strefy pomorskiej	Ocena jakości powietrza w strefie pomorskiej	benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10 - C O ₃ /cel długotermino-wy/D2	Brak przekroczeń	Przekroczenia dla B(a)P O ₃ /cel długotermino-wy/D2	Brak przekroczeń dla B(a)P O ₃ /cel długotermino-wy/D2	Gmina WIOS Gdańsk	NIE
	Rozbudowa sieci gazowej i objęcie jej zasięgiem możliwe wszystkie miejscowości w Gminie	Długość czynnej sieci gazowej [m] (źródło danych: GUS)	50135 m	wzrost	52 531 m	52 655	operator sieci gazowej, Gmina	TAK
	Rozbudowa sieci gazowej	Liczba odbiorców gazu ogrzewających mieszkania gazem [szt.] (źródło danych: GUS)	468	wzrost	572	640	właściciele i zarządcy budynków	TAK
	Wykonywanie przyłączy do sieci gazowej	Liczba czynnych przyłączy gazowych do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych [szt.] (źródło danych: GUS)	385	wzrost	453	519	operator sieci gazowej, Gmina	TAK
	Realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych, ocieplanie przegród zewnętrznych (ścian, stropów, dachów), promowanie budownictwa energooszczędnego	Realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych [szt.] (źródło danych: UMIG Pelplin)	5	minimum 3 modernizacje w okresie obowiązywania Programu	0	1	Gmina, mieszkańcy, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe przedsiębiorcy	TAK
	Modernizacja systemów grzewczych „Czyste Powietrze” Finansowe wsparcie mieszkańców w wymianie nieefektywnych i wysokoemisyjnych źródeł ciepła	Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.] (źródło danych: WFOŚiGW w Gdańsku, Gmina)	62	co najmniej 5 szt. w okresie obowiązywania programu	62 Czyste Powietrze 16 Ciepłe Mieszkanie	43 Czyste Powietrze 33 Ciepłe Mieszkanie	Gmina, mieszkańcy, spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe i przedsiębiorcy	TAK
	Kontrola kotłowni domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w	Ilość wykonanych kontroli [szt./rok] (źródło danych: UMIG Pelplin)	10	w zależności od potrzeb	21	12	Straż Miejska, Gmina, pracownicy UMIG Pelplin	TAK

nieprzystosowanych do tego instalacjach	Liczba inwestycji komunikacyjnych zmodernizowanych dróg [szt.] (źródło danych: UMiG Pelplin, GDDKiA, ZIDW Gdańsk)	Gmina – 4 Powiat – bieżące remonty ZDW – 1 GDDKiA – bieżące remonty	w zależności od potrzeb	Gmina – 4 Powiat – b.d ZDW - 1 GDDKiA - 0	Gmina – 3 Powiat – b.d ZDW - 1 GDDKiA - 0	Gmina, Powiat, Zarządcy dróg	TAK
Rozbudowa i modernizacja dróg							
Rozwój ścieżek i szlaków rowerowych	długość ścieżek rowerowych na obszarze gminy [szt.] (źródło danych: UMiG Pelplin)	10,24	wzrost długości ścieżek w okresie obowiązywania Programu	1680 m	890 m	Gmina, Zarządcy dróg	TAK
Prowadzenie edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców w zakresie ograniczenia zanieczyszczeń i jego negatywnego wpływu	Zrealizowane programy edukacyjne [szt.] (źródło danych: UMiG Pelplin)	2	kontynuacja działań	4 działania edukacyjne skierowanych do mieszkańców, obejmujących akcje ekologiczne, spotkania informacyjne, punkty edukacyjne podczas wydarzeń lokalnych	10 spotkań informacyjnych z mieszkańcami nt. programu „Czyste Powietrze” i uchwały antysmogowej, stoiska ekologiczne podczas wydarzeń lokalnych, 366 indywidualnych konsultacji dotyczących programu „Czyste Powietrze”	Gmina	TAK
Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego i innych dokumentach planistycznych zapisów dotyczących OZE	Liczba zapisów do liczby nowych dokumentów planistycznych [szt./szt.] (źródło danych: UMiG Pelplin)	10/11	w zależności od potrzeb	0/0	1/1	Gmina	TAK

6.2. Obszar interwencji – zagrożenie hałasem

Hałas stanowi jeden z istotnych czynników środowiskowych, który negatywnie oddziałuje na zdrowie i samopoczucie człowieka. Jego szkodliwość lub uciążliwość zależy od wielu czynników, takich jak natężenie, częstotliwość, czas ekspozycji, a także indywidualne cechy odbiorcy – stan zdrowia, wiek, kondycja psychiczna czy wrażliwość na dźwięki. Długotrwałe narażenie na hałas może prowadzić do pogorszenia jakości życia, zaburzeń snu, problemów z koncentracją, a w skrajnych przypadkach nawet do chorób układu krążenia.

Na terenie Gminy Pelplin klimat akustyczny kształtowany jest przede wszystkim przez źródła komunikacyjne. Wynika to z położenia gminy na trasie ważnych w skali kraju szlaków drogowych i kolejowych. Pelplin pełni rolę lokalnego węzła komunikacyjnego, gdzie krzyżują się droga wojewódzka nr 229 z drogą wojewódzką nr 230. W bezpośrednim sąsiedztwie miasta znajduje się węzeł drogowy Pelplin autostrady A1, łączący się z drogą wojewódzką nr 229. Autostrada przebiega na zachód od centrum miasta, w odległości około 3,5 km, a jej odcinek na terenie gminy liczy 7,1 km. Dodatkowo przez gminę przebiega droga krajowa nr 91 o długości 9,939 km, która stanowi ważny korytarz transportowy w regionie. Istotnym źródłem hałasu jest również magistrała kolejowa Chorzów Batory – Tczew, biegnąca przez miasto i obsługująca zarówno ruch pasażerski, jak i towarowy.

Wszystkie te elementy powodują, że mieszkańcy Gminy Pelplin są narażeni na presję hałasową, szczególnie w rejonach zlokalizowanych w pobliżu głównych dróg i linii kolejowych. Zjawisko to nasila się wraz ze wzrostem liczby pojazdów, rozwojem transportu oraz intensyfikacją działalności gospodarczej, w tym przemysłu i rolnictwa. Hałas komunikacyjny stanowi zatem jedno z kluczowych wyzwań w zakresie ochrony środowiska i zdrowia publicznego w gminie.

W związku z tym konieczne jest podejmowanie działań ograniczających jego oddziaływanie, takich jak modernizacja infrastruktury drogowej i kolejowej, stosowanie ekranów akustycznych, rozwój zieleni izolacyjnej czy promowanie transportu niskoemisyjnego. Realizacja takich przedsięwzięć pozwoli na poprawę klimatu akustycznego, a tym samym na podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy Pelplin.

Na terenie kraju cyklicznie co 5 lat GDDKiA przeprowadza Generalny Pomiar Ruchu (GPR), który obejmuje drogi krajowe oraz wojewódzkie. Głównym celem GPR jest pozyskanie, na podstawie bezpośrednich pomiarów, kluczowych parametrów i charakterystyk ruchu dla wszystkich odcinków dróg objętych badaniem. Wyniki GPR stanowią podstawę do sporządzania map akustycznych dla odcinków o największym natężeniu ruchu, tj. powyżej 3 mln pojazdów rocznie (około 8 200 pojazdów na dobę), które obrazują m.in. skalę emisji hałasu do środowiska.

Na terenie Gminy Pelplin występują drogi o natężeniu ruchu przekraczającym wskazany próg, których eksploatacja powoduje znaczące oddziaływanie akustyczne i dla których wymagane jest sporządzenie map akustycznych. Do takich odcinków należą autostrada A1 oraz droga krajowa nr 91.

W latach 2020/2021 sporządzono na podstawie przeprowadzonych pomiarów bezpośrednich, Generalny Pomiar Ruchu (GPR) dla przedmiotowych dróg. Wyniki GPR mogą być wykorzystywane do podejmowania decyzji o budowie nowych dróg, oceny potrzeb modernizacji dróg istniejących, zarządzania ruchem, analiz środowiskowych oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Tabela 10. Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021 dróg krajowych – (źródło: Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021 - GDDKiA - www.gov.pl, opracowanie własne)

Nr drogi	Długość odcinka	Nazwa	SDRR	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych
----------	-----------------	-------	------	--

			poj. silnikowych ogółem poj./dobę	Motocykle poj./dobę	Sam. osobowe mikrobuse poj./dobę	Lekkie samochody ciężarowe poj./dobę	Samochody ciężarowe poj./dobę	Autobusy poj./dobę	Ciągniki rolnicze	Rowery
A1	12,617	W. Swarżyn /ul. Wyzwolenia (DK22)/ - W. Pelplin /DW229	26 385	46	18 954	1 752	5 586	47	0	0
A1	21,078	W. Pelplin /DW229/ - W. Kopytkowo /DW231/	25 217	43	17 760	1 616	5 755	43	0	0
91	13,168	Czarlin /ul. Malborska (DK22)/ - Rudno /ul. Pelplińska (DW229)/	7 417	54	5 937	759	600	15	16	11
91	8,282	Rudno /ul. Pelplińska (DW229)/ - Szprudowo /DW230/	6 566	50	5 022	826	634	28	6	5

Tabela 11. Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021 dróg wojewódzkich – (źródło: Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021 - GDDKiA - www.gov.pl, opracowanie własne)

Nr drogi	Długość odcinka	Nazwa	SDRR poj. silnikowych ogółem poj./dobę	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych						
				Motocykle poj./dobę	Sam. osobowe mikrobuse poj./dobę	Lekkie samochody ciężarowe poj./dobę	Samochody ciężarowe poj./dobę	Autobusy poj./dobę	Ciągniki rolnicze	Rowery
225	0,182	Pelplin - DW228	618	6	524	49	34	4	1	0
229	1,794	W. Pelplin /A1/ - Pelplin/ obwodnica (Ul. Starogardzka)/	7233	66	5931	689	524	14	9	0
229	2,013	Pelplin /obwodnica 1: Ul. Starogardzka - Ul. Sambora (DW230)	4089	21	3267	246	529	12	14	0
229	1,855	Pelplin/obwo dnica 2: Ul. Sambora (DW230) - Rondo Chopina/	4048	15	3204	374	423	17	15	0

229	2,361	Pelplin /obwodnica(Rondo Chopina)/ - Rudno /DK91	5884	32	4553	568	714	9	8	0
230	13,236	Wielgłowy /DK91/ - Pelplin /Al. Kociewska (DW229)	1512	7	1388	80	29	3	5	0
230	0,948	Pelplin /przejście: Al. Kociewska (DW229) - DP2818G	3654	40	3099	279	225	7	4	0
230	10,780	Pelplin /DW229/ - Cierpice /DK91	677	10	562	80	10	11	4	0

Na podstawie danych z Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/2021 dla odcinków dróg krajowych przebiegających przez Gminę Pelplin można stwierdzić, że autostrada A1 charakteryzuje się zdecydowanie największym natężeniem ruchu, wynoszącym średnio ponad 25 tysięcy pojazdów na dobę. Dla porównania, droga krajowa nr 91 obsługuje znacznie mniejszy ruch – od 6,5 do 7,4 tysiąca pojazdów na dobę, czyli około trzykrotnie mniej niż autostrada. Oznacza to, że A1 pełni rolę głównego korytarza transportowego w regionie, podczas gdy DK91 służy przede wszystkim obsłudze ruchu lokalnego i regionalnego.

Struktura ruchu wskazuje, że samochody osobowe i mikrobusy stanowią dominującą część wszystkich przejazdów, osiągając od 68 do 72 procent całkowitego natężenia. Ważny udział mają również samochody ciężarowe, szczególnie na autostradzie A1, gdzie stanowią około 21–23 procent ruchu, co podkreśla jej znaczenie dla transportu towarowego. Na drodze krajowej nr 91 udział pojazdów ciężarowych jest niższy i wynosi około 9–10 procent, jednak nadal pozostaje istotny w kontekście lokalnych uciążliwości związanych z hałasem oraz emisją spalin.

Analiza wyników Generalnego Pomiaru Ruchu dla dróg wojewódzkich przebiegających przez teren Gminy Pelplin pokazuje zróżnicowane natężenie ruchu w zależności od lokalizacji odcinka. Największe obciążenie odnotowano na drodze wojewódzkiej nr 229, szczególnie na odcinku od węzła Pelplin autostrady A1 do obwodnicy miasta przy ul. Starogardzkiej, gdzie średni dobowy ruch pojazdów wyniósł ponad 7,2 tysiąca. Wysokie wartości, przekraczające 4 tysiące pojazdów na dobę, występują również na kolejnych odcinkach obwodnicy Pelplina, co potwierdza jej rolę jako głównej arterii komunikacyjnej miasta. Droga wojewódzka nr 230 charakteryzuje się umiarkowanym natężeniem ruchu – od około 600 do 3,6 tysiąca pojazdów na dobę, przy czym największe obciążenie występuje na krótkim odcinku przejścia przez Pelplin (Al. Kociewska – DP2818G). Z kolei droga wojewódzka nr 225, o długości zaledwie 0,182 km, obsługuje ruch lokalny na poziomie niespełna 620 pojazdów na dobę.

Struktura ruchu na wszystkich odcinkach dróg wojewódzkich wskazuje na dominację samochodów osobowych i mikrobusów, które stanowią od 70 do ponad 80 % całkowitego natężenia. Udział samochodów ciężarowych jest zauważalny, szczególnie na odcinkach DW229, gdzie wynosi od 10 do 13 %.

W roku 2025 rozpoczęto kolejną edycję pomiarów, realizowaną zgodnie z wytycznymi zawartymi w *zarządzeniu nr 4 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 22 marca 2024 r. w sprawie przeprowadzenia okresowego pomiaru ruchu w 2025 r. na drogach krajowych*. Wyniki tego pomiaru zostaną udostępnione publicznie w formie opracowań opisowych, tabel, map oraz zestawień bazodanowych. Pierwsza publikacja, zatytułowana „Synteza wyników GPR 2025 na drogach krajowych”, planowana jest na II kwartał 2026 roku, równoległe z opracowaniem wyników dla dróg wojewódzkich. Ostateczny dokument, szczegółowo opisujący wyniki pomiaru – „Ruch Drogowy 2025” – ma zostać opublikowany w II połowie 2026 roku.

Dzięki cyklicznym pomiarom GPR możliwe jest nie tylko monitorowanie zmian w natężeniu ruchu, ale także podejmowanie działań służących poprawie jakości środowiska akustycznego oraz bezpieczeństwa transportu na terenie całego kraju, w tym Gminy Pelplin.

Zadaniem służb ochrony środowiska oraz administratora sieci drogowej jest podejmowanie wszelkich działań, mających na celu poprawę klimatu akustycznego w sąsiedztwie autostrady oraz drogi krajowej. W 2022 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad realizując zadania wynikające z art. 18 ust. 3 ustawy p.o.ś., opracowała w ramach IV rundy mapowania strategiczną mapę hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie oraz strategiczną mapę hałasu koncesyjnego odcinka autostrady A1 od km 00 + 000 (węzeł Rusocin) do km 151 + 900 (węzeł Czerniewice). Obecnie prowadzone są prace nad kolejną edycją strategicznych map hałasu, które zgodnie z obowiązującymi przepisami aktualizowane są co pięć lat. Najnowszy cykl obejmuje pomiary i opracowania dla roku 2025, a publikacja wyników planowana jest na lata 2026–2027.

Przekroczenia norm akustycznych wzdłuż ciągów komunikacyjnych znajdujących się na obszarze Gminy, powodują konieczność opracowania planów ochrony środowiska przed hałasem. W związku z tym Sejmik Województwa Pomorskiego przyjął uchwałę Nr 57/VI/24 z dnia 29 lipca 2024 r. w sprawie Programu ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa pomorskiego. Odcinek autostrady A1 przebiegający przez Gminę Pelplin nie jest objęty zakresem opracowania. Podobnie, odcinki dróg krajowych przebiegających przez analizowany teren gminy również nie zostały ujęte w programie. Oznacza to, że działania naprawcze przewidziane w ramach programu nie odnoszą się bezpośrednio do tych fragmentów infrastruktury, mimo iż ich eksploatacja generuje obciążenie akustyczne.

Celem programu ochrony środowiska przed hałasem jest osiągnięcie standardów jakości środowiska w zakresie ochrony akustycznej, w tym obniżenie poziomu hałasu co najmniej do wartości dopuszczalnych, zgodnie z art. 113 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Zadania określone w programie powinny być uwzględniane w planach inwestycyjnych Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, a w przypadku koncesyjnego odcinka autostrady A1 – przez Gdańsk Transport Company S.A.

Uwzględnienie zadań programu w planach inwestycyjnych obu podmiotów jest konieczne ze względu na ochronę zdrowia mieszkańców zamieszkujących tereny znajdujące się w sąsiedztwie przedmiotowych dróg, a także w celu wyznaczenia kierunków polityki przestrzennej, które pozwolą na ograniczenie negatywnego oddziaływania akustycznego w dalszej perspektywie.

Stan techniczny nawierzchni jest jednym z głównych czynników mających wpływ na oddziaływanie hałasu pochodzącego z ruchu drogowego. Zarządca infrastruktury drogowej zobowiązany jest do utrzymywania nawierzchni jezdni w dobrym stanie technicznym, w związku z czym każdego roku inwestuje w poprawę stanu dróg, aby skrócić odcinki o stanie niezadowalającym. Szerzej zagadnienie dotyczące remontów dróg przebiegających przez Gminę Pelplin omówiono w rozdziale 6.1.

W granicach administracyjnych Gminy Pelplin jest 30,581 km dróg wojewódzkich. ZDW w Gdańsku przekazał informację o stanie nawierzchni poszczególnych odcinków dróg, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 12. Stan nawierzchni dróg wojewódzkich (źródło: na podstawie danych przekazanych przez ZDW w Gdańsku, opracowanie własne)

Nr drogi	Odcinek drogi	Stan nawierzchni - długość odcinka [km]			
		Dobry*	Zadowalający**	Niezadowalający***	Zły****
225	km 0+000 – km 0+187	-	-	0,187	-
229	km 3+989 – km 21+838	4,11	9,99	1,35	2,40
230	km 7+805 – km 20+378	4,50	-	2,30	5,75

*nieuszkodzona powierzchnia, nie występują koleiny i deformacje – nie wymaga zabiegu

** zachodzi potrzeba wykonania zabiegów utrzymaniowych do wielkości 20 % powierzchni, nawierzchnia wykazuje niewielkie odkształcenia i spękania,

*** od 20 % do 60 % powierzchni wykazuje znaczne odkształcenia (wyboje, koleiny, złuszczenia, spękania), co wskazuje na utratę jej nośności

**** ponad 60% powierzchni wskazuje znaczne odkształcenia, konieczne jest natychmiastowe podjęcie działań naprawczych.

Zgodnie z przekazanymi danymi przez GDDKiA Oddział w Gdańsku, odcinek drogi krajowej nr 91, przebiegający przez teren Gminy Pelplin na długości od km 54+244 do km 64+183, został poddany okresowym rocznym przeglądom w czerwcu 2023 r. oraz 2024 r. Stan techniczny wskazanego odcinka oceniono jako dobry. Dodatkowo, przez teren ww. Gminy przebiega odcinek autostrady A1 od km 35+007 do km 42+042 o długości 7,035 km, który jest zarządzany przez Koncesjonariusza (Gdańsk Transport Company S.A.).

Jednym ze skutecznych sposobów ograniczania emisji hałasu komunikacyjnego oraz zanieczyszczeń powietrza jest korzystanie z alternatywnych form przemieszczania się, takich jak komunikacja publiczna, rowery, a na krótszych dystansach – poruszanie się pieszo.

Na terenie Gminy Pelplin funkcjonuje komunikacja autobusowa o charakterze użyteczności publicznej, organizowana przez Gminę. Operatorem linii jest firma RELOBUS Transport Polska Sp. z o.o. (wcześniej działająca pod nazwą Arriva Bus Transport Polska). Linia obsługiwana jest dzięki dofinansowaniu z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych. Od dnia 3 stycznia 2024 r. linia autobusowa obejmuje trasę: Pelplin – Nowy Dwór – Pelplin – Pomyje – Lignowy Szlacheckie – Rudno – Wielki Garc – Małe Walichnowy. W okresie szkolnym kursy realizowane są w poniedziałki i środy. W okresach wolnych od zajęć szkolnych – wyłącznie w środy. W połowie maja 2024 r. wprowadzono korekty trasy oraz zmiany w rozkładzie jazdy.

Na terenie gminy dostępna jest również komunikacja międzymiastowa PKS, obsługiwana przez podmioty prywatne oraz komunikacja kolejowa PKP.

Dodatkowo Gmina Pelplin udostępnia mieszkańcom szlaki piesze i rowerowe, a także rozwija sieć ścieżek rowerowych, które ułatwiają codzienne przemieszczanie się w obrębie miasta Pelplin oraz okolicznych miejscowości.

Osobnym zagadnieniem jest hałas powodowany przez podmioty gospodarcze. Ewentualne zgłoszenia na uciążliwość hałasową należy przekazywać do Starostwa. W uzasadnionych przypadkach Starosta zwraca się o podjęcie działań do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku. Jeżeli działania WIOŚ wykazałyby przekroczenie norm hałasowych, Starosta wydaje decyzję, w której określa środki zaradcze pozwalające obniżyć emisję hałasu. W roku 2023 Starosta wydał 1 decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu dla zakładu oraz przeprowadził 1 kontrolę interwencyjną w zakładzie w zakresie emisji hałasu. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku w ramach swoich zadań wykonuje również kontrole planowane i interwencyjne podmiotów gospodarczych, w wyniku których nakłada kary, gdy zostaną odnotowane działania niezgodne z prawem, w tym dotyczące emisji hałasu. Jednak w analizowanym okresie na terenie Gminy Pelplin WIOŚ nie przeprowadzał kontroli z zakresu emisji hałasu do środowiska, nie przeprowadzano także kontroli o charakterze interwencyjnym.

W związku z założonym celem, jakim jest brak zagrożenia hałasem w Gminie Pelplin, wprowadzano zapisy dotyczące standardów akustycznych w dokumentach planistycznych.

Należy zauważyć, że w omawianym obszarze znacząca część działań nie zależy bezpośrednio od Gminy.

W tabeli 13 przedstawiono cele, kierunki interwencji oraz zadania określone w POŚ na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 własne i monitorowane w obszarze interwencji – zagrożenia hałasem.

Tabela 13. Działania podejmowane w latach 2023-2024 w obszarze interwencji – zagrożenie hałasem

CEL	ZADANIE	WSKAZNIK					PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	OSIĄGNIĘCIE WARTOŚCI DOCELOWEJ
		NAZWA	WARTOŚĆ BAZOWA ROK 2021	WARTOŚĆ		WARTOŚĆ DOCELOWA		
				ROK 2023	ROK 2024			
Zminimalizowanie uciążliwości hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska	Kontrola podmiotów gospodarczych	Ilość wykonanych kontroli w zakładach hałasu [szt./rok] (źródło danych: WIOŚ, UMiG Pelplin)	0 zgłoszeń do UMiG Pelplin/brak decyzji hałasowych	0 zgłoszeń do UMiG Pelplin/brak decyzji hałasowych	brak zgłoszeń mieszkańców/brak konieczności wydawania decyzji hałasowej	Starostwo, WIOŚ	TAK	
	Ograniczenie hałasu komunikacyjnego poprzez zastosowanie rozwiązań: poprawa stanu nawierzchni dróg, zapewnienie płynności ruchu	Procentowy udział dróg o określonym stanie [%] (źródło danych: GDDKiA, ZDW, Starostwo, Gmina)	GDDKiA pożądaný – 47,9 ostrzegawczy - 42,1 ZDW – b.d. Starostwo – b.d.	GDDKiA dobry ZDW Dobry: DW229 – 4,11 km Dobry: DW 230 – 4,50 km Zły: DW229 – 2,40 km Zły DW230 – 5,70 km Starostwo b.d.	GDDKiA dobry ZDW Dobry: DW229 – 4,11 km Dobry: DW 230 – 4,50 km Zły: DW229 – 2,40 km Zły DW230 – 5,70 km Starostwo b.d.	Starostwo, ZDW, GDDKiA	CZĘŚCIOWO	
	Zapewnienie przestrzegania w planowaniu przestrzennym zasady strefowania – lokalizowania w sąsiedztwie przedsięwzięć o zbliżonej uciążliwości hałasowej	Liczba zapisów do liczby nowych dokumentów planistycznych [szt./szt.] (źródło: UMiG Pelplin)	10/11	0/0	1/1	w zależności od potrzeb	Gmina	TAK

6.3. Obszar interwencji – pola elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM), w tym promieniowanie niejonizujące, zaliczane jest obecnie do podstawowych rodzajów zanieczyszczenia środowiska naturalnego. Najczęściej występującymi instalacjami będącymi źródłem PEM, mającymi istotny wpływ na ogólny poziom pól w środowisku, są linie elektroenergetyczne oraz instalacje radiokomunikacyjne, takie jak stacje bazowe telefonii komórkowej, a także stacje nadawcze radiowe i telewizyjne. Dodatkowo źródłem promieniowania są urządzenia codziennego użytku – sprzęt AGD i RTV, w tym smartfony, smartwatche czy komputery.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi jest *ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska*, w której dział VI poświęcony jest ochronie przed polami elektromagnetycznymi. Zgodnie z jej zapisami ochrona środowiska w tym zakresie polega na:

- utrzymywaniu poziomów pól elektromagnetycznych poniżej wartości dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszaniu poziomów pól elektromagnetycznych do wartości dopuszczalnych w przypadku, gdy zostały one przekroczone.

Celem regulacji jest zapewnienie jak najlepszego stanu środowiska oraz ochrona zdrowia mieszkańców przed negatywnymi skutkami oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego.

Przez teren Gminy Pelplin przebiega linia wysokiego napięcia 110 kV, która obejmuje linie napowietrzne o długości 56,1 km, kablowe o długości 5,6 km. Zgodnie z informacją przekazaną przez Energa-Operator stan techniczny tych linii należy określić jako dobry.

Infrastruktura techniczna w zakresie sieci elektroenergetycznej średniego napięcia SN na omawianym terenie obejmuje:

- linie kablowe SN – ich długość wynosi 24,1 km, stan tych linii należy określić jako dobry;
- linie napowietrzne SN – ich długość wynosi 112,7 km, stan tych linii jest dobry;
- stacje transformatorowe 15/0,4 kV (SN/nn) – stacje słupowe wieżowe i wewnętrzne, większość tych stacji to obiekty budowlane z lat 80-tych i 90-tych, jednak ich wyposażenie jest systematycznie unowocześniane i przystosowywane do wykonywania zdalnego sterowania i wykonywania przełączeń z jednego punktu dyspozytorskiego, tj. Regionalnej Dyspozycji Mocy w Gdańsku, ich stan należy określić jako dobry.

Infrastruktura techniczna niskiego napięcia nn (0,4 kV) na analizowanym terenie obejmuje:

- linie kablowe nn wraz ze złączami kablowymi i szafkami pomiarowymi, ich długość wynosi 71,0 km,
- linie napowietrzne nn wraz z konstrukcjami i słupami, ich długość wynosi 123,3 km, część tych linii stanowi wspólną infrastrukturę z instalacjami oświetlenia ulicznego, zarządzanego przez inny podmiot z Grupy Energa, linie napowietrzne oraz przyłącza nn są od wielu lat modernizowane głównie w zakresie wymiany przewodów gołych na izolowane, co ogranicza straty i zapewnia bezpieczeństwo

Stan całej infrastruktury sieci nn należy określić jako dobry.

Organami przyjmującymi zgłoszenia eksploatacji instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne na terenie Gminy Pelplin są: Starosta Tczewski i Marszałek Województwa Pomorskiego. Organy te prowadzą w tym zakresie ewidencję i kontrolę podmiotów. Są także zobowiązane wydać sprzeciw w formie decyzji, gdy instalacja nie spełnia wymogów określonych przepisami w zakresie emisji PEM. W 2023 r. liczba stacji bazowych telefonii komórkowej wynosiła 7. W tym okresie Starosta Tczewski nie przyjął żadnego zgłoszenia instalacji emitującej pola elektromagnetyczne. Natomiast w roku 2024 Starosta Tczewski przyjął 2 zgłoszenia nowych instalacji. W konsekwencji, na koniec roku 2024 łączna liczba stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie Gminy Pelplin wynosiła 9.

Badania poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone są od 2008 r. na terenie każdego województwa przez Inspekcję Ochrony Środowiska. Od 2019 roku wykonuje ją Główny Inspektor Ochrony Środowiska poprzez Regionalne Wydziały Monitoringu Środowiska we współpracy z Centralnym Laboratorium Badawczym. Od 2021 r. realizowane są one zgodnie z nowym

rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Ostatnie pomiary natężenia pól elektromagnetycznych w ramach PMŚ na terenie Gminy Pelplin wykonane były w 2022 r. i zgodnie z nowym rozporządzeniem i programem wykonawczym monitoringu prowadzone były na terenie miasta Pelplin w ramach stałej sieci monitoringu.

Tabela 14. Monitoring PEM w 2022 r. (źródło: na podstawie danych przekazanych przez GIOŚ, opracowanie własne)

Nazwa punktu pomiarowego	Lokalizacja punktu pomiarowego	Długość geograficzna E	Szerokość geograficzna N	Wartość natężenia PEM [V/m]
Stala sieć monitoringu				
G_2022_E_9	Pelplin ul. Wybickiego 1	18,70310	53.92653	1,34

Uzyskana w roku 2022 wartość natężenia PEM (1,34 V/m) w punkcie pomiarowym w mieście Pelplin przy ul. Wybickiego była znacznie poniżej wartości dopuszczalnej wynoszącej od 2020 r. 28 V/m w zakresie częstotliwości objętych monitoringiem, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Dla porównania wartość natężenia PEM na terenie Gminy Pelplin z pomiarów wykonanych w roku 2019, a więc według wcześniej obowiązującego rozporządzenia w punkcie pomiarowym w Pelplinie przy ul. Dworcowej wynosiła 0,95 V/m.

W kolejnych latach monitoring pól elektromagnetycznych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska był kontynuowany. Zgodnie z przyjętym harmonogramem, pomiary prowadzone są corocznie w stałej sieci punktów pomiarowych. Wyniki badań z lat 2023 i 2024, opublikowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, potwierdzają utrzymywanie się wartości PEM na poziomie znacznie niższym od obowiązujących norm.

Średnie wartości natężenia pól elektromagnetycznych w województwie pomorskim w latach 2023–2024 wynosiły odpowiednio około 1,45 V/m oraz 1,54 V/m w punktach miejskich, co stanowiło jedynie 2–3% wartości dopuszczalnej wynoszącej 28 V/m. Na terenach wiejskich wartości były jeszcze niższe – średnio 1,15 V/m. Dane te jednoznacznie wskazują, że poziomy PEM w środowisku pozostają stabilne i bezpieczne dla zdrowia mieszkańców.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem przekroczeń dotyczących terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i miejsc dostępnych dla ludności. Zgodnie z „Rejestrem zawierającym informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku”, za rok 2024, sporządzonym przez GIOŚ, na terenie gminy Pelplin nie stwierdzono przekroczeń poziomów PEM.

W tabeli 15 przedstawiono cele, kierunki interwencji oraz zadania określone w POŚ na lata 2023–2026 z perspektywą do roku 2030 własne i monitorowane w obszarze interwencji – pola elektromagnetyczne.

Tabela 15. Działania podejmowane w latach 2023-2024 w obszarze interwencji – pola elektromagnetyczne

CEL	ZADANIE	WSKAZNIK					PODMIOT ODPOWIE- DZIALNY	OSIĄGNIĘ- CIE WARTOŚ- CI DOCE- LOWEJ
		NAZWA	WARTOŚĆ BAZOWA	WARTOŚĆ		WARTOŚĆ DOCELOWA		
				ROK 2023	ROK 2024			
utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń dla środowiska i mieszkańców ze strony pola magnetycznego	Prowadzenie monitoringu pól elektromagnetycznych	Wynik pomiaru pól elektromagnetycz- nych [V/m] (źródło danych GIOŚ)	1,34	1,45 (średnia wartość w woj. pomorskim)	1,54 (średnia wartość w woj. pomorskim)	mniej 28 V/m	GIOŚ	Brak przekroczeń
	Przyjmowanie i weryfikacja zgłoszeń instalacji	Liczba stacji bazowych telefonii komórkowych [szt.]	10	7 (nie powstały nowe)	9	nie więcej niż w roku bazowym (10 szt. w roku 2015)	Starosta, Marszałek	TAK
	Uwzględnienie zagrożenia promieniowania elektromagnetycznego w planach zagospodarowania przestrzennego	Liczba zapisów do liczby nowych dokumentów planistycznych [szt./szt.]	0/1	0/0	0/1	w zależności od potrzeb	Gmina	TAK

6.4. Obszar interwencji – gospodarowanie wodami

Pelplin położony jest w południowej części województwa pomorskiego, w powiecie tczewskim, nad rzeką Wierzycą. Geograficznie Gmina Pelplin znajduje się w obrębie dwóch mezoregionów fizycznogeograficznych – Pojezierza Starogardzkiego (część centralna i zachodnia) oraz Doliny Kwidzyńskiej (część wschodnia), która należy do makroregionu Doliny Dolnej Wisły. Wschodnia część gminy leży na terenach zalewowych, szczególnie narażonych na powódzie związane z rzeką Wisłą. Większość zagrożonych obszarów jest zabezpieczona wałami przeciwpowodziowymi, jednak kluczowe znaczenie mają działania prewencyjne, zapewniające ochronę przed falą powodziową.

Organem odpowiedzialnym za stan urządzeń wodnych i ich utrzymanie jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Na terenie gminy Pelplin obszary zagrożone powodzią występują przede wszystkim na Nizinie Walichnowskiej oraz wzdłuż rzeki Wierzy. W rejonie Niziny Walichnowskiej zlokalizowane są istotne obiekty hydrotechniczne:

- lewy wał rzeki Wisły na odcinku km 8+856 – 13+981,
- stacje pomp „Nadzieja”, „Pokój” i „Zgoda”, które odprowadzają wodę z terenów zalewowych i umożliwiają jej przepływ do Wisły lub Jeziora Pelplińskiego w zależności od poziomu wód.

Zgodnie z otrzymanym pismem RZGW w Gdańsku w latach 2023-2024 na terenie Gminy Pelplin nie realizowano prac inwestycyjnych związanych z budową ani przebudową urządzeń wodnych. Nie prowadzono również działań dotyczących budowy lub przebudowy urządzeń przeciwpowodziowych. W analizowanym okresie nie podejmowano prac polegających na budowie, przebudowie czy odbudowie obiektów mających na celu zwiększenie naturalnej retencji wód, jak również nie realizowano innych przedsięwzięć ukierunkowanych na poprawę retencji wodnej na obszarze gminy.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni w Tczewie poinformowało, iż w latach 2023 - 2024 nie wykonywało inwestycji obejmujących budowę, przebudowę oraz remonty urządzeń wodnych na terenie Gminy Pelplin, nie wykonywało inwestycji obejmujących budowę, przebudowę oraz remonty urządzeń przeciwpowodziowych, a także nie podejmowało działań mających na celu zwiększenie naturalnej retencji wód.

W obecnym stanie prawnym na obszarze zagrożonym powodzią zabudowa nieruchomości gruntowych jest możliwa po uzyskaniu pozwolenia wodnoprawnego na lokalizację obiektu. Pozwolenie jest wydawane, w przypadku spełnienia wymaganych kryteriów, przez Dyrektora Zarządu Zlewni w Tczewie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

W 2023 r. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni w Tczewie wydał 8 pozwoleń wodnoprawnych, w 2024 r. wydano 6 pozwoleń wodnoprawnych.

Na terenach położonych w obszarach zalewowych szczególne znaczenie ma utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych we właściwym stanie technicznym. Odpowiedzialność za ich konserwację spoczywa na właścicielach gruntów, a w przypadku urządzeń objętych działalnością spółki wodnej – na spółce wodnej. Regularne utrzymanie rowów melioracyjnych oraz innych urządzeń odwadniających jest kluczowe dla zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców oraz ochrony terenów rolnych przed nadmiernym zalewaniem.

Zgodnie z ewidencją prowadzoną przez Zarząd Zlewni w Tczewie, powierzchnia gruntów zmeliorowanych na terenie Gminy Pelplin w latach 2023–2024 wynosiła:

- grunty orne – 8 983 ha;
- użytki zielone – 952 ha.

Jednocześnie obszar Gminy Pelplin – podobnie jak większość obszaru Polski – jest narażony na zjawisko suszy hydrologicznej i rolniczej. W związku z tym zaleca się podejmowanie działań zwiększających retencję wód, w tym budowę zbiorników retencyjnych. Mogą one powstawać zarówno na gruntach rolnych, jak i w centrach miast czy na terenach zakładów przemysłowych.

Rozwój retencji wodnej stanowi jeden z kluczowych elementów adaptacji do zmian klimatu. Działania w tym zakresie ograniczają skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych, poprawiają bilans wodny gminy oraz wspierają zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi.

W tym kontekście szczególne znaczenie mają przedsięwzięcia planistyczne i inwestycyjne realizowane przez gminę we współpracy z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie, które odpowiada za utrzymanie urządzeń wodnych oraz koordynację działań w zakresie ochrony przeciwpowodziowej i retencji.

Zgodnie z uzyskanymi danymi z Urzędu Miasta i Gminy Pelplin, w analizowanych latach nie utworzono nowych zbiorników retencyjnych na terenie Gminy. Jednocześnie zrealizowano zadanie pn. „Modernizacja zbiornika retencyjnego w Pomyjach”, współfinansowane ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020. Wartość całkowita inwestycji wyniosła 613 261,00 zł, z czego:

- wkład własny Gminy: 113 261,00 zł;
- kwota dofinansowania: 500 000,00 zł.

Gospodarowanie wodami, to także dbałość o jakość zasobów wodnych (działania dotyczące polepszania jakości wody pitnej przedstawiono w kolejnym rozdziale). Kontrolę wód powierzchniowych na terenie województwa pomorskiego prowadzi Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska, wód podziemnych – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska i Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie, a wód podziemnych przeznaczonych do picia w powiecie tczewskim – Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tczewie.

Tabela 16. Wykaz JCWP w gminie Pelplin – (źródło: www.karty.apgw.gov.pl, oprac. własne)

KOD JCWP	NAZWA JCWP	CHARAKTERYSTYKA	CEL ŚRODOWISKOWY
RW20001129899	Wierzycza od Wietcisy do ujścia	RzN - Rzeka nizinna; NAT - naturalna część wód; Umiarkowany stan ekologiczny jest determinowany przez: fosfor fosforanowy (V), a stan chemiczny poniżej dobrego determinują: benzo(a)piren; bromowane difenyloetery, rtęć; Stan ogólny wód określany jest jako zły.	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Wierzyca w obrębie JCWP (dla lososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Wierzyca w obrębie JCWP (dla troci wędrowniej); stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników benzo(a)piren poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
RW20001029885	Janka z Liska do ujścia	RzN - Rzeka nizinna NAT - naturalna część wód; Wskaźniki OWO, przewodność, azot ogólny, azot azotanowy, fosfor fosforanowy (V) determinują umiarkowany stan ekologiczny; Ogólny stan wód określony jest jako zły.	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników benzo(a)piren poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

RW2000112987899	Węgiernica od dopływu z Wysokiej do ujścia	RzN - Rzeka nizinna; NAT - naturalna część wód; Wskaźniki OWO, przewodność, azot ogólny, azot azotanowy, fosfor fosforanowy (V) są wskaźnikami determinującymi umiarkowany stan ekologiczny tych wód; Stan chemiczny poniżej dobrego determinują wskaźniki: benzo(a)piren; bromowane difenyletery, fluoranten, heptachlor; Ogólny stan wód określany jest jako zły.	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [fosforany, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; dobry stan chemiczny
RW2000102996	Drybok	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty; NAT - naturalna część wód; Zły stan ekologiczny determinują wskaźniki, takie jak: OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna; Stan chemiczny poniżej dobrego określają wskaźniki: benzo(a)piren; bromowane difenyletery, rtęć, heptachlor; Ogólny stan wód określono jako zły.	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników benzo(a)piren poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
RW2000102994	Kanał Granicznik	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty; SCW - sztuczna część wód; Zły potencjał ekologiczny determinują wskaźniki, takie jak: przewodność, fosfor fosforanowy (V); ichtiofauna stan chemiczny poniżej dobrego określają wskaźniki: benzo(a)piren, heptachlor. Ogólny stan wód określono jako zły.	dobry potencjał ekologiczny; II klasa elementów biologicznych; ograniczenie zanieczyszczeń rozproszonych z rolnictwa; poprawa warunków dla obszarów chronionych
RW20001229991	Wisła od Wdy do Przekopu Wisły	RwN - Wielka rzeka nizinna; SZCW - silnie zmieniona część wód; zły potencjał ekologiczny determinują wskaźniki: przewodność; fitoplankton, makrobezkręgowce, ichtiofauna.	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Wisła w obrębie JCWP (dla jesiotra); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji

		Stan chemiczny dobry określają wskaźniki: bromowane difenyloetery; Ogólny stan wód określono jako zły.	gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Wisła w obrębie JCWP (dla troci wędrownej oraz węgorza europejskiego); dobry stan chemiczny
--	--	--	---

Gmina Pelplin jest położona na obszarze jednolitych części wód podziemnych JCWPd nr 28 i 29, co przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 17. Jakość wód podziemnych (źródło: www.karty.apgv.gov.pl, opracowanie własne)

Wskaźnik	Jednostka miary	Rok 2023	Rok 2024
JCWPd	nr	GW200028 GW200029	GW200028 GW200029
Jakość wód podziemnych	-	dobry	dobry

Na obszarze Gminy Pelplin nie znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych.

W tabeli 18 przedstawiono cele, kierunki interwencji oraz zadania określone w POŚ na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 własne i monitorowane w obszarze interwencji – gospodarowanie wodami

Tabela 18. Działania podejmowane w latach 2023-2024 w obszarze interwencji – gospodarowanie wodami

CEL	ZADANIE	WSKAZNIK					PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	OSIĄGNIĘCIE WARTOŚCI DOCELOWEJ
		NAZWA	WARTOŚĆ BAZOWA ROK 2020	WARTOŚĆ		WARTOŚĆ DOCELOWA		
				ROK 2023	ROK 2024			
Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnienie wyników tego monitoringu	Liczba JCWP do liczby JCWP o złym stanie ogólnym [szt./szt.] (źródło: karty.apgw.gov.pl)	6/6	6/6	6/6	0	WIOŚ PGW WP	NIE
	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnienie wyników tego monitoringu	Liczba JCWPd do liczby JCWPd o złym stanie ogólnym [szt./szt.] (źródło: karty.apgw.gov.pl)	2/0	2/0	2/0	0	WIOŚ PGW WP	TAK
	Monitorowanie jakości wód podziemnych i powierzchniowych	Stan/potencjał ekologiczny wód powierzchniowych w punktach monitoringowych na terenie Gminy	poniżej dobrego – 1 JCWP umiarkowany – 3 JCWP zły – 2 JCWP	umiarkowany – 3 JCWP zły – 3 JCWP	umiarkowany – 3 JCWP zły – 3 JCWP	dobry	GIOŚ	NIE
	Uwzględnianie ochrony wód w zapisach dokumentów planistycznych	Liczba zapisów do liczby nowych dokumentów planistycznych [szt./szt.]	0	0/0	1/1	według potrzeb	Gmina	TAK
	Prowadzenie ewidencji urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów	Utrzymanie we właściwym stanie urządzeń melioracyjnych [ha] (źródło danych: PGW WP)	grunty orne – 8 983 użytki zielone - 952	grunty orne – 8 983 użytki zielone - 952	grunty orne – 8 983 użytki zielone - 952	według potrzeb	Zarząd Zlewni w Tczewie	TAK

6.5. Obszar interwencji – gospodarka wodno-ściekowa

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na terenie Gminy Pelplin w analizowanych latach 96,3% mieszkańców korzystało z sieci wodociągowej, natomiast 78,5% ludności miało dostęp do sieci kanalizacyjnej.

Podstawę zaopatrzenia w wodę na analizowanym obszarze stanowią wodociągi zbiorowego zaopatrzenia, funkcjonujące w oparciu o wody podziemne ujmowane z warstw czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Proces uzdatniania wody realizowany jest z wykorzystaniem metod takich jak:

- napowietrzanie,
- filtracja na złożach piaskowych.

Za obsługę systemu wodociągowego na terenie Gminy Pelplin odpowiada przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne „Pelkom” Sp. z o.o., z siedzibą przy ul. Starogardzkiej 12, 83-130 Pelplin. Wyjątek stanowi miejscowość Kulice, gdzie zaopatrzenie w wodę realizowane jest przez wodociąg należący do spółki „Restal-Agri” z siedzibą w Bydgoszczy (ul. Garbary 3), będącej właścicielem Gospodarstwa Rolnego w Kulicach. Zarządzanie wodociągiem w imieniu właściciela prowadzi również spółka „Pelkom” Sp. z o.o.

Od 1 stycznia do 31 sierpnia w 2023 pobrano:

- 436 563 m³ wody - w eksploatowanych przez „Pelkom” ujęciach,
- 23 748 m³ wody - zakupiono z „Inwest – Kom” w Gniewie na kwotę 109 859,70 zł netto.

Z powyższych ilości zużyto:

- na cele technologiczne (płukanie filtrów, czyszczenie zbiorników itp.) wykorzystano ok. 47 584 m³ wody,
- na straty wynikające z awarii sieci wodociągowej i ew. kradzieży wody ok. 37 706 m³,
- na sprzedaż łącznie zużyto 375 021 m³ wody na kwotę 1 431 444,28 zł.

Od 1 stycznia do 31 sierpnia w 2024 r. pobrano:

- 456 109 m³ wody z eksploatowanych przez Pelkom ujęć,
- 34 222 m³ wody zakupiono z „Inwest – Kom” w Gniewie na kwotę 134 691,90 zł netto + 8% VAT (10.775,35 zł) = 145.467,25 zł

Z powyższych ilości zużyto:

- na cele technologiczne (płukanie filtrów, czyszczenie zbiorników itp.) wykorzystano ok. 31 803,10 m³ wody,
- straty wynikające z awarii sieci wodociągowej i ewentualnej kradzieży wody ok. 24 084,3 m³,
- na sprzedaż wody łącznie zużyto 400 221,6 m³ wody,

Biorąc powyższe dane pod uwagę, stwierdzono, iż w analizowanych latach:

- pobór z ujęć „Pelkom” wzrósł z 436 563 m³ w 2023 r. do 456 109 m³ w 2024 r. (+4,5%);
- zakupy wody z Inwest–Kom zwiększyły się o ponad 44% (z 23 748 m³ do 34 222 m³);
- zużycie technologiczne spadło z 47 584 m³ do 31 803 m³ (redukcja o ok. 33%);
- straty w sieci zmniejszyły się z 37 706 m³ do 24 084 m³ (spadek o ok. 36%);
- sprzedaż wody wzrosła z 375 021 m³ do 400 222 m³ (+6,7%).

Całkowita długość czynnej sieci wodociągowej na podstawie danych otrzymanych od „Pelkom” Sp. z o. o. w 2023 r. wynosiła 132,7 km, a w roku 2024 – 133,4 km.

„Pelkom” Sp. z o. o. eksploatuje również sieć kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Pelplin wraz z oczyszczalnią ścieków komunalnych i oczyszczalnią kontenerową w Rombarku.

Od 1 stycznia do 31 sierpnia 2023 do oczyszczalni:

- odprowadzono poprzez sieć kanalizacyjną 342 394 m³ ścieków,
- dowieziono 18 084,3 m³.

W analogicznym okresie w roku 2024 do oczyszczalni:

- poprzez sieć kanalizacyjną odprowadzono 402 986 m³ ścieków;
- dowieziono taborem asenizacyjnym 20 615,3 m³ ścieków.

Według danych spółki „Pelkom” uzupełnionych danymi z GUS długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2013 r. wynosiła 82,2 km. Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do sieci wodociągowej wynosiła ogółem 63,66 %. W Mieście i Gminie Pelplin w roku 2023 z sieci kanalizacyjnej korzystało 11 801 mieszkańców, w tym liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w miastach wynosiła 6 977 tj. ok. 59,12 %. Liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej wynosiła 1500 szt. W 2024 r. długość sieci kanalizacyjnej na omawianym terenie wynosiła 82,3 km, a liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej wynosiła 1513 szt. Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do sieci wodociągowej wynosiła ogółem 63,41 %.

Awarie sieci i urządzeń wodociągowych oraz kanalizacyjnych:

W roku 2023 odnotowano łącznie 39 awarii, w tym:

- 24 awarie wodociągowe – koszt usunięcia: 168 607,69 zł,
- 15 awarii kanalizacyjnych – koszt usunięcia: 39 964,82 zł.

W analizowanym okresie od stycznia do sierpnia 2024 roku wystąpiło 21 awarii, w tym:

- 14 awarii wodociągowych – koszt usunięcia: 254 938,04 zł; z czego koszt odbudowy nawierzchni bitumicznych dróg – 123 732,02 zł (droga powiatowa w Janiszewie – 35 181,02 zł oraz droga gminna ul. Starogardzka - 88 551,00 zł)
- 7 awarii kanalizacyjnych, koszt usunięcia awarii 25.480,68 zł.

Utrzymanie, remonty i eksploatacja sieci i urządzeń wodociągowych oraz kanalizacyjnych w roku 2023:

- wymieniono 201 wodomierzy (z powodu ich awarii, bądź zdelegalizowania);
- wymieniono 6 hydrantów przeciwpożarowych, które były niesprawne;
- do regeneracji (w celu przywrócenia wydajności) oddano 5 pomp z 3 stacji podnoszenia ciśnienia w sieci wodociągowej (Pelplin, Rajkowy).

Całość kosztów związanych z utrzymaniem i eksploatacją sieci kanalizacyjnej w roku 2023 wyniosła 489 680,31 zł.

Całość kosztów związanych z utrzymaniem i eksploatacją sieci wodociągowej w roku 2023 wyniosła 839 565,50 zł.

W ramach remontów sieci kanalizacyjnej wymieniono i uzupełniono brakujące włazy żeliwne i betonowe, wymieniono uszkodzone pokrywy studni oraz filtry przeciwdorowe w studniach rozprężnych (Wola i Kulice). W przepompowniach ścieków w Rudnie i M. Walichnowy naprawiono ogrodzenie. Oddano do remontu 6 pomp ściekowych (wymiana lub regeneracja wirników i uszczelnień) oraz dokonano zakupu nowych pomp.

Na bieżąco prowadzono też drobne remonty ujęć wody, a w szczególności malowanie studni, filtrów, wymiana urządzeń sterowania i zabezpieczeń, zakup nowej lampy UV. Ponadto wymieniono złoża filtracyjne w trzech filtrach uzdatniających wodę.

Zakupiono około 8,2 m³ środka do dezodoryzacji (Ferrox) oraz około 0,650 m³ koncentratu (Zucker chrem), który dawkowany jest do ścieków w przepompowniach w miejscowościach: Rudno, Kulice, M. Walichnowy i Gręblin.

Na oczyszczalni ścieków w Rombarku, działającej w oparciu o złoża biologiczne, gdzie na wolno obracającym się złożu narasta biomasa konsumująca wstępnie oczyszczone ścieki, a także w sieci kanalizacji sanitarnej w Rajkowach, stosowano preparat biologicznie czynny. Jego zadaniem było zapobieganie powstawaniu odorów oraz zlogów tłuszczowych. Zużycie preparatu w analizowanym okresie wyniosło 140 litrów.

Utrzymanie, remonty i eksploatacja sieci i urządzeń wodociągowych oraz kanalizacyjnych w roku 2024:

- wymieniono 286 wodomierzy (z powodu ich awarii, bądź zdelegalizowania) oraz 216 wodomierzy ze zdalnym odczytem SmartMetering;
- wymieniono 4 hydrantów przeciwpożarowych, które były niesprawne;
- do regeneracji (w celu przywrócenia wydajności) oddano 7 pomp ze stacji podnoszenia ciśnienia w sieci wodociągowej (Rudno, Ks. Pasierba, Rajkowy oraz Pelplin - Papieska Górka).

Ponadto w ramach remontów sieci kanalizacyjnej:

- naprawiono 7 pomp z przepompowni ścieków;
- dokonano wymiany sofstartów na przepompowniach;
- naprawiono odcinki sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Dworcowa, Strzelnica, Pólko,
- uszczelniono studnie kanalizacyjne na ul. Kościuszki, Dworcowej, Sambora i Twardowskiego w Pelplinie.

Na oczyszczalni ścieków w Rombarku oraz w sieci kanalizacji sanitarnej w Rajkowach, Małych Walichnowach i Kulicach stosowano preparat biologicznie czynny zapobiegający powstawaniu odorów i złożeń tłuszczowych. Zużycie preparatu wyniosło 1 256 litrów.

Całość kosztów za okres od stycznia do sierpnia 2024 r. związanych z utrzymaniem i eksploatacją sieci kanalizacyjnej wyniosła 1 827 243,72 zł netto + VAT, natomiast łączne koszty związane z utrzymaniem i eksploatacją sieci wodociągowej to kwota 1 483 526,05 zł netto + VAT.

Przychody ze sprzedaży wody w 2024 r. wyniosły: 1 353 722,39 zł netto + VAT.

Przychody ze sprzedaży ścieków w 2024 r. wyniosły: 1 449 839,06 netto + VAT.

Ujęcie Pelplin

Na stacji uzdatniania wody w Pelplinie funkcjonuje system wczesnego ostrzegania, wykorzystujący żywe organizmy – małże słodkowodne umieszczone w akwarium, do którego doprowadzana jest woda z ujęcia. Organizmy te pełnią rolę bioindykatorów, pozwalając na ocenę stopnia degradacji środowiska naturalnego oraz identyfikację zmian zachodzących w ekosystemie. Bioindykatorami mogą być gatunki zwierząt lub roślin charakteryzujące się wąskim zakresem tolerancji wobec określonych czynników środowiskowych. Wybierane są ze względu na szczególną wrażliwość na konkretne związki chemiczne. Ich reakcje stanowią swoisty sygnał alarmowy, ostrzegający przed potencjalnym skażeniem wody. Koszt utrzymania systemu Bioindykatorów na ujęciu wynosi 20 224,00 zł/rok.

Inwestycje w 2023:

- kanalizacja w ul. Dymowskiego – 13 800 zł,
- wodociąg ul. Dymowskiego – 8 605,65 zł,
- wykup sieci wodociągowej Lignus na kwotę 282 894,00 zł spłacono 96 000,00 zł;
- wykup sieci Wielki Garc – 11 938,00 zł,
- wykup sieci Gręblin – 12 000 zł,
- wykup sieci ul. Pogodna – 48 000 zł.

Jakość wody:

W roku 2023 jakość wody ze wszystkich ujęć eksploatowanych przez spółkę Pelkom (Janiszewo, Lignowy Szlacheckie, Nowy Dwór, Pelplin) była w pełni zadowalająca i spełniała wymagania określone w *rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*. Również w miejscowości Kulice, gdzie „Pelkom” na zlecenie spółki Restal-Agri obsługuje ujęcie wody, jakość wody była zgodna z obowiązującymi normami. Warto podkreślić, że w roku 2023 w stosunku do działalności spółki nie zgłoszono żadnych zastrzeżeń ani uwag ze strony instytucji nadzorujących gospodarkę wodno-kanalizacyjną.

W roku 2024 jakość wody ze wszystkich ujęć eksploatowanych przez spółkę Pelkom – tj. Janiszewo, Lignowy Szlacheckie, Nowy Dwór oraz Pelplin była zadowalająca i spełniała wymagania określone w *rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*. Również w miejscowości Kulice, gdzie „Pelkom” na zlecenie spółki Restal-Agri obsługuje ujęcie wody, jakość wody odpowiadała wymogom wskazanego przepisu prawnego. Od stycznia do sierpnia 2024 roku w stosunku do działalności spółki nie zgłoszono żadnych zastrzeżeń ani uwag ze strony instytucji nadzorujących gospodarkę wodno-kanalizacyjną. Zgłoszenia dotyczące pogorszenia jakości wody pojawiały się jedynie podczas okresowych płukań sieci wodociągowej, które „Pelkom” przeprowadza dwa razy w roku. W analizowanym okresie odnotowano 5 zgłoszeń, związanych z nagromadzeniem zrywków manganowych i żelazowych po awariach. Po otrzymaniu informacji pracownicy spółki niezwłocznie przystąpili do płukania wskazanych odcinków sieci oraz przyłączy.

Ludność Gminy Pelplin zaopatrywana jest w wodę z 5 wodociągów w tym:

- 3 o produkcji wody < 100 m³/dobę,
- 1 o produkcji wody > 100 < 1000 m³/dobę (Kulice),
- 1 o produkcji wody > 1000 < 10 000 m³/dobę (Pelplin).

W 2023 r. PPIS w Tczewie dokonał oceny obszarowej jakości wody przeznaczonej do spożycia na terenie Gminy Pelplin. Pobrano łącznie 48 próbek wody w tym w ramach nadzoru sanitarnego pobrano do badań 12 próbek wody. Ze wszystkich badań zostały zakwestionowane 2 próbki z uwagi na nieprawidłowe zmiany w zakresie zapachu wody z wodociągu publicznego Lignowy Szlacheckie oraz ponadnormatywną wartość jonu amonowego w wodzie z wodociągu publicznego Kulice.

Ponadto na terenie Gminy Pelplin znajduje się wodociąg zakładowy St. Rąbała Sp. z o. o., Bielawki 6. Przedsiębiorstwo to korzysta z ujęcia indywidualnego w celach produkcyjnych zakładu oraz sanitarno-bytowych pracowników. Wodociąg indywidualny znajduje się także w Domu Pomocy Społecznej dla dzieci w Bielawkach. Produkowana woda wykorzystywana jest w budynkach zamieszkania zbiorowego, w celach spożywczych oraz sanitarno-bytowych mieszkańców.

Tabela 19. Charakterystyka urządzeń wodociągowych na terenie Gminy Pelplin – (źródło: Ocena Obszarowa Jakości Wody na terenie Gminy Pelplin w roku 2023, opracowanie własne)

Lp.	Urządzenie wodociągowe - miejscowość	Miejscowości zaopatrywane w wodę	Parametry ponadnormatywne w wodzie	Liczba ludności zaopatrywanych w wodę	Wielkość produkcji wody [m ³ /d]
1.	Pelplin	Miasto Pelplin, Rajkowy, Gręblin, Bielawki, Rombark, Rożental, Rudno, Pomyje, Ropuchy, Wielki Garc	-	13 170	1 639
2.	Janiszewo	Janiszewo, Janiszewko	-	459	52
3.	Lignowy Szlacheckie	Lignowy Szlacheckie	zapach	731	94
4.	Nowy Dwór Pelpliński	Nowy Dwór Pelpliński	-	148	8
5.	Kulice	Kulice, Stocki Młyn	jon amonowy	880	184

W wyniku stwierdzenia nieprawidłowych zmian w zakresie zapachu w wodzie z wodociągu publicznego Lignowy Szlacheckie oraz ponadnormatywną wartością jonu amonowego w wodzie z wodociągu publicznego Kulice, natychmiastowo podjęto działania naprawcze, które polegały na regulacji procesów napowietrzania oraz płukania sieci. Skuteczność tych działań potwierdzono prawidłowymi wynikami badań wody, wykonanymi w ramach kontroli wewnętrznej, w związku z czym PPIS w Tczewie uznał te nieprawidłowości za incydentalne.

W 2024 r. Mieście i Gminie Pelplin pobrano łącznie 48 próbek wody, w tym w ramach nadzoru sanitarnego pobrano do badań 12 próbek wody, z których zakwestionowano 4 próbki z uwagi na ponadnormatywną wartość manganu w wodzie z wodociągu publicznego w Pelplinie oraz ponadnormatywną ogólną liczbę mikroorganizmów w 22+20°C w wodzie z wodociągu publicznego Janiszewo. Stwierdzone przypadki przekroczeń mikrobiologicznych i fizykochemicznych zostały bezzwłocznie wyeliminowane przez producenta wody. Skuteczność tych działań potwierdzono prawidłowymi wynikami badań wody w ramach kontroli wewnętrznej. W związku z czym PPIS w Tczewie uznał te nieprawidłowości za incydentalne. Z kolei w zakresie ogólnej liczby mikroorganizmów w 22+20°C po 72 h nie zidentyfikowano jakiego rzędu zmianę należy uznać za nieprawidłową i zalecono, aby wartość tego parametru w wodzie wprowadzanej do sieci nie przekraczała 100 jtk/1ml lub w kranie konsumenta 200 jtk/1ml.

W 2024 r. na terenie Gminy Pelplin nie zgłoszono żadnych reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody. Wartości stwierdzonych przekroczeń, czas ich trwania oraz podejmowane działania nie stanowiły zagrożenia dla bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów.

Tabela 20. Charakterystyka urządzeń wodociągowych na terenie Gminy Pelplin (źródło: Ocena Obszarowa Jakości Wody na terenie Gminy Pelplin w roku 2024, opracowanie własne)

Lp.	Urządzenie wodociągowe - miejscowość	Miejscowości zaopatrywane w wodę	Parametry ponadnormatywne w wodzie	Liczba ludności zaopatrywanych w wodę	Wielkość produkcji wody [m ³ /d]
1.	Pelplin	Miasto Pelplin, Rajkowy, Gręblin, Bielawki, Rombark, Rożental, Rudno, Pomyje, Ropuchy, Wielki Garc	mangan	11 927	1 639
2.	Janiszewo	Janiszewo, Janiszewko	ogólna liczba mikroorganizmów w 22+2°C	459	52
3.	Lignowy Szlacheckie	Lignowy Szlacheckie	-	731	94
4.	Nowy Dwór Pelpliński	Nowy Dwór Pelpliński	-	148	8
5.	Kulice	Kulice, Stocki Młyn	-	880	184

Oczyszczalnia ścieków w Pelplinie jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną z podwyższonym usuwaniem związków azotu i fosforu, o przepustowości 2 200 m³/dobę. Zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym z dnia 24 kwietnia 2015 r. wydanym przez Starostę Tczewskiego, oczyszczalnia może wprowadzać ścieki oczyszczone do rzeki Wierzyca na km 26+650.

Przepustowość oczyszczalni, zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym wynosi:

- $Q_{\max.h.} = 349 \text{ m}^3/\text{h}$
- $Q_{\text{sr.dob.}} = 2200 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q_{\max \text{ roczne}} = 803\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$

Ścieki odprowadzane od mieszkańców Rombarku kierowane są do powstałej w 2016 r. oczyszczalni kontenerowej. Wokół oczyszczalni ścieków wyznaczono strefę ochronną. Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodno-prawne z dnia 18 czerwca 2016 r. wydane przez Starostę Tczewskiego, ważne do 18 czerwca 2026 r.

Tabela 21. Gospodarka ściekowa realizowana w mieście i gminie Pelplin (źródło: na podstawie danych otrzymanych od interesariuszy, opracowanie własne)

Wyszczególnienie	Ilość odebranych nieczystości ciekłych w ciągu roku przez podmioty opróżniające zbiorniki bezodpływowe [m ³]		Ilość zewidencjonowanych zbiorników bezodpływowych [szt.]		Ilość zewidencjonowanych przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	
	2023 r.	2024 r.	2023 r.	2024 r.	2023 r.	2024r.
Gmina Pelplin	18 084,3	20 615,3	1000	1002	256	296

Tabela 22. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach doprowadzanych do oczyszczalni i po oczyszczeniu – oczyszczalnia ścieków w Pelplinie (źródło: sprawozdania z oczyszczalni ścieków OS-5, opracowanie własne)

Rodzaj zanieczyszczenia	Ścieki dopływające do oczyszczalni [kg/rok]		Ścieki odprowadzane do odbiornika [kg/rok]	
	2023 r.	2024 r.	2023 r.	2024 r.
BZT ₅	250 400	286024	1594	18139
ChZT (metodą dwuchromianową)	802289	810689	23778	65949
Zawiesiny	422144	363130	8947	25510
Azot ogólny	58040	56300	6432	9434
Fosfor ogólny	13582	10080	772	1204

W 2023 r. Burmistrz Miasta i Gminy Pelplin wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na „Budowie sieci kanalizacji sanitarnej (wraz z odgałęzieniem sieci) w technologii grawitacyjno-tłocznej w miejscowości Janiszewo i Janiszewko, gmina Pelplin o łącznej długości do 605 km”.

Zgodnie z *Wieloletnim planem rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2021 – 2024* zatwierdzonym uchwałą nr XXIII/214/20 Rady Miejskiej w Pelplinie z dnia 27 listopada 2020 r. w analizowanych latach przewidziane do realizacji były następujące inwestycje.

Tabela 23. Zadania inwestycyjne wyszczególnione w Wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych (źródło: Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, opracowanie własne)

Wyszczególnienie	Źródło finansowania	Rok 2023	Rok 2024
		Kwota [zł]	Kwota [zł]
Stacje uzdatniania wody			
SUW – wymiana złóż filtracyjnych	własne	10 000	-
Rozbudowa – SUW Lignowy Szlacheckie	gminne + inne	130 000	-
Sieci wodociągowe			
Wodociąg Lignowy	własne + inne	70 000	-
Przystosowanie budynku dawnego SUW Rajkowy do umieszczenia w nich zbiorników na wodę uzdatnioną	gminne + inne	40 000	-
Przełączenie wodociągu Janiszewo do wodociągu Pelplin, likwidacja ujęcia Janiszewo, podniesienie ciśnienia na Pomyje + projekt	gminne + inne	60 000	-
Przełączenie wodociągu Nowy Dwór do wodociągu Pelplin, likwidacja ujęcia Nowy Dwór + projekt	gminne + inne	60 000	-
Przełączenie wodociągu Kulice do wodociągu Pelplin	gminne + inne	70 000	80 000
Przełączenie wodociągu M. Walichnowy i Międzyłęż do wodociągu Pelplin,	własne + inne	500 000	400 000
Wymiany krótkich odcinków po analizie awaryjności	własne	10 000	10 000
Wykup nowych odcinków sieci	własne	20 000	25 000
Wymiana sieci AC	własne	15 000	15 000
Wymiana wodomierzy na elektroniczne na obszarach wiejskich	własne + inne	90 000	90 000
Oczyszczalnia ścieków			

Rozbudowa paneli fotowoltaicznych na oczyszczalni	własne + inne	100 000	110 000
Projekt – (po rozeznaniu) zagospodarowania osadów ściekowych	własne + inne	40 000	40 000
Przepompownie ścieków			
Uzbrojenie 4 przepompowni w systemy monitorowania, podłączenie do funkcjonującego systemu,	własne	25 000	25 000
Modernizacja przepompowni ścieków z wymianą zużytych pomp i urządzeń, regeneracja studni + wymiana rozdzielni sterujących	własne	65 000	65 000
Sieci kanalizacyjne			
Sieć ul. Kościuszki, tłoczny pod rzeką	własne + inne	75 000	75 000
Sieć Bielawki	własne + inne	1 000 000	1 000 000
Wymiany krótkich odcinków po analizie awaryjności	własne	5 000	5 000
Sieć Wola	gminne + inne	1 500 000	-
Rozdzielenie kanalizacji pl. Wolności, Podgórna	gminne + inne	-	600 000
Pozostałe inwestycje			
Modernizacja programu rozliczeniowego i inkasenckiego	własne	50 000	-

Należy zaznaczyć, że podejmowanie realizacji przedsięwzięć wodociągowo-kanalizacyjnych tylko przez Gminę jest niewystarczające, aby zapewnić pełną ochronę wód przed zanieczyszczeniami. Potrzebne są także działania ze strony gospodarstw domowych, gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw.

Nieskanalizowane obszary Gminy Pelplin obsługiwane są przez indywidualne rozwiązania gospodarki ściekowej, tj. przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz zbiorniki bezodpływowe. Gospodarka ściekowa oparta o gromadzenie ścieków w zbiornikach bezodpływowych (szambach) polega na regularnym ich opróżnianiu i wywożeniu ścieków do punktu zlewnego zlokalizowanego na terenie oczyszczalni ścieków. Właściciele nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe mają obowiązek posiadania umowy na wywóz nieczystości ciekłych i dowodów uiszczenia opłat za tę usługę. Posiadane rachunki muszą potwierdzać regularność wywozu szamba, co reguluje *ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*. Jeżeli właściciel nie będzie mógł udowodnić, że wywoził ścieki ze swojej posesji regularnie, wówczas może zostać ukarany mandatem lub grzywną. Zgodnie z danymi przekazanymi przez UMiG Pelplin, na terenie Gminy w 2023 r. było 1000 zbiorników bezodpływowych oraz 256 przydomowych oczyszczalni ścieków, w kolejnym roku zbiorników bezodpływowych było 1002 natomiast przydomowych oczyszczalni ścieków 296.

W roku 2023 Straż Miejska podjęła 33 interwencje zakończone zastosowaniem środków oddziaływania wychowawczego na podstawie art. 41 *ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeksu wykroczeń*. Nie nałożono żadnych grzywn w drodze mandatu karnego ani nie skierowano wniosków o ukaranie do sądu. W 7 przypadkach odstąpiono od skierowania wniosku o ukaranie lub przekazano sprawy innym organom i instytucjom. Łącznie w tym roku zakończono 40 spraw związanych z naruszeniami obowiązków wynikających z *ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminie*.

W roku 2024 Straż Miejska podjęła 17 interwencji zakończonych zastosowaniem środków oddziaływania wychowawczego, ponadto nałożyła 12 mandatów karnych na łączną kwotę 5300 zł. Podobnie jak w roku poprzednim, nie skierowano żadnych wniosków o ukaranie do sądu. W 5 przypadkach odstąpiono od skierowania wniosku o ukaranie lub przekazano sprawy innym organom i instytucjom. Łącznie w 2024 roku zakończono 34 sprawy dotyczące naruszeń obowiązków wynikających z *ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminie*.

W tabeli 24 przedstawiono cele, kierunki interwencji oraz zadania określone w POŚ na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 własne i monitorowane w obszarze interwencji – gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 24. Działania podejmowane w latach 2021-2022 w obszarze interwencji – gospodarka wodno-ściekowa

CEL	ZADANIE	WSKAZNIK					PODMIOT ODPOWIE- DZIALNY	OSIĄGNIĘCIE WARTOŚCI DOCELOWEJ
		NAZWA	WARTOŚĆ BAZOWA ROK 2021	WARTOŚĆ		WARTOŚĆ DOCELOWA		
				ROK 2023	ROK 2024			
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz stacji uzdatniania wody	Ludność korzystająca z wodociągów [%] GUS	96,3	b.d.	b.d.	nie mniej niż w roku bazowym	Gmina	NIE MOŻNA OCENIĆ ZE WZGLĘDU NA BRAK DANYCH
		Liczba czynnych przyłączy wodociągowych [szt.] (źródło danych: Pelkom Sp. z o.o.)	2026	2033	2039	wzrost według potrzeb	Pelkom Sp. z o. o., mieszkańcy	TAK
		Długość czynnej sieci wodociągowej [km] (źródło danych: Pelkom Sp. z o.o.)	128,5	132,7	133,4	nie mniej niż w roku bazowym	Gmina	TAK
		Zużycie wody na 1 mieszkańca na cele zbiorowego zaopatrzenia w wodę [m³/rok] GUS	26,5	23,3	24,7	zmniejszenie zużycia	Gmina, Mieszkańcy	TAK
	Prowadzenie monitoringu wody przeznaczonej do spożycia	Liczba próbek wody zakwestionowana przez PSSE [szt.] (źródło danych: PSSE Tczew)	1	2	4	brak tendencji wzrostowej	PSSE w Tczewie	NIE
	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej	Ludność korzystająca z kanalizacji [%] (źródło danych: GUS)	78,1 %	78,5	78,5	nie mniej niż w roku bazowym	Gmina	TAK
		Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km] (źródło danych: GUS)	84,9 km	85,5 km	85,6 km	nie mniej niż w roku bazowym	Gmina	TAK
		Liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej [szt.] (źródło danych Pelkom Sp. z o. o.)	1495	1500	1513	nie mniej niż w roku bazowym	Gmina, Mieszkańcy	TAK
	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Liczba zewidencjonowanych zbiorników bezodpływowych [szt.]	489	1000	1002	nie mniej niż w roku bazowym	Gmina	TAK

6.6. Obszar interwencji – zasoby geologiczne

Za zrównoważone gospodarowanie zasobami geologicznymi na terenie Gminy Pelplin odpowiedzialni są Starosta Tczewski oraz Marszałek Województwa Pomorskiego, jako organy administracji publicznej właściwe do wydawania decyzji w postaci koncesji na wydobycie złóż kopalin. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, po zakończeniu eksploatacji złóż przedsiębiorcy zobowiązani są do przeprowadzenia rekultywacji terenów zdegradowanych, tak aby przywrócić im wartości przyrodnicze, krajobrazowe lub gospodarcze.

Marszałek Województwa Pomorskiego, poinformował, iż w latach 2023–2024 na obszarze Gminy Pelplin nie wydano żadnych nowych koncesji na wydobycie złóż, nie przeprowadzano kontroli w zakresie przestrzegania warunków określonych w obowiązujących koncesjach oraz nie prowadzono działań rekultywacyjnych na terenach zdegradowanych w wyniku wcześniejszej eksploatacji.

Na terenie Gminy Pelplin zlokalizowane jest 1 złożo surowców ilastych ceramiki budowlanej. Jakość kopaliny rozpoznano w kat. B – surowiec w stanie naturalnym przydatny do produkcji wyrobów grubościennych, po uszlachetnieniu do produkcji dachówki.

Tabela 25. Wykaz złóż surowców na terenie Gminy Pelplin wg stanu na dzień 31 XII 2024 r. (źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce Państwowy Instytut Geologiczny, opracowanie własne)

L.p.	Nazwa złoża	Surowiec	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby geologiczne bilansowe [tys. ton]	Wydobycie [tys. ton]
1	Janiszewo	surowce ilaste ceramiki budowlanej	złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo	8329	-

Starosta jest również odpowiedzialny za prowadzenie rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi. Informacje o obszarach zagrożonych ruchami masowymi są także gromadzone w bazie danych SOPO przez uprawnionych geologów-kartografów, zweryfikowane przez zespół koordynacyjny powołany w PIG. Jego podstawowym celem jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi w Polsce.

Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego Systemu Osłony Przeciwsuwiskowej oraz według danych podanych przez Starostwo Powiatowe w Tczewie w Gminie Pelplin nie wyznaczono osuwisk ani terenów zagrożonych ruchami masowymi.

Jako ograniczanie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych i antropogenicznych przez Gminę Pelplin należy uznać uwzględnianie ochrony zasobów geologicznych w dokumentach planistycznych, gdy zachodzi taka potrzeba.

W tabeli 26 przedstawiono cele, kierunki interwencji oraz zadania określone w POŚ na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 własne i monitorowane w obszarze interwencji – zasoby geologiczne.

Tabela 26. Działania podejmowane w latach 2023-2024 w obszarze interwencji – zasoby geologiczne

CEL	ZADANIE	WSKAZNIK					PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	OSIĄGNIĘCIE WARTOŚCI DOCELOWEJ
		NAZWA	WARTOŚĆ BAZOWA ROK 2021	WARTOŚĆ		WARTOŚĆ DOCELOWA		
				ROK 2023	ROK 2024			
Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	Rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym terenów poeksploatacyjnych	Ilość złóż kopalin [szt.] (źródło danych: PIG)	1	1	1	bez wskazania	Zarząd Województwa	TAK
		Zasobność złóż geologicznych [tys. ton] (źródło danych: PIG)	8329	8329	8329	bez wskazania	PIG, Starostwo Powiatowe	TAK
		Powierzchnia wymagająca rekultywacji [ha] (źródło danych: Starostwo Powiatowe)	0	0	0	prowadzenie rekultywacji w razie pojawienia się konieczności	Zarząd Województwa, Starostwo Powiatowe, Podmioty gospodarcze	TAK
	Monitoring zagrożonych terenów, inwentaryzacja osuwisk	Miejsca zagrożone osuwiskami [szt.] (źródło danych: PIG, SOPO)	0	0	0	0	Gmina, Starostwo Powiatowe	TAK
	Ochrona zasobów złóż kopalin poprzez uwzględnienie ich w dokumentach planistycznych	Liczba zapisów do liczby nowych dokumentów planistycznych [szt./szt.] (źródło danych: UMiG Pelplin)	1/11	0/0	1/0	w zależności od potrzeb	Gmina	NIE

6.7. Obszar interwencji – gleby

Na terenie Gminy Pelplin występują w znacznej ilości gleby dobrych i bardzo dobrych klas bonitacyjnych. Są to przede wszystkim gleby należące do kompleksów gleb pszennych dobrych oraz do kompleksu żytniego bardzo dobrego.

Tabela 27. Udział procentowy poszczególnych klas bonitacyjnych gleb na terenie Gminy Pelplin (źródło: na podstawie SUiKZP Miasta i Gminy Pelplin, opracowanie własne)

Powierzchnia	Klasy bonitacyjne gleb						
	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI
ha	445,06	2471	1700	1442,84	374,76	352,53	140,59
%	6,42	35,67	25,54	20,82	5,41	5,09	2,03

Na obszarze Gminy Pelplin nie wyznaczono stałego punktu poboru próbek w ramach programu „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski”, który stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem programu jest systematyczna ocena stanu zanieczyszczenia oraz zmian właściwości gleb w ujęciu czasowym i przestrzennym. Program realizowany jest od roku 1995 i obejmuje pobór próbek glebowych w 5-letnich cyklach z sieci 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych reprezentatywnych dla pokrywy glebowej kraju. Na terenie województwa pomorskiego znajduje się 9 punktów pomiarowych, w tym jeden zlokalizowany w powiecie tczewskim – miejscowość Szprudowo, punkt nr 55.

Badania gleb na terenie Gminy Pelplin w analizowanym okresie wykonywane były na zlecenie osób fizycznych przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Gdańsku. W roku 2023 w gminie Pelplin przebadano próbki gleby z 40 gospodarstw rolnych w ramach, których wykonano badania 775 sztuk próbek użytków rolnych, w tym 749 szt. gruntów ornych oraz 26 szt. próbek użytków zielonych.

Analiza odczynu pH wykazała, że największą grupę stanowiły gleby o odczynie obojętnym 37 % wszystkich próbek, a kolejną dużą grupę gleby zasadowe 33 %. Gleby lekko kwaśne stanowiły 15 %, kwaśne 9 %, natomiast bardzo kwaśne 4 %. Wyniki te wskazują, że dominują gleby o korzystnym odczynie dla większości upraw rolniczych. Pod względem zasobności w makroelementy stwierdzono, że aż 69 % próbek charakteryzowało się bardzo wysoką zawartością fosforu, a jedynie 2 % miało zawartość bardzo niską. W przypadku potasu 52 % próbek wykazało bardzo wysoką zawartość, 16 % wysoką, a tylko 2 % bardzo niską. Zasobność w magnez była bardziej zróżnicowana 30 % próbek miało poziom średni, 26 % bardzo wysoki, 20 % wysoki, 17 % niski, a 7 % bardzo niski.

W kolejnym roku przebadano próbki gleby z 20 gospodarstw i wykonano badania 278 sztuk próbek użytków rolnych, w tym 273 szt. gruntów ornych i 5 szt. użytków zielonych. Wśród wszystkich próbek użytków rolnych dominowały gleby o odczynie obojętnym (35%) oraz zasadowym (34%), co wskazuje na korzystne warunki dla większości upraw. Gleby lekko kwaśne stanowiły 16%, kwaśne 8%, a bardzo kwaśne 7%. W porównaniu z rokiem 2023 utrzymuje się przewaga gleb o odczynie neutralnym i zasadowym, przy niewielkim udziale gleb kwaśnych. Pod względem kategorii agronomicznej dominowały gleby średnie, które stanowiły 66% wszystkich próbek. Gleby lekkie występowały w 19% przypadków, ciężkie w 13%, natomiast bardzo lekkie i organiczne stanowiły po 1% próbek, co potwierdza dominację gleb o dobrych właściwościach rolniczych. Analiza zasobności w makroelementy wykazała, że w przypadku fosforu aż 66% próbek charakteryzowało się bardzo wysoką zawartością, a 12% wysoką, podczas gdy tylko 7% miało zawartość bardzo niską. W przypadku potasu dominowała zawartość średnia – 41% próbek oraz wysoka – 21%, przy czym 21% próbek miało niski poziom, a 1% bardzo niski. Zasobność w magnez była bardziej zróżnicowana – 35% próbek wykazało zawartość średnią, 28% wysoką, 20% bardzo wysoką, 13% niską, a 4% bardzo niską.

Zatem gleby w Gminie Pelplin w roku 2024 charakteryzowały się przewagą odczynu obojętnego i zasadowego oraz wysoką zasobnością w fosfor, co sprzyja produkcji rolniczej. Zasobność w potas i magnez była bardziej zróżnicowana, jednak dominowały poziomy średnie i wysokie, co świadczy o stabilnych warunkach glebowych i dobrym potencjale rolniczym gminy.

Tabela 28. Zestawienie odczynu i zasobności gleb w makroelementy w Gminie Pelplin w roku 2023, liczba przebadanych gospodarstw - 40 (źródło: na podstawie informacji pozyskanych od OSChR w Gdańsku, opracowanie własne)

Rodzaj użytku	Powierzchnia przebadana	Liczba próbek	Odczyn pH					Kategoria argonomiczna gleby				
			bardzo kwaśny	kwaśny	lekko kwaśny	obojętny	zasadowy	bardzo lekka	lekka	średnia	ciężka	organiczna
Grunty orne	7072,27	749	28 4 %	68 9 %	113 15 %	270 36 %	270 36 %	20 3 %	158 21 %	275 37 %	294 39 %	2 0 %
Użytki zielone	48,96	26	1 4 %	1 4 %	4 15 %	17 65 %	3 12 %	0 0 %	13 49 %	9 35 %	3 12 %	1 4 %
Użytki rolne	7121,23	775	29 4 %	69 9 %	117 15 %	287 37 %	273 33 %	20 3 %	171 22 %	284 37 %	297 38 %	3 0 %

Rodzaj użytku	Liczba próbek	Zawartość fosforu					Zawartość potasu					Zawartość magnezu				
		B. niska	Niska	Średnia	Wysoka	B. wysoka	B. niska	Niska	Średnia	Wysoka	B. wysoka	B. niska	Niska	Średnia	Wysoka	B. wysoka
Grunty orne	749	17 2 %	53 7 %	77 10 %	85 11 %	517 70 %	11 1 %	68 9 %	159 21 %	121 16 %	390 53 %	54 7 %	129 17 %	227 31 %	145 19 %	194 26 %
Użytki zielone	26	0 0 %	3 12 %	7 27 %	4 15 %	12 46 %	6 23 %	5 19 %	5 19 %	2 8 %	8 31 %	0 0 %	3 12 %	4 15 %	9 35 %	10 38 %
Użytki rolne	775	17 2 %	56 7 %	84 11 %	89 11 %	529 69 %	17 2 %	73 9 %	164 21 %	123 16 %	398 52 %	54 7 %	132 17 %	231 30 %	154 20 %	204 26 %

Tabela 29. Zestawienie odczynu i zasobności gleb w makroelementy w roku 2024 – liczba przebadanych gospodarstw 20 (źródło: na podstawie informacji pozyskanych od OSChR w Gdańsku, opracowanie własne)

Rodzaj	Powierzchnia	Liczba	Odczyn pH					Kategoria argonomiczna gleby				
--------	--------------	--------	-----------	--	--	--	--	------------------------------	--	--	--	--

			bardzo kwaśny	kwaśny	lekko kwaśny	obojętny	zasadowy	bardzo lekka	lekka	średnia	ciężka	organiczna
Grunty orne	759,44	273	19 7 %	23 8 %	44 16 %	95 35 %	92 34 %	2 1 %	53 19 %	180 66 %	36 13 %	2 1 %
Użytki zielone	10,90	5	0 0 %	0 0 %	1 20 %	1 20 %	3 60 %	0 0 %	0 0 %	2 40 %	1 20 %	2 40 %
Użytki rolne	770,34	278	19 7 %	23 8 %	45 16 %	96 35 %	95 34 %	2 1 %	53 19 %	182 66 %	37 13 %	4 1 %

Rodzaj użytku	Liczba próbek	Zawartość fosforu					Zawartość potasu					Zawartość magnezu				
		B. niska	Niska	Średnia	Wysoka	B. wysoka	B. niska	Niska	Średnia	Wysoka	B. wysoka	B. niska	Niska	Średnia	Wysoka	B. wysoka
Grunty orne	273	18 7 %	17 6 %	22 8 %	33 12 %	183 67 %	1 0 %	42 15 %	114 42 %	59 22 %	57 21 %	10 4 %	35 13 %	96 34 %	78 29 %	54 20 %
Użytki zielone	5	1 20 %	0 0 %	2 40 %	0 0 %	2 40 %	1 20 %	3 60 %	1 20 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	2 40 %	1 20 %	2 40 %
Użytki rolne	278	19 7 %	17 6 %	24 9 %	33 12 %	185 66 %	2 1 %	45 16 %	115 41 %	59 21 %	57 21 %	10 4 %	35 13 %	98 35 %	79 28 %	56 20 %

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2024, ogólna powierzchnia lasów w Gminie Pelplin wynosi 1 490,11 ha, co przekłada się na wskaźnik lesistości na poziomie 10,2%. Dla porównania, lesistość w powiecie tczewskim kształtuje się na poziomie 14,6%, natomiast średnia krajowa wynosi aż 29,6%. Z uwagi na słabe zalesienie Gminy Pelplin, wskazane jest podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia powierzchni lasów poprzez zalesianie gruntów rolnych niskich klas bonitacyjnych, które charakteryzują się ograniczoną przydatnością produkcyjną.

Władający powierzchnią ziemi (właściciel nieruchomości lub podmiot ujawniony jako władający w ewidencji gruntów i budynków), w przypadku stwierdzenia historycznego zanieczyszczenia ziemi na swoim terenie zobowiązany jest do przeprowadzenia remediacji, czyli np. usunięcia lub zmniejszenia ilości substancji powodujących ryzyko, w taki sposób, aby teren zanieczyszczony był bezpieczny dla zdrowia ludzi i stanu środowiska. Działanie takie powinno być poprzedzone badaniami terenu zrealizowanymi przez akredytowaną

jednostkę. Właściciel nieruchomości w oparciu o informacje o charakterze, skali, rodzaju historycznego zanieczyszczenia, zobowiązany jest do opracowania projektu planu remediacji i jego ustalenia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Starostwo Powiatowe w Tczewie na terenie Gminy Pelplin znajdują się tereny potencjalnie historycznie zanieczyszczone, zlokalizowane na działkach ewidencyjnych:

- nr 467/15, obręb Rajkowy, o powierzchni 1,6 ha, jest to teren położony nad silnie drenującą rzeką Wierzycą, czoło składowiska położone jest od 10 do 30 m od koryta rzeki, pomiędzy nim, a Wierzycą znajduje się rów odwadniający (szczelny, z elementów betonowych) i sieć otworów obserwacyjnych.
- nr 204/2, o powierzchni 11,223 ha, jest to teren po byłej Cukrowni Pelplin, w bliskim sąsiedztwie rzeki Wierzyca.

W roku 2023 Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lubaniu zrealizował szkolenie wyjazdowe: „Nowości i innowacyjne rozwiązania w produkcji roślinnej”, w którym uczestniczyło 8 osób. Równolegle doradca PODR obsługujący Gminę Pelplin udzielał porad i informacji w zakresie:

- wapnowanie gleby – 10 informacji;
- zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i wodna – 42 informacje;
- zobowiązania rolno-środowiskowe i klimatyczne (w tym RŚK i ekoschematy) – 32 porady, 30 informacji.

W kolejnym roku odbyły się dwa szkolenia:

- „Wpływ nawożenia dolistnego na wzrost i rozwój zasiewów zbóż. Technologia aplikacji rodzaje nawozów terminy/mieszanie”, było to szkolenie gminne on-line, w którym uczestniczyło 16 osób.
- „Działania inwestycyjne PS WPR” – szkolenie powiatowe, uczestniczyło w nim 21 osób.

Ponadto w analizowanym roku doradca PODR udzielał porad i informacji w zakresie:

- zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i wodna – 2 porady;
- zobowiązania rolno-środowiskowe i klimatyczne (w tym RŚK i ekoschematy) – 51 informacji.

W ramach ochrony gleb warto zwrócić uwagę na uwzględnianie zapisów dotyczących gleb, zawartych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego podczas wydawania decyzji administracyjnych. Respektowanie takich zapisów sprzyja prawidłowemu rozwojowi opisywanego obszaru z uwzględnieniem ochrony gleb.

W tabeli 30 przedstawiono cele, kierunki interwencji oraz zadania określone w POŚ na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 własne i monitorowane w obszarze interwencji – gleby.

Tabela 30. Działania podejmowane w latach 2023-2024 w obszarze interwencji – gleby

CEL	ZADANIE	WSKAZNIK					PODMIOT ODPOWIE- DZIALNY	OSIĄGNIĘ-CIE WARTOŚCI DOCE- LOWEJ
		NAZWA	WARTOŚĆ BAZOWA 2021	WARTOŚĆ		WARTOŚĆ DOCELOWA		
				ROK 2023	ROK 2024			
Ochrona gleb	Podejmowanie działań przeciwdziałających skażeniu gleb, upowszechnianie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej	Liczba przebadanych próbek użytków rolnych do liczby próbek, w których stwierdzono konieczność wapnowania [szt./szt./] (źródło danych OSChR w Gdańsku)	178/4	bd	bd	możliwie najmniej	Gmina, Rolnicy	BRAK DANYCH UMOŻLIWIAJĄCYCH OCENĘ
		Liczba przebadanych próbek użytków rolnych do liczby próbek o odczynie pH bardzo kwaśny [szt./szt.] (źródło danych: OSChR w Gdańsku)	178/1	775/29 4%	278/19 7%	możliwie najmniej	Gmina, Rolnicy	CZĘŚCIOWO
	Właściwa ochrona gleb w dokumentach planistycznych	Liczba zapisów do liczby nowych dokumentów planistycznych [szt./szt.] (źródło danych UMiG Pelplin)	0/11	0/0	1/1	w zależności od potrzeb	Gmina	NIE
	Zachowanie i ochrona istniejących kompleksów leśnych oraz zalesianie gruntów nieprzydatnych do produkcji rolnej oraz nieużytków i terenów zdegradowanych i przekształconych	Lesistość [%] (źródło danych GUS)	10,2	10,2	10,2	nie mniej niż w roku bazowym	Gmina, Nadleśnictwo Starogard, Podmiot rekultywujący tereny	BRAK TENDENCJI WZROSTOWEJ
		Powierzchnia gruntów leśnych [ha] (źródło danych GUS)	186,32	186,32	183,46	nie mniej niż w roku bazowym	Gmina, Nadleśnictwo Starogard, Podmiot rekultywujący tereny	BRAK WYRAZNEJ TENDENCJI

6.8. Obszar interwencji – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Podstawowymi aktami prawnymi, regulującym gospodarkę odpadową, są *ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach* oraz *ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*.

W okresie od 1 lipca 2022 r. do 30 czerwca 2023 r. odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Pelplin realizowało Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „PUS” Sp. z o.o. z siedzibą w Kwidzynie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami rozliczenia za odbiór i transport odpadów odbywały się na podstawie ilości ton przekazanych do instalacji.

Od dnia 1 lipca 2023 r. nastąpiła zmiana podmiotu odpowiedzialnego za odbiór odpadów komunalnych. W wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie art. 217 ust. 1 pkt 13 *ustawy Prawo zamówień publicznych* (tzw. tryb in-house), Gmina Pelplin wraz z Gminą Starogard Gdański podpisały umowę z Czystym Kociem Sp. z o.o. z siedzibą w Pelplinie. Umowa obowiązuje w okresie od 1 lipca 2023 r. do 30 czerwca 2027 r.

Dodatkowo frakcje odpadów komunalnych o kodzie 15 01 04 – opakowania z metali były zbierane przez Przedsiębiorstwo Wielobranżowe DM Mikołaj Dahlke z Pelplina. Należy podkreślić, że firma ta nie figuruje w rejestrze działalności regulowanej w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie Gminy Pelplin, ponieważ nie jest podmiotem odbierającym odpady, lecz jedynie podmiotem zajmującym się ich zbieraniem.

Założeniem funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce jest system rozwiązań regionalnych. W Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2023–2027, województwo pomorskie podzielono na cztery regiony gospodarki odpadami komunalnymi: Region Północny, Południowy, Wschodni i Zachodni.

Gmina Pelplin położona jest w Regionie Wschodnim, który obsługiwany jest przez regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), w tym:

- Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Gilwie Małej – instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, Gilwa Mała 8, 82-500 Kwidzyn;
- Zakład Utylizacji Odpadów Stałych Sp. z o.o. w Tczewie – instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, ul. Rokicka 5A, 83-110 Tczew;

Zagospodarowanie odpadów z terenu Gminy Pelplin odbywa się w instalacji ZUOS Tczew na podstawie porozumienia międzygminnego RTI/7050/14/210/KP z dnia 18 listopada 2010 r. oraz umową o świadczenie usług przetwarzania odpadów komunalnych zawartą dnia 12 grudnia 2019 r. pomiędzy Gminą Pelplin, a instalacją Zakład Utylizacji Odpadów Stałych Sp. z o.o. z siedzibą w Tczewie. Zgodnie z informacją uzyskaną od ZUOS Tczew, zakład w analizowanych latach nie realizował żadnych inwestycji.

Tabela 31. Odpady z terenu Gminy Pelplin trafiające do instalacji ZUOS Tczew w latach 2023 - 2024 (źródło: na podstawie informacji pozyskanych od ZUOS w Tczewie, opracowanie własne)

Kody odpadów	Masa netto [Mg]	Sposób zagospodarowania
15 01 01 – opakowania z papieru i tektury	269,700	R12
15 01 02 – opakowania z tworzyw sztucznych	850,860	R12
15 01 06 – zmieszane odpady opakowaniowe	5,500	R12
15 01 07 – opakowania ze szkła	623,060	R12
15 01 10* - opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone	0,401	zbieranie
16 01 03 – zużyte opony	0,016	zbieranie
20 01 01 – papier i tektura	0,800	R12
20 01 02 - szkło	0,060	R12
20 01 11 - tekstylia	13,700	zbieranie
20 01 32 – leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,252	zbieranie
20 01 34 – baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,488	zbieranie

20 02 01 – odpady ulegające biodegradacji	2 361,520	R3
20 02 03 – inne odpady ulegające biodegradacji	150,100	D5
20 03 01 – niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	4 762,100	R12
20 03 07 – odpady wielkogabarytowe	317,912	R12
20 03 99 – odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	118,920	R12 i D5
ex 20 01 99 – popioły z palenisk domowych	1 143,040	R5
Razem:	10 618,429	

W analizowanych latach w Gminie Pelplin odpady komunalne były zbierane w podziale na sześć frakcji: zmieszane, szkło, papier, plastik, bio oraz popiół. Dodatkowo makulaturę, plastik i szkło można było pozostawiać w gniazdach segregacyjnych rozmieszczonych na terenie gminy. Przeterminowane leki mieszkańcy przekazywali do aptek i PSZOK-u, a baterie zbierano w oznakowanych pojemnikach w szkołach i przedszkolach. Raz w roku, na przełomie marca i kwietnia, organizowano objazdową zbiórkę „Wystawiamy graty z chaty”, obejmującą odpady wielkogabarytowe oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.

Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi w Gminie Pelplin od początku funkcjonowania systemu naliczana jest na podstawie liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość. Jej wysokość stanowi iloczyn liczby osób faktycznie zamieszkujących nieruchomość oraz obowiązującej stawki opłaty. Właściciele nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a na których powstają odpady komunalne, zobowiązani są do zawarcia indywidualnej umowy na odbiór odpadów z przedsiębiorcą wpisanym do rejestru działalności regulowanej.

Na terenie Gminy Pelplin w roku 2024 do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbioru odpadów komunalnych wpisanych było dziesięć podmiotów:

- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „STARKOM” Sp. z o.o. z siedzibą w Starogardzie Gdańskim,
- „COMPLEX” Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Tomasz Grzmil z siedzibą w Nowym Stawie,
- Przedsiębiorstwo Usług Sanitarnych PUS Sp. z o.o. z siedzibą w Kwidzynie,
- Pelkom Sp. z o.o. z siedzibą w Pelplinie,
- Pre-Zero Service Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku,
- PAM Aniela Pawłuszek z siedzibą w Tczewie,
- Przedsiębiorstwo Usługowe Clean-Bud Sp. J. Jarosław Romanowski, Hanna Romanowska z siedzibą w Gdyni,
- Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. z siedzibą w Skarszewach,
- Przedsiębiorstwo Usług Miejskich „PUM” Sp. z o.o. z siedzibą w Grudziądzu,
- Czyste Kociewie Sp. z o.o. z siedzibą w Pelplinie.

PUNKT SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH

W analizowanym okresie w Gminie Pelplin funkcjonował Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany w Pelplinie, na terenie bazy firmy Pelkom Sp. z o.o. Mieszkańcy, którzy uiszczają opłatę za gospodarowanie odpadami, mogli nieodpłatnie dostarczać do PSZOK-u m. in. tworzywa sztuczne, szkło, papier, metale, odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, sprzęt elektryczny i elektroniczny, baterie, akumulatory oraz popioły.

Od 2018 r. obowiązuje porozumienie międzygminne z Gminą Morzeszczyn dotyczące wspólnego utrzymania PSZOK-u, w ramach którego koszty rozliczane są proporcjonalnie do liczby mieszkańców. W 2023 r. udział finansowy Gminy Morzeszczyn wyniósł 34 989,31 zł brutto.

Ponadto Gmina Pelplin posiada umowę z firmą GUMEKO Sp. z o.o. dotyczącą przekazywania zużytych opon. Koszt ich utylizacji wyniósł 418,34 zł brutto w 2023 r., natomiast w 2024 r. wyniósł 3008,88 zł brutto.

Tabela 32. Odpady komunalne zebrane w PSZOK w latach 2023 - 2024 (źródło: na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Pelplin za rok 2023 i 2024, opracowanie własne)

Kody odpadów	Masa zebranych odpadów 2023 r.	Masa zebranych odpadów 2024 r.
--------------	-----------------------------------	-----------------------------------

	[Mg]	[Mg]
15 01 01 – opakowania z papieru i tektury	3,53	20,047
15 01 07 – opakowania ze szkła	0,45	7,551
17 03 80 – odpadowa papa	6,23	16,334
17 02 03 – tworzywa sztuczne	8,58	49,196
17 06 04 – materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	68,46	12,422
17 01 07 - zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	-	80,545
17 01 01 - odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	-	38,82
17 09 04 – zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	0,54	86,986
20 01 11 - tekstylia	4,47	14,882
20 01 34 - baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	-	0,172
20 01 35 - zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	5,359	-
20 01 36 - zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	6,231	21,491
20 02 01 – odpady ulegające biodegradacji	146,50	174,921
16 01 03 – zużyte opony	5,19	22,688
20 01 23* - urządzenia zawierające freony	4,619	
20 01 32 - leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,08	0,243
20 03 07 - odpady wielkogabarytowe	209,27	98,96
20 03 99 - odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	-	0,58

Tabela 33. Odpady komunalne odebrane od mieszkańców w latach 2023 - 2024 (źródło: na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Pelplin za rok 2023 i 2024, opracowanie własne)

Kody odpadów	Rodzaj odebranych odpadów	Masa odebranych odpadów w 2023 r. [Mg]	Masa odebranych odpadów w 2024 r. [Mg]
20 03 01	niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	2366,121	2412,60
15 01 02	opakowania z tworzyw sztucznych	401,50	450,00
15 01 07	Opakowania ze szkła	307,08	307,30
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	4,06	3,00
20 01 99 ex	Popioły z palenisk domowych	601,40	536,68
17 02 03	Tworzywa sztuczne	69,02	40,60
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	129,04	128,26
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	954,34	1021,92
20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	74,20	56,66

W 2023 roku Gmina Pelplin osiągnęła poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania wynoszący 3,10 %, przy jednocześnie wysokim poziomie recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych na poziomie 50,90 %. W roku 2024 nastąpiła wyraźna zmiana – poziom ograniczenia masy odpadów biodegradowalnych wzrósł do 48,86 %, jednak towarzyszył temu spadek poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia do 32,93 %.

Koszty poniesione przez Gminę Pelplin w związku z gospodarowaniem odpadami komunalnymi w 2023 r. zostały przedstawione poniżej:

- koszt systemu odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych – 3 484 815,83 zł;
- koszt obsługi systemu (deklaracje, przesyłki listowe, oprogramowanie, licencje, wynagrodzenia pracowników) – 202 621,14 zł;
- prowadzenie PSZOK oraz wywóz i utylizacja odpadów odebranych w PSZOK – 195 469,81 zł;
- zbiórka odpadów wielkogabarytowych i elektrośmieci – 53 636,95 zł;
- zakup kontenerów na PSZOK w ramach zadania inwestycyjnego – 24 477,00 zł;
- całkowity koszt funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami w gminie Pelplin w 2023 r. wyniósł – 3 961 020,73 zł.

Koszty poniesione przez gminę Pelplin w związku z gospodarowaniem odpadami komunalnymi w 2024 r. zostały przedstawione poniżej:

- koszt systemu odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych – 3 567 582,98 zł;
- koszt obsługi systemu (deklaracje, przesyłki listowe, oprogramowanie, licencje, wynagrodzenia pracowników) – 202 621,14 zł;
- prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych oraz wywóz i utylizacja odpadów odebranych w PSZOK – 672 956,33 zł;
- zbiórka odpadów wielkogabarytowych i elektrośmieci (odbiór i utylizacja) – 100 063,33 zł;
- całkowity koszt funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami w gminie Pelplin w 2024 r. wyniósł – 4 543 223,78 zł.

Działania edukacyjne Gminy Pelplin w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w latach 2023–2024

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Gmina Pelplin realizowała obowiązek prowadzenia działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, ze szczególnym uwzględnieniem selektywnego zbierania odpadów.

W latach 2023 i 2024 Burmistrz Miasta i Gminy Pelplin, we współpracy z Sołtysami oraz jednostkami organizacyjnymi – Referatem Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Referatem Promocji, Strażą Miejską oraz Spółką Gminną Pelkom, podejmował działania mające na celu informowanie mieszkańców o zasadach utrzymania czystości i porządku.

Do celów edukacyjnych wykorzystywano różnorodne formy komunikacji: media elektroniczne, plakaty i ulotki, spotkania wspólnot i bezpośrednie spotkania z mieszkańcami podczas corocznych wydarzeń, takich jak „Dni Pelplina” czy „Jarmark Cysterski” oraz osobiste wizyty pracowników Referatu Inwestycji i Gospodarki Komunalnej w instytucjach lokalnych, m.in. w Uniwersytecie Trzeciego Wieku.

Istotnym elementem działań edukacyjnych było coroczne obchodzenie Dnia Ziemi, połączone z akcją „Sprzątanie świata”, angażującą mieszkańców w różnym wieku. Akcje te miały na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie ochrony środowiska, utrzymania czystości oraz racjonalnego gospodarowania odpadami.

Gospodarowanie odpadami komunalnymi obejmuje również działania związane z eliminacją wyrobów zawierających azbest. W Gminie Pelplin w roku 2007 powstał pierwszy „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy i miasta Pelplin na lata 2007 – 2012” został on zatwierdzony uchwałą Rady Miejskiej Nr X/82/07 z dnia 28 listopada 2007 r.

W grudniu 2012 r. przeprowadzono szczegółową inwentaryzację azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy, na podstawie której opracowano „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest za lata 2013 – 2032”, który został przyjęty uchwałą Nr XXIX/246/13 Rady Miejskiej w Pelplinie z dnia 24 kwietnia 2013 r. Kolejna pełna inwentaryzacja została wykonana w roku 2022, a weryfikację nieruchomości, na których znajdowały się wyroby zawierające azbest, przeprowadziła firma DATAGIS.PL Technologie Informacyjne Michał Brzezinka.

Od roku 2008 Gmina Pelplin udziela mieszkańcom dofinansowania na demontaż, transport i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest. Środki na ten cel pochodzą zarówno z budżetu gminy, jak i z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

Szczegółowe warunki pomocy finansowej dla osób, które podjęły się usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest, określone są w regulaminie przyjętym *uchwałą nr XXXI/256/21 Rady Miejskiej w Pelplinie z dnia 28 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia regulaminu zasad przyznawania i rozliczania dotacji na zadania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Pelplin*. Regulamin ten zapewnia mieszkańcom możliwość bezpiecznego dla zdrowia i środowiska usunięcia wyrobów zawierających azbest z pokryć dachowych oraz elewacyjnych budynków mieszkalnych, gospodarczych i garażowych.

Ponadto na stronie miasta Pelplina www.pelplin.pl funkcjonuje zakładka „ABC o azbecie” oraz archiwum azbestowe, w których publikowane są informacje dotyczące prawidłowego postępowania z odpadami niebezpiecznymi oraz bieżące komunikaty związane z realizacją założeń programu usuwania azbestu.

W 2023 roku Gmina Pelplin przystąpiła do realizacji zadania pn. „Usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Pelplin – edycja 2022”, w ramach konkursu ogłoszonego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku. Celem przedsięwzięcia było usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest, a tym samym ograniczenie ich szkodliwego oddziaływania na środowisko.

Do udziału w zadaniu zgłosiło się 41 właścicieli nieruchomości. Spośród nich:

- 8 wniosków obejmowało demontaż, transport i utylizację wyrobów zawierających azbest,
- 33 wnioski dotyczyły transportu i utylizacji wyrobów zawierających azbest.

Realizacja zadania w 2023 roku umożliwiła demontaż, zabezpieczenie, transport i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest o łącznej masie 100,645 Mg, stanowiących pokrycia dachowe z 41 budynków na terenie gminy. Wszystkie czynności związane z demontażem, transportem i unieszkodliwianiem przeprowadzono zgodnie z obowiązującymi wymogami ochrony środowiska oraz przepisami BHP.

Na podstawie umowy o udzieleniu dotacji, zawartej w dniu 21 marca 2023 r. pomiędzy Gminą Pelplin a WFOŚiGW w Gdańsku, ustalono, że po zakończeniu zadania i spełnieniu warunków określonych przez Fundusz, Gmina otrzyma dotację ze środków udostępnionych przez WFOŚiGW w wysokości do 100 % kosztów kwalifikowanych. Łączna wnioskowana kwota dofinansowania w 2023 roku wyniosła 33 150,00 zł, co zgodnie z regulaminem konkursu WFOŚiGW stanowi dofinansowanie pełne na realizację zadania pn. „Usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu województwa pomorskiego (edycja 2022)”.

Całkowity koszt realizacji zadania w 2023 roku wyniósł 46 768,50 zł brutto. Po przedłożeniu dokumentacji rozliczeniowej Gmina Pelplin otrzymała z WFOŚiGW w Gdańsku kwotę 33 150,00 zł, zgodnie z warunkami umowy i regulaminu konkursu.

Całkowity koszt zadania w 2023 r. wyniósł 46.768,50 zł. brutto. Gmina przedłożyła do Funduszu dokumentację stanowiącą rozliczenie umowy i otrzymała z WFOŚiGW w Gdańsku kwotę 33.150,00 zł.

W 2024 roku Gmina Pelplin także zrealizowała zadanie pn. „Usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Pelplin”. W ramach przedsięwzięcia przeprowadzono:

- demontaż, zabezpieczenie, transport i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z 6 nieruchomości,
- zabezpieczenie, transport i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z 23 nieruchomości.

Łączna masa usuniętych wyrobów w 2024 r. wyniosła 51,890 Mg, co pozwoliło na osiągnięcie wymiernego efektu ekologicznego. Całkowity koszt przedsięwzięcia wyniósł 27 539,35 zł brutto i został w pełni pokryty ze środków budżetu Gminy Pelplin na rok 2024.

Zgodnie z danymi z bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO) na dzień 19 listopad 2025 r. zarejestrowanych jest 29 podmiotów prowadzących działalność na terenie Gminy Pelplin, wpisanych do rejestru zgodnie z art. 51 ust. 1 *ustawy z dnia 14 grudnia 2012 o odpadach*.

Liczba wytwórców odpadów, prowadzących działalność na terenie Gminy Pelplin, którzy obowiązani są do prowadzenia ewidencji odpadów, niepodlegających obowiązkowi uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów lub pozwolenia zintegrowanego na dzień 19 listopada 2025, wynosi 202 podmiotów.

Ponadto zgodnie z danymi z rejestru BDO, na terenie Gminy Pelplin zarejestrowana jest 1 stacja demontażu pojazdów: Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „DM” Mikołaj Dahlke z siedzibą w Pelplinie (BDO nr 000056566).

W tabeli 34 przedstawiono cele, kierunki interwencji oraz zadania określone w POŚ na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 własne i monitorowane w obszarze interwencji – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 34. Działania podejmowane w latach 2023-2024 w obszarze interwencji – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

CEL	ZADANIE	WSKAZNIK					PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	OSIĄGNIĘCIE WARTOŚCI DOCELOWEJ
		NAZWA	WARTOŚĆ BAZOWA 2022	WARTOŚĆ		WARTOŚĆ DOCELOWA		
				ROK 2023	ROK 2024			
Dalszy rozwój systemu gospodarki odpadami	Rozwój selektywnego systemu zbierania odpadów w tym odpadów zielonych i niebezpiecznych	Ilość odpadów komunalnych zabranych ogółem w ciągu roku [t] (źródło danych: GUS)	4 754,62	7 091,26	6 113,55	w zależności od potrzeb	Gmina, właściciele nieruchomości	TAK
		Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ciągu roku [t] (źródło danych: GUS)	2 559,88	3 747,90	2 984,63	w zależności od potrzeb	Gmina, właściciele nieruchomości	TAK
		Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez 1 mieszkańca [kg] (źródło danych: GUS)	311	469	408	mniej niż w roku bazowym	Gmina, właściciele nieruchomości	NIE
	Prowadzenie kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami	Liczba mandatów/pouczeń [szt.] (źródło danych: Straż Miejska)	10/2	21/5	12/4	w zależności od potrzeb	Straż Miejska	TAK
	Minimalizacja składowanych odpadów poprzez zastosowanie intensyfikacji segregacji	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych [%] (źródło danych: UMiG Pelplin)	53,69	50,90	32,93	zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	Gmina	CZĘŚCIOWO
Poziom ograniczania składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji [%] (źródło danych: UMiG Pelplin)		12,35	3,10	48,86	CZĘŚCIOWO			

6.9. Obszar interwencji – zasoby przyrodnicze

Realizując zadania w obszarze interwencji zasoby przyrodnicze, należy uwzględnić wymogi dotyczące ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów, wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Celem tych regulacji jest zapewnienie przetrwania oraz utrzymania właściwego stanu populacji gatunków, ich siedlisk i ostoi.

Wymagane jest przestrzeganie zapisów ww. ustawy, w szczególności odnoszących się do zakazów oraz możliwych odstępstw od zakazów w stosunku do gatunków objętych ochroną. Należy również stosować przepisy wykonawcze wydane na jej podstawie, w tym:

- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów.

Na terenie Gminy Pelplin występują następujące formy ochrony przyrody:

- Gniewski Obszar Chronionego Krajobrazu – wartość przyrodniczą obszaru stanowi dolina rzeczna wraz z pełnym zestawem elementów morfologicznych oraz zróżnicowanymi zbiorowiskami roślinności. Szczególnie istotna jest rola doliny jako korytarza ekologicznego, zapewniającego ciągłość siedlisk i migrację gatunków.
- Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły PLB 040003 – obszar stanowi jedną z najważniejszych ostoi ptaków migrujących i zimujących w Polsce, w tym zimowisko bielika. Stwierdzono tu występowanie co najmniej 44 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Szczególne znaczenie mają populacje gatunków takich jak: bielik, gęś, nurogęś, ohar, rybitwa białoczelna, rybitwa rzeczna, zimorodek, ostrogojad oraz bielaczek. W stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje także derkacz, mewa czarnogłowa i sieweczka rzeczna. Obszar charakteryzuje się bogatą fauną innych kręgowców, różnorodną florą roślin naczyniowych z licznymi gatunkami zagrożonymi i prawnie chronionymi oraz silnie zróżnicowanymi zbiorowiskami roślinnymi, w tym zachowanymi typami łągów i cennymi murawami kserotermicznymi. Wszystkie te elementy wskazują na bardzo wysoką wartość przyrodniczą obszaru.
- Natura 2000 Dolna Wisła PLH2200033 - dolina objęta jest działaniami z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, przy czym konieczne jest zachowanie dobrego stanu ekologicznego oraz niedopuszczanie do pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotem ochrony. Na obszarze występują zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym różne typy łągów. Wyróżniono tu 9 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz odnotowano 15 gatunków zwierząt z Załącznika II tej dyrektywy. Szczególnie bogata i cenna jest ichtiofauna. We florze roślin naczyniowych stwierdzono liczne gatunki zagrożone i prawnie chronione w Polsce. Obszar stanowi również fragment ostoi ptasiej o randze europejskiej.

Pomniki przyrody

Pomniki przyrody to twory przyrody żywej i nieożywionej, które posiadają wyjątkową wartość przyrodniczą, krajobrazową, naukową, kulturową lub historyczną. Ich szczególne cechy wyróżniają je spośród innych obiektów tego rodzaju, stanowiąc istotny element dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu.

Na terenie Gminy Pelplin występują liczne pomniki przyrody, obejmujące zarówno pojedyncze drzewa, grupy drzew, jak i głąz narzutowy. Poniżej przedstawiono ich zestawienie zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody

Tabela 35. Pomniki przyrody Gmina Pelplin (źródło: www.crfop.gdos.gov.pl)

Pomnik przyrody	Gatunek	Nazwa łacińska	Lokalizacja
drzewo	dąb szypułkowy	<i>Quercus robur</i>	działka nr 79/3 obręb Małe Walichnowy
drzewo	dąb czerwony	<i>Quercus rubra</i>	Małe Walichnowy działka nr 76/3
grupa 2 drzew	dąb szypułkowy	<i>Quercus robur</i>	park, działka nr 76/3, Małe Walichnowy
drzewo	dąb szypułkowy	<i>Quercus robur</i>	Pelplin, teren Kurii Biskupiej
drzewo	dąb szypułkowy	<i>Quercus robur</i>	Pelplin, ul. Mestwina 1
grupa 4 drzew	lipa drobnolistna	<i>Tilia cordata</i>	Pelplin, ul. Kanoniczna
drzewo	klon pospolity (Klon zwyczajny)	<i>Acer platanoides</i>	droga do Ornasowa, b. cmentarz
grupa 3 drzew	jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>	Kulice, b. cmentarz
drzewo	klon pospolity (klon zwyczajny)	<i>Acer platanoides</i>	Wielki Garc, b. cmentarz
drzewo	kasztanowiec zwyczajny (kasztanowiec biały)	<i>Aesculus hippocastanum</i>	Wielki Garc, b. cmentarz
drzewo	dąb bezszypułkowy	<i>Quercus petraea</i>	Pelplin, ul. Dworcowa, przed budynkiem dworca PKP
grupa 6 drzew	lipa drobnolistna	<i>Tilia cordata</i>	L. Bukowiec, obr. Pelplin, o. 9d
grupa 5 drzew	buk pospolity (buk zwyczajny)	<i>Fagus sylvatica</i>	L. Bukowiec, obr. Pelplin, o. 9d
drzewo	dąb szypułkowy	<i>Quercus robur</i>	Działka nr 74/2, Ropuchy
głaz narzutowy	-	-	koryto rzeki Wierzycy, 1 km na północny-zachód od Pelplina

Pomniki przyrody wymagają okresowego podejmowania zabiegów w ramach czynnej ochrony przyrody, których celem jest utrzymanie ich właściwego stanu zdrowotnego, zachowanie walorów estetycznych oraz zapewnienie bezpieczeństwa ludziom i ich mieniu. Działania te obejmują przede wszystkim monitorowanie kondycji drzew, wykonywanie cięć pielęgnacyjnych i sanitarnych, usuwanie posuszu oraz gałęzi stwarzających zagrożenie, a także zabezpieczanie ubytków i ran w drzewach. W razie potrzeby stosuje się również zabiegi wzmacniające systemy korzeniowe i poprawiające stabilność drzew, co pozwala ograniczyć ryzyko ich uszkodzenia w wyniku czynników atmosferycznych. Regularne prowadzenie takich prac ma na celu nie tylko zachowanie wartości przyrodniczej i krajobrazowej pomników przyrody, lecz także ich trwałość i bezpieczeństwo użytkowania przestrzeni publicznej, w której się znajdują.

W 2024 r. na podstawie umowy zlecenia nr RPŚ.032.7.2024.EK, wykonano prace pielęgnacyjne na pomniku przyrody – dąb szypułkowy (*Quercus robur*), rosnącym na działce ewidencyjnej nr 728 obręb Pelplin. Zleceniobiorca, firma ACER Robert Pipczyński, zobowiązał się do przeprowadzenia diagnostyki oraz zabiegów pielęgnacyjnych. W ramach prac dokonano szczegółowego przeglądu korony drzewa, obejmującego ocenę stanu aktualnego oraz analizę istniejących wiązań stalowych. Stwierdzono, że dotychczasowe wiązania znajdują się w złym stanie technicznym i nie gwarantują bezpieczeństwa podczas wykonywania prac ani stabilności drzewa. W związku z tym wykonano stabilizację pęknięcia poprzez instalację przewiertów, co pozwoliło na skuteczne wzmocnienie rozwidlenia. Dodatkowo usunięto niestabilny susz gałęziowy oraz przeprowadzono przegląd wrośniętych stalowych wiązań, zabezpieczając rozplatające się elementy lin stalowych.

Wycinka drzew i krzewów

W 2023 roku na terenie Gminy Pelplin wydano 26 decyzji zezwalających na wycinkę drzew, na podstawie których usuniętych zostanie 8 sztuk drzew iglastych oraz 42 sztuki drzew liściastych. W związku z wydanymi decyzjami

naliczono opłaty w łącznej wysokości 55 702,50 zł, z czego 3 150,00 zł odroczone w zamian za wykonanie nasadzeń kompensacyjnych. Do nasadzenia wskazano 32 sztuki drzew liściastych.

W tym samym roku dokonano 56 zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew przez osoby fizyczne. Ponadto, na podstawie wniosków złożonych przez Burmistrza Miasta i Gminy Pelplin oraz zezwoleń wydanych przez Starostę Tczewskiego, w 2023 roku usunięto dodatkowo 3 sztuki drzew z terenu gminy.

W 2024 roku w Gminie Pelplin wydano 25 decyzji zezwalających na wycinkę drzew, na podstawie których usunięto: 10 szt. drzew iglastych, 44 szt. drzew liściastych. Naliczono opłaty w łącznej wysokości 5 525,00 zł, z czego 3 150,00 zł odroczone w zamian za wykonanie nasadzeń kompensacyjnych. Do nasadzenia wskazano 56 szt. drzew liściastych. Dodatkowo w 2024 roku osoby fizyczne dokonały 50 zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew. Na podstawie wniosków Burmistrza Miasta i Gminy Pelplin w 2024 roku usunięto 6 drzew, zgodnie z decyzjami wydanymi przez Starostę Tczewskiego.

Ponadto na obszarze zabytkowym miasta odnotowano 21 zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew, obejmujących 144 drzewa (18 liściastych, 126 iglastych), wydano 9 zezwoleń na usunięcie 16 drzew (15 liściastych, 1 iglaste).

Nasadzenia drzew

W 2023 roku przeprowadzono 11 kontroli nasadzeń wynikających z decyzji Burmistrza Miasta i Gminy Pelplin. Z okazji obchodów Tygodnia Ziemi posadzono 20 sztuk glogów na placu Nivea, zlokalizowanym na osiedlu Pólko w Pelplinie. Nasadzenia te zostały współfinansowane ze środków Gdańsk Transport Company S.A., koncesjonariusza AmberOne Autostrady A1, w ramach realizacji programu AmberGreen.

W tym samym roku wydano decyzję wymierzającą administracyjną karę pieniężną w wysokości 10 052,10 zł za usunięcie drzew bez zgody właściciela oraz ich zniszczenie. Sprawa, na wniosek strony, została przekazana do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Gdańsku.

W 2024 roku przedłożono dokumentację potwierdzającą wykonanie nasadzeń zastępczych w ilości 67 sztuk drzew liściastych, wynikających z wydanych decyzji administracyjnych.

Dodatkowo w tym samym roku wydano decyzję o wymierzeniu administracyjnej kary pieniężnej w wysokości 6 640,38 zł za usunięcie drzew bez zgody właściciela oraz ich zniszczenie.

Dodatkowo, zgodnie z informacją przekazaną przez ZDW w Gdańsku, w 2023 r. na terenie Gminy Pelplin dokonano nasadzeń 20 szt. drzew na kwotę 6834,86 zł brutto. W kolejnym roku, tj. 2024, posadzono 14 sztuk drzew, na które przeznaczono kwotę 6 027,00 zł brutto.

Szlaki turystyczne

Opiekę nad szlakami turystycznymi zlokalizowanymi na terenie Gminy Pelplin powierzono Lokalnej Organizacji Turystycznej Kociewie, która w imieniu Gminy prowadziła działania związane z promocją lokalnych atrakcji turystycznych oraz dbała o właściwe oznakowanie szlaków. Łączna długość ścieżek rowerowych znajdujących się na obszarze Gminy wynosi 9240 m, co stanowi istotny element infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, sprzyjający rozwojowi aktywnych form wypoczynku oraz promocji walorów krajobrazowych regionu.

Szlaki turystyczne w gminie Pelplin:

- Szlak Opata Wernera – rowerowy, obejmuje miejscowości: Bobowo, Dąbrówka, Grabowiec, Jaroszewy, Karolewo, Kleszczewo Kościerskie, Koteże, Lipinki Szlacheckie, Lubichowo, Pelplin, Piesienica, Pogódkki, Ropuchy, Rożental, Semlin, Skarszewy, Smoląg, Starogard Gdański, Sucumin, Sumin, Szteklin, Wysoka, Zblewo i Zielona Góra;
- Szlak Grzymisława – rowerowy, obejmuje miejscowości: Bielawki, Bobrowiec, Bochlin, Brzuśce, Czarlin, Dzierżążno, Frąca, Gętomie, Gniew, Gniszewo, Gogolewo, Kościelna Jania, Lalkowy, Leśna Jania, Milewko, Morzeszczyn, Nicponia, Nowa Cerkiew, Nowe, Pelplin, Piaseczno, Rajkowy, Rakowiec, Rombark, Ropuchy, Rożental, Śliwiny, Smarzewo, Smętowo Graniczne, Stara Jania, Subkowy, Tczew, Twarda Góra i Waćmierz. Regiony: Dolina Kwidzyńska, kujawsko-pomorskie, Nadwiślański Park Krajobrazowy, Pojezierze Starogardzkie, pomorskie, starogardzki (powiat), Świecki (powiat), tczewski (powiat), i Żuławy Wiślane;

- Szlak Maternów – rowerowy, obejmuje miejscowości: Klonówka, Kolincz, Owidz, Pelplin, Ropuchy i Starogard Gdański;
- Szlak po Dolinie Dolnej Wisły – rowerowy, obejmuje miejscowości: Baldram, Bałdowo, Benowo, Biała Góra, Białki, Biały Bór, Bochlin, Bolumin, Bruki Kokocka, Bruki Unisławskie, Bydgoszcz, Bystrze, Chełmno, Ciepłe, Cierpice, Czapelki, Czaple, Czarnowo, Czarze, Czemlewo, Dąbrowa Chełmińska, Dobrcz, Dolna Grupa, Dolne Wymiary, Dorposz Chełmiński, Dragacz, Gądecz, Głogówko Królewskie, Gniew, Gogolin, Gołoty, Górna Grupa, Górne Wymiary, Gorzędziej, Grabówko, Gruczno, Grudziądz, Gurcz, Gzin, Jałowiec, Janowo, Jaruzyn, Jarzębina, Jaźwiska, Kałdus, Kamionka, Kiełp, Kijewo Królewskie, Kijewo Szlacheckie, Kolno, Kończewice, Kosowo, Kozielec, Kwidzyn, Linarczyk, Lisie Kąty, Łązyn, Łęg, Lubianka, Magdaleniec, Mała Słońca, Małe Łunawy, Małe Walichnowy, Mały Rudnik, Mareza, Mątawy, Mątowy Małe, Mątowy Wielkie, Michale, Międzyłęż, Milewko, Miłoradz, Mniszek, Mokre, Morsk, Mozgowina, Nicponia, Niedźwiedź, Nowa Wieś, Nowe, Nowe Dobra, Nowe Marzy, Nowy Dwór, Obory, Okrągła Łąka, Opalenie, Osielsko, Ostromecko, Otorowo, Parski, Pelplin, Piekło, Pień, Pieńki Królewskie, Płutowo, Podwiesk, Podzamcze, Polskie Gronowo, Półwieś, Pruszcz, Przyłubie, Raciniewo, Rojewo, Rudki, Rudniki, Rusinowo, Ryjewo, Rzęczkowo, Sadlinki, Sartowice, Skłudzewo, Solec Kujawski, Stare Marzy, Starogród, Strzelce Górne, Strzyżawa, Subkowy, Sulnowo, Świecie, Świerkocin, Święte, Szałwinek, Sztum, Sztynwag, Tczew, Topolek, Topolno, Toporzysko, Tryl, Trzęsacz, Twarda Góra, Tychnowy, Tymawa, Unisław, Widlice, Wielka Nieszawka, Wielka Słońca, Wielki Lubień, Wielki Welcz, Wielkie Łunawy, Wielkie Walichnowy, Wielkie Zajęczkowo, Włóki, Zakurzewo, Zamek Bierzgłowski, i Zławieś Wielka.

Opieka nad zwierzętami bezdomnymi

Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt, ma na celu ograniczenie zjawiska bezdomności zwierząt domowych na terenie gminy Pelplin oraz zapewnienie właściwej opieki bezdomnym zwierzętom domowym i gospodarskim oraz wolno żyjącym kotom, przebywającym w granicach administracyjnych gminy Pelplin. Odławianiem bezdomnych zwierząt z terenu gminy Pelplin zajmują się przeszkoleni pracownicy schroniska dla bezdomnych zwierząt w Starogardzie Gdańskim, którzy współpracują w ramach wykonywania zadań ze Strażą Miejską w Pelplinie. W 2023 i 2024 roku zapewniona była całodobowa opieka weterynaryjna w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt. Zadanie realizowane było przez lekarza weterynarii – Mirosława Karolczyka Gabinet Weterynaryjny s. c. Pelplin. Gospodarstwo rolne Marcina Gładykowskiego, w miejscowości Ropuchy 1, przyjmuje i zapewnia opiekę bezdomnym zwierzętom gospodarskim z terenu gminy Pelplin.

W roku 2023 podjęto uchwałę nr LV/454/23 Rady Miejskiej w Pelplinie z dnia 23 lutego 2023 r. w sprawie przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta i gminy Pelplin na rok 2023. Na przeciwdziałanie bezdomności zwierząt Gmina Pelplin przeznaczyła w 2023 roku kwotę 54.500,00 zł/brutto, w tym:

- na odławianie i zapewnianie schronienia bezdomnym zwierzętom – 40 000,00 zł/brutto;
- na opiekę weterynaryjną i sterylizację oraz kastrację bezdomnych zwierząt, usypianie ślepych miotów – 12 000,00 zł/brutto;
- na zakup karmy oraz wyposażenia do opieki nad zwierzętami bezdomnymi i wolnożyjącymi kotami – 2 500,00 zł/brutto;

W roku 2024 podjęto uchwałę nr LXV/542/24 Rady Miejskiej w Pelplinie z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta i gminy Pelplin na rok 2024. Na przeciwdziałanie bezdomności zwierząt Gmina Pelplin przeznaczyła w 2024 roku kwotę 78 300,00 zł, w tym:

- na odławianie i zapewnianie schronienia bezdomnym zwierzętom – kwota 63 700,00 zł/brutto;
- na opiekę weterynaryjną i sterylizację oraz kastrację bezdomnych zwierząt, usypianie ślepych miotów – kwota 6 500,00 zł/brutto;

- zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej tj. umowę z zakładem weterynaryjnym – kwota 6 600,00 zł;
- na zakup karmy oraz wyposażenia do opieki nad zwierzętami bezdomnymi i wolnożyjącymi kotami przeznacza się kwotę 1 500,00 zł.

Tabela 36. Działania Straży Miejskiej w zakresie opieki nad zwierzętami w latach 2023–2024 (oprac. własne na podstawie danych Straży Miejskiej)

Działania	2023 r.	2024 r.
Podjęte interwencje dotyczące zwierząt	79	91
Odłowiono i przekazano do schroniska bezpańskich psów	9	11
Przekazano do schroniska bezpańskich kotów	12	12
Odłowiono i przekazano do schroniska dzikich zwierząt	4	4
Ustalono dotychczasowych opiekunów zwierząt bądź przekazano nowym	17	21
Dokonano sterylizacji wolno żyjących kotów	34	11
Skontrolowano warunki trzymania psów	19	23
Poniesione koszty [zł]	66 587,63	57 970,96

Dodatkowo, w roku 2023 w ramach prowadzenia programu dokarmiania wolno żyjących kotów, zarejestrowanych było 5 społecznych opiekunów, którzy dokarmiali około 38 - 40 kotów wolno żyjących. W ramach wsparcia finansowego opiekunom dostarczano comiesięcznie suchą karmę.

Straż Miejska współpracowała również z inspekcją weterynaryjną w ramach informowania społeczności lokalnej o zagrożeniach epizodycznych, wynikających z rozprzestrzenianiem się choroby afrykańskiego pomoru świń (ASF – Gmina objęta Żółtą strefą zagrożenia).

W 2024 r. w ramach prowadzenia programu dokarmiania wolno żyjących kotów, zarejestrowanych było 6 społecznych opiekunów, którzy dokarmiali około 40 - 50 kotów wolno żyjących. W ramach wsparcia finansowego opiekunom co miesiąc dostarczana była sucha karma.

W analizowanym roku, Straż Miejska współpracowała również z inspekcją weterynaryjną w ramach informowania społeczności lokalnej o zagrożeniach epizodycznych wynikających z rozprzestrzenianiem się choroby afrykańskiego pomoru świń ASF – (Gmina objęta została strefą I zagrożenia „niebieską”). W miesiącu styczeń, odnotowano pierwszy przypadek padłego dzika zarażonego ASF na teren gminy Gniew).

EDUKACJA EKOLOGICZNA

W 2023 r. na terenie Gminy Pelplin zorganizowano szereg wydarzeń promujących postawy proekologiczne:

- z okazji Międzynarodowego Dnia Lego odbyła się weekendowa zabawa, której celem było wykonanie budowli ukazujących piękno przyrody, roślin i zwierząt oraz ideę ochrony środowiska. Uczestnicy otrzymali upominki, a trzy najlepsze prace nagrodzono.

- W kwietniu 2023 r. obchodzono Ty!Dzień Ziemi pod hasłem „Zasiej miłość do Eko”. Do przedszkoli przekazano kolorowanki o tematyce ekologicznej, kredki oraz nasiona łąki kwietnej. W placówkach odbywały się warsztaty, pogadanki i akcje praktyczne, takie jak porządkowanie najbliższej okolicy, zakładanie ogródków, sadzenie roślin miododajnych czy obsadzanie donic kwiatami. Zorganizowano zajęcia dotyczące segregacji odpadów i ochrony powietrza, teatrzyki, pokazy mody ekologicznej oraz konkursy plastyczne i wiedzy o ekologii. Klub Młodzieżowy wraz z pracownikami Urzędu Miasta i Gminy przeprowadził akcję sprzątania terenów przy Wierzycy oraz nasadzenia drzew i krzewów, w której uczestniczył również Burmistrz Miasta i Gminy Pelplin. W podziękowaniu placówki biorące udział w akcji otrzymały nagrody książkowe, gry oraz vouchery, które umożliwiły tworzenie nowych rabat i nasadzeń. Dzięki tym działaniom podniesiono świadomość ekologiczną mieszkańców, stworzono nowe zielone przestrzenie i wzmocniono lokalną społeczność wokół idei ochrony środowiska.
- Podczas Dni Pelplina po raz kolejny przygotowano stoiska promujące działania proekologiczne, których celem było podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz wspieranie bioróżnorodności. Wśród nich znalazły się m.in. stoiska dotyczące odnawialnych źródeł energii i ochrony powietrza. Największym zainteresowaniem cieszyło się stoisko Urzędu Miasta i Gminy Pelplin, gdzie rozdawano sadzonki kwiatów, ziół oraz nasion łąki kwietnej, zachęcając mieszkańców do tworzenia ekologicznych ogrodów sprzyjających owadom zapylającym. Dodatkowo przygotowano atrakcje edukacyjne i integracyjne, takie jak ekologiczne koło fortuny, gra „EKO Kółko i Krzyżyk” oraz warsztaty plastyczne, podczas których tworzone zakładki do książek, podkładki, piórniki i wielorazowe torby o tematyce ekologicznej. Wydarzeniu towarzyszyły hasła „Jestem EKO” oraz „Razem dla Środowiska”, podkreślające ideę wspólnego działania na rzecz ochrony przyrody. Całość stanowiła okazję do poszerzenia wiedzy ekologicznej oraz rodzinnej zabawy w duchu troski o środowisko.

Edukacja ekologiczna w Gminie Pelplin – 2024

1. Projekty i konkursy ekologiczne

- „Graj z nami w zielone!” – Omnibus Ekologiczny - konkurs w Zespole Kształcenia i Wychowania w Rudnie. Sponsorem była Grupa Polenergia, która ufundowała nagrody rzeczowe i vouchery. Dodatkowo szkoły z najwyższymi wynikami otrzymały Nagrodę Specjalną Burmistrza Miasta i Gminy Pelplin w wysokości 2000 zł.
- II Omnibus Ekologiczny – OZE, II edycja gminnego konkursu zorganizowanego w październiku 2024 r., w Zespole Kształcenia i Wychowania w Rudnie pod patronatem Burmistrza Miasta i Gminy Pelplin, poświęcony odnawialnym źródłom energii. Rywalizacja składała się z testu wiedzy, zmagani zespołowych oraz konkurencji „kto pierwszy, ten lepszy”. Partnerem wydarzenia była Grupa Polenergia, która ufundowała nagrody rzeczowe i vouchery dla zwycięzców. Dodatkowo szkoły z najwyższymi wynikami otrzymały Nagrodę Specjalną Burmistrza Miasta i Gminy Pelplin w wysokości 2000 zł.

2. Obchody i wydarzenia ekologiczne

- Ty!Dzień Ziemi – obchodzony w Gminie Pelplin, celem było promowanie zachowań ekologicznych i troska o środowisko. Uroczystości rozpoczęto w Zespole Kształcenia i Wychowania w Kulicach ekologiczną akademią, po której odbyła się akcja sprzątania świata obejmująca Kulice, Stocki Młyn i Janiszewo. Równolegle młodsi uczniowie bawili się na balu ekologicznym, urozmaiconym quizem i foto budką. Do obchodów włączyły się także inne szkoły, organizując warsztaty, konkursy, akcje porządkowe, sadzenie kwiatów i zakładanie łąk kwietnych. Przygotowano również wystawy i przedstawienia o tematyce ekologicznej oraz grę terenową poświęconą historii Pelplina i lokalnym pomnikom przyrody. W ramach akcji „Zasiej miłość do EKO” blisko 1000 torebek z nasionami kwiatów i traw trafiło jako dodatek do miesięcznika samorządowego „Informator pelpliński”, a urząd zorganizował konkurs fotograficzny, którego zwycięzcą został Środowiskowy Dom Samopomocy w Rajkowach. Spółka Czyste Kociwie przygotowała grę miejską „Gra dla Ziemi”, w której osiem drużyn rywalizowało w zadaniach ekologicznych z wykorzystaniem aplikacji na smartfony - Actionbound. Obchody Tygodnia Ziemi dostarczyły uczestnikom wielu atrakcji, a jednocześnie wzmocniły lokalną świadomość ekologiczną i zaangażowanie społeczności w działania na rzecz ochrony środowiska.
- Dni Pelplina 2024 - zorganizowano stoisko ekologiczne obsługiwane przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy Pelplin we współpracy z Zespołem Kształcenia i Wychowania w Rudnie oraz Polenergia Farma

Fotowoltaiczna 2 Sp. z o.o. Stoisko cieszyło się dużym zainteresowaniem mieszkańców Pelplina i gmin ościennych. Przygotowano liczne atrakcje, m.in. ekologiczne koło fortuny, grę EKO Memory, kółko i krzyżyk, malowanie toreb ekologicznych, drewnianych motyli i podstawek pod kubki, a także możliwość wykonania zdjęć w Eko Ramce z hashtagem #pelplinekologiczny. Uczestnicy otrzymywali rośliny oraz nasiona łąki kwietnej, a najmłodsi nagradzani byli upominkami.

3. Projekt „Edukacja ekologiczna w Gminie Pelplin w 2024 roku”, realizowany był przez okres sześciu miesięcy, dofinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku. O kampanii informowały lokalne media oraz Radio Głos. W działania aktywnie włączyły się szkoły, przedszkola, sklepy, instytucje kulturalne, Klub Młodzieżowy, Domy Pomocy Społecznej, Kluby Seniora oraz Spółka Pelkom. Projekt został dofinansowany kwotą 79 944,00 zł przez WFOŚiGW w Gdańsku, 12 000,00 zł w ramach darowizny przez Polenergia Farma Fotowoltaiczna 2 Sp. z o.o., wkład własny Gminy Pelplin wyniósł 7 584,61 zł. Całkowity koszt kwalifikowany zadania to 99 528,61 zł. W ramach projektu zorganizowano szereg działań edukacyjnych i promocyjnych:
 - Warsztaty dla mieszkańców – w których udział wzięło ponad 200 osób. Pierwsze warsztaty poświęcone były bioróżnorodności i ochronie ekosystemów, podczas których uczestnicy wykonywali własne zielone kokedamy. Drugie miały charakter upcyclingowy i polegały na szyciu wielorazowych worków i toreb z materiałów wtórnych.
 - Spektakle edukacyjne dla dzieci – przygotowano trzy przedstawienia, w tym spektakl „Detektyw Kot” Teatru Kultureska z Krakowa.
 - Zakup materiałów dydaktycznych – m.in. gry edukacyjne (eko memory, przesuwane puzzle) oraz nasiona łąki kwietnej.
 - Konkursy – przeprowadzono konkurs na plakat oraz scenariusz spotu promującego świadomą konsumpcję. Nagrodzone prace wykorzystano w gminnej kampanii dotyczącej niemarnowania żywności, której symbolem stało się jabłko, nawiązujące do tradycji cysterskiej i Jarmarku Cysterskiego w Pelplinie. W ramach kampanii do szkół i przedszkoli trafiły jabłka, sadzonki jabłoni oraz plakaty. Placówki przygotowywały wraz z dziećmi soki, surówki, desery i inne potrawy, a działania były szeroko prezentowane w mediach społecznościowych.
 - Akcja „Zamień foliówki na wielorazówki” – ponad 20 sklepów oraz targowisko miejskie wprowadziły plakaty i woreczki wielorazowe na warzywa i owoce.
 - Lodówka społeczna – utworzono pierwszą w mieście i gminie lodówkę społeczną, umożliwiającą dzielenie się żywnością. Lodówkę, wyposażoną w witrynę chłodzącą i odpowiednie zabezpieczenia, ulokowano na terenie Spółki Pelkom przy portierni, zapewniając jej stałą opiekę.
4. Projekt „Ochrona przyrody w Gminie Pelplin – 2024”, dofinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku kwotą 76 500,00 zł. Najważniejsze działania:
 - Łąki kwietne – założono trzecią łąkę kwietną w mieście (ul. Ornassa), poprawiającą bioróżnorodność, retencję wód opadowych i mikroklimat. Zakupiono także nasiona dla mieszkańców, zachęcając do tworzenia przydomowych łąk.
 - Pomnik przyrody – przeprowadzono pielęgnację dębu szypułkowego o obwodzie 480 cm w Pelplinie. Zabiegi obejmowały ocenę stanu zdrowotnego, usunięcie posuszu i konarów, wzmocnienie korony wiązaniami, co przedłuży żywotność drzewa i ochroni siedliska gatunków chronionych.
 - Szkolenia – podniesiono kompetencje pracowników Referatu Ochrony Środowiska i Gospodarki Przestrzennej.
 - Konkurs plastyczno-fotograficzny „Aleje Gminy Pelplin” – nagrodzone prace zaprezentowano m.in. w budynku Urzędu.

Koszt realizacji do końca 2024 roku wyniósł 48 450,00 zł. Projekt, w uzgodnieniu z WFOŚiGW, został wydłużony do listopada 2025 roku. W kolejnym etapie przewidziano konsultacje ze specjalistą ds. starych odmian drzew owocowych oraz nasadzenia alei jabłoni na Nizinie Walichnowskiej.

5. Projekt „Lokalna edukacja ekologiczna – źródła pozyskiwania zielonej energii w Rudnie i okolicach”, przedmiotowy projekt rozliczono w roku 2024, dofinansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska

i Gospodarki Wodnej. Projekt uzyskał dofinansowanie w wysokości 74 956,62 zł ze środków WFOŚiGW w Gdańsku, natomiast wkład własny Gminy Pelplin wyniósł 8 332,94 zł.

W tabeli 37 przedstawiono cele, kierunki interwencji oraz zadania określone w POŚ na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 własne i monitorowane w obszarze interwencji – zasoby przyrodnicze.

Tabela 37. Działania podejmowane w latach 2023-2024 w obszarze interwencji – zasoby przyrodnicze

CEL	ZADANIE	WSKAŹNIK					PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	OSIĄGNIĘCIE WARTOŚCI DOCELOWEJ
		NAZWA	WARTOŚĆ BAZOWA 2022	WARTOŚĆ		WARTOŚĆ DOCELOWA		
				ROK 2023	ROK 2024			
Właściwe gospodarowanie zasobami przyrodniczymi	Ochrona cennych obszarów przyrodniczych, tworzenie nowych obszarów	Liczba obszarów chronionych [szt.] (źródło danych: geoserwis.gdos.gov.pl)	2 obszary NATURA 2000, 2 OChK	2 obszary NATURA 2000, 2 OChK	2 obszary NATURA 2000, 2 OChK,	nie mniej	RDOŚ, Nadleśnictwo, Starogard, Gmina	TAK
		Pomniki przyrody ogółem [szt.] (źródło danych: geoserwis.gdos.gov.pl)	15	15	15	nie mniej	Gmina	TAK
	Opieka nad chorymi i bezdomnymi zwierzętami	Liczba podjętych interwencji [szt.] (źródło danych: UMiG Pelplin)	10	79	91	w zależności od potrzeb	Gmina, Straż Miejska	TAK
		Utrzymanie w dobrym stanie technicznym i promocja szlaków turystycznych	Liczba szlaków turystycznych [szt.] (źródło danych: UMiG Pelplin)	pieszych – 2 szt. rowerowych – 1 szt. wodnych – 1 szt.	pieszych – 2 szt. rowerowych – 1 szt. wodnych – 1 szt.	pieszych – 2 szt. rowerowych – 1 szt. wodnych – 1 szt.	nie mniej	Gmina, LOT Kociewie
	Zwiększenie bioróżnorodności	Liczba nasadzeń drzew/liczba ubytków [szt.] (źródło danych: UMiG Pelplin)	34/137	30/36	26/28	nie mniej nasadzeń niż ubytków	Gmina, Podmioty usuwające drzewa	NIE

	Prowadzenie edukacji ekologicznej (źródło danych: UMiG Pelplin)	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	Gmina, Szkoły, Przedszkola	TAK
--	---	-----	-----	-----	-----	-----	----------------------------	-----

6.10. Obszar interwencji – zagrożenie awariami

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska wprowadza definicję poważnej awarii, rozumianej jako zdarzenie w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, które powstaje w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w sytuacji, gdy występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji. Skutkiem takiego zdarzenia jest powstanie natychmiastowego zagrożenia życia lub zdrowia ludzi albo środowiska, bądź też powstanie takiego zagrożenia w późniejszym czasie. Jeżeli poważna awaria występuje w zakładzie, określa się ją mianem poważnej awarii przemysłowej.

W świetle przepisów zakładem stwarzającym zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej jest zakład o zwiększonym ryzyku (ZZR) lub zakład o dużym ryzyku (ZDR). Zgodnie z art. 248 ust. 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, klasyfikacja zakładu do jednej z tych kategorii uzależniona jest od rodzaju, kategorii oraz ilości substancji niebezpiecznych znajdujących się w jego obrębie. Zakład o zwiększonym ryzyku to taki, w którym ilości substancji niebezpiecznych przekraczają określone w przepisach progi, lecz nie osiągają wartości kwalifikujących go jako zakład o dużym ryzyku. Z kolei zakład o dużym ryzyku to obiekt, w którym ilości substancji niebezpiecznych są na tyle wysokie, że potencjalne skutki awarii mogą mieć szczególnie poważny charakter, zarówno dla ludzi, jak i dla środowiska.

W praktyce oznacza to, że zakłady ZZR i ZDR podlegają szczególnym obowiązkom prawnym, w tym m.in. konieczności opracowania programów zapobiegania awariom, planów operacyjno-ratowniczych, a także prowadzenia stałego monitoringu substancji niebezpiecznych. Organy administracji publicznej, w tym Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, prowadzą ewidencję takich zakładów i sprawują nad nimi nadzór. Według aktualnej ewidencji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Gdańsku, na terenie Gminy Pelplin nie są zlokalizowane zakłady ZZR i ZDR.

Organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie gminy Pelplin jest Burmistrz Miasta i Gminy Pelplin. Swoje zadania Burmistrz wykonuje przy pomocy komórki organizacyjnej Urzędu Miasta i Gminy właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego

Zadania z zakresu zarządzania kryzysowego na terenie gminy Pelplin realizowane są na podstawie Gminnego Planu Zarządzania Kryzysowego. Głównym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa osób przebywających na terenie gminy poprzez niedopuszczenie do sytuacji zagrażających życiu i zdrowiu ludzi, środowisku i mieniu oraz niesienie pomocy poszkodowanym w wyniku zaistniałych zagrożeń i sytuacji kryzysowych.

Organem pomocniczym Burmistrza w zarządzaniu kryzysowym jest Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego powołany przez Burmistrza. Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego wykonuje na obszarze gminy zadania związane z oceną występujących potencjalnych zagrożeń mających wpływ na bezpieczeństwo publiczne i prognozowanie tych zagrożeń oraz przygotowuje propozycje działań.

Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego działa w oparciu o:

- Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego;
- Plan ochrony przed powodzią;
- Plan zapewnienia funkcjonowania publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę w warunkach specjalnych opracowany przez Pelkom Sp. z o. o.;
- Plan Gotowości Zwalczania Afrykańskiego Pomoru Świń opracowany przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Tczewie.

Jednym z kluczowych zadań realizowanych przez samorządy gmin jest zapewnienie ochrony przeciwpożarowej ludności oraz likwidowanie zagrożeń wynikających zarówno z klęsk żywiołowych, jak i ze skutków rozwoju cywilizacji. Na terenie Gminy Pelplin zadanie to wykonywane jest poprzez działalność 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, które stanowią podstawowe ogniwo systemu bezpieczeństwa lokalnego.

W roku sprawozdawczym 2023 jednostki OSP podejmowały działania ratowniczo-gaśnicze 241 razy, wyjeżdżając do pożarów, miejscowych zagrożeń oraz alarmów fałszywych. Interwencje te obejmowały zarówno zdarzenia o charakterze typowo pożarowym, jak i szeroko rozumiane miejscowe zagrożenia, takie jak wypadki komunikacyjne, podtopienia czy usuwanie skutków silnych wiatrów.

W kolejnym roku 2024, aktywność jednostek OSP utrzymała się na wysokim poziomie. Działania ratowniczo-gaśnicze obejmowały analogiczny zakres interwencji – wyjazdy do pożarów, miejscowych zagrożeń oraz alarmów fałszywych. Łącznie odnotowano 265 zdarzeń, co oznacza wzrost liczby interwencji w stosunku do roku poprzedniego.

Zwiększona liczba zdarzeń w 2024 roku wskazuje na rosnące znaczenie jednostek OSP w systemie bezpieczeństwa Gminy. Ich działalność nie ogranicza się jedynie do gaszenia pożarów, lecz obejmuje szerokie spektrum działań ratowniczych i prewencyjnych, które mają bezpośredni wpływ na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców oraz ochronę mienia i środowiska.

Tabela 38. Statystyka zdarzeń w Gminie Pelplin w latach 2021-2022 (źródło: Biuletyn informacyjny KPPSP w Tczewie, opracowanie własne)

Ogół zdarzeń		Pożary		Miejsc. zagrożenia		Alarmy fałszywe	
2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2021
241	265	47	46	183	206	11	13
wzrost o 10 %		spadek o 2,1 %		wzrost o 12,6 %		wzrost o 18,2 %	

Ponadto w latach 2023-2024 jednostki OSP wyjeżdżały 25 razy do usuwania plam substancji ropopochodnych na drogach. Do neutralizacji zużyto 500 kg środka w proszku i 40 l. środka w płynie. W usuwaniu skutków wichur jednostki interweniowały 39 razy.

Tabela 39. Wydatki Gminy Pelplin na działania w obszarze zagrożeń awaryjnych w latach 2023–2024, opracowanie własne na podstawie danych UMIG Pelplin

Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Zakup samochodu dla OSP	2023	40 000,000	Środki własne Gminy
Sprzęt i umundurowanie	2023-2024	176 150,00	Środki własne Gminy

Straż Miejska powołana w Gminie Pelplin, podobnie jak w latach ubiegłych, prowadziła systematyczne działania ukierunkowane na ochronę spokoju i porządku w miejscach publicznych oraz na poprawę stanu bezpieczeństwa mieszkańców. Jej aktywność stanowi istotny element lokalnego systemu bezpieczeństwa, wspierając zarówno administrację samorządową, jak i służby ratownicze.

Do podstawowych zadań Straży Miejskiej należy m.in.:

- informowanie społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń, w tym zagrożeń środowiskowych, technicznych i porządkowych;
- współdziałanie z właściwymi podmiotami – w szczególności z Policją, Państwową Strażą Pożarną, jednostkami OSP oraz instytucjami komunalnymi – w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli;
- udzielanie pomocy w usuwaniu awarii technicznych, takich jak uszkodzenia infrastruktury drogowej czy sieci komunalnych;
- działania w sytuacjach kryzysowych, obejmujące likwidację skutków klęsk żywiołowych (np. silnych wiatrów, podtopień) oraz innych zagrożeń dla bezpieczeństwa publicznego,
- kontrola przestrzegania przepisów porządkowych, w tym dotyczących utrzymania czystości i ładu w przestrzeni publicznej.

W tabeli 40 przedstawiono cele, kierunki interwencji oraz zadania określone w POŚ na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 własne i monitorowane w obszarze interwencji – zagrożenie awariami.

Tabela 40. Działania podejmowane w latach 2023–2024 w obszarze interwencji – zagrożenie awariami

CEL	ZADANIE	WSKAZNIK					PODMIOT ODPOWIE- DZIALNY	OSIĄGNIĘCIE WARTOŚCI DOCELOWEJ
		NAZWA	WARTOŚĆ BAZOWA 2022	WARTOŚĆ		WARTOŚĆ DOCELOWA		
				ROK 2023	ROK 2024			
Przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii	Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych	Liczba zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii [szt.] (źródło danych: ewidencja WIOŚ w Gdańsku)	0	0	0	PSP, WIOŚ	TAK	
	Doposażenie jednostek odpowiedzialnych za sprawne działanie w sytuacjach zagrożenia	Liczba samochodów gaśniczych na wyposażeniu jednostek OSP [szt.] (źródło danych: Biuletyn Informacyjny Komendy Wojewódzkiej PSP)	12	12	11	PSP, Starostwo Powiatowe, Gmina	CZEŚCIOWO SPADEK LICZBY W 2024 r.	
		Liczba samochodów specjalistycznych na wyposażeniu jednostek OSP [szt.] (źródło danych: Biuletyn Informacyjny Komendy Wojewódzkiej PSP)	4	4	3	PSP, Starostwo Powiatowe, Gmina	CZEŚCIOWO SPADEK LICZBY W 2024 r.	
	Aktywność operacyjna jednostek ochrony pożarowej	Liczba zdarzeń, w likwidacji których brały udział jednostki ochrony pożarowej [szt.] (źródło danych: Biuletyn Informacyjny Komendy Wojewódzkiej PSP)	280	241	265	w zależności od potrzeb	PSP, OSP	TAK

7. Podsumowanie i wnioski

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pelplin za lata 2023–2024 został opracowany w celu oceny stopnia wykonania zadań przewidzianych w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pelplin na lata 2023–2026 z perspektywą do roku 2030*, przyjętej uchwałą nr LXV/543/24 Rady Miejskiej w Pelplinie z dnia 29 lutego 2024 r. Dokument obejmuje działania realizowane przez władze gminy, zarządców infrastruktury oraz inne podmioty funkcjonujące w obszarze ochrony środowiska.

Na podstawie zgromadzonych danych stwierdzono, że Gmina Pelplin w przeważającej większości skutecznie realizuje założone cele środowiskowe. Analiza wykazała, iż w latach 2023–2024 zrealizowano znaczną część zadań w kluczowych obszarach: ochrony klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pól elektromagnetycznych, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, zasobów geologicznych, gleb, gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów, zasobów przyrodniczych oraz zagrożenia awariami.

W latach 2023–2024 Gmina Pelplin podjęła szereg działań ukierunkowanych na poprawę jakości powietrza. Podstawą realizowanych przedsięwzięć był uchwalony *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN)*, którego założenia wdrażano poprzez konkretne programy i inicjatywy.

Kluczowym elementem działań było ograniczanie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Gmina wspierała indywidualne gospodarstwa domowe w wymianie źródeł ciepła na mniej emisyjne, prowadziła programy termomodernizacyjne oraz promowała wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. W analizowanym okresie realizowano liczne dofinansowania, które umożliwiły mieszkańcom skorzystanie z tych rozwiązań.

Istotnym aspektem była współpraca z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku przy wdrażaniu *Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”*. Równolegle prowadzono działania kontrolne wobec mieszkańców w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących stosowania paliw grzewczych. Straż Miejska monitorowała proces spalania paliw, reagowała na zgłoszenia dotyczące spalania odpadów w piecach oraz przypadki wypalania traw.

W latach 2021–2024 na terenie Gminy Pelplin odnotowano systematyczny rozwój infrastruktury gazowej, który przełożył się zarówno na rozbudowę długości czynnej sieci, jak i na wzrost liczby odbiorców korzystających z gazu ziemnego. Sieć gazowa została wydłużona o ponad 2,5 km, co umożliwiło przyłączanie nowych budynków i zwiększenie dostępności tego źródła energii. Równolegle rosła liczba mieszkań ogrzewanych gazem – od 468 w roku bazowym do 640 w roku 2024, co oznacza wyraźny wzrost i coraz większe zainteresowanie mieszkańców tym sposobem ogrzewania. Podobną tendencję zaobserwowano w liczbie czynnych przyłączy gazowych, która zwiększyła się z 385 w 2021 roku do 519 w roku 2024, przy czym największy przyrost odnotowano w obszarze miejskim. Dane te wskazują, że Gmina konsekwentnie rozwija infrastrukturę gazową, a mieszkańcy coraz częściej wybierają gaz jako źródło energii, co sprzyja poprawie jakości powietrza i ograniczeniu emisji zanieczyszczeń w regionie.

W latach 2023–2024 w Gminie Pelplin podejmowano także liczne działania inwestycyjne ukierunkowane na poprawę jakości powietrza i ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko. Ważnym elementem tych działań były remonty i modernizacje dróg, które przyczyniły się do zmniejszenia zapylenia oraz ograniczenia emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych. Poprawa stanu nawierzchni drogowych nie tylko zwiększyła komfort i bezpieczeństwo użytkowników, lecz także wpłynęła na redukcję pyłów unoszących się w powietrzu w wyniku eksploatacji zdegradowanych odcinków.

Realizowane inwestycje drogowe stanowiły część szerszej polityki gminy w zakresie ochrony klimatu, obejmującej m.in. wspieranie transportu niskoemisyjnego, poprawę efektywności energetycznej oraz działania edukacyjne skierowane do mieszkańców. Dzięki konsekwentnym inwestycjom w infrastrukturę komunikacyjną Gmina ogranicza źródła emisji lokalnych, co przekłada się na poprawę jakości życia mieszkańców oraz wzmacnia realizację celów zapisanych w *Programie Ochrony Środowiska*.

W obszarze działań w zakresie zagrożenia hałasem, należy podkreślić, iż klimat akustyczny Gminy Pelplin kształtowany jest przede wszystkim przez presję ze źródeł komunikacyjnych. Przez teren powiatu tczewskiego przebiegają drogi o natężeniu ruchu przekraczającym 3 mln pojazdów rocznie, których eksploatacja powoduje znaczące oddziaływanie akustyczne. Dla takich odcinków wymagane jest sporządzenie map akustycznych, obrazujących skalę i zasięg emisji hałasu.

Istotnym czynnikiem wpływającym na poziom hałasu drogowego jest stan techniczny nawierzchni. W analizowanym okresie prowadzono remonty dróg, które przyczyniły się do ograniczenia uciążliwości akustycznych oraz poprawy komfortu życia mieszkańców.

Jedną z podstawowych metod redukcji hałasu komunikacyjnego, a jednocześnie ograniczania emisji zanieczyszczeń, jest promowanie alternatywnych form transportu. W Gminie Pelplin dostępna jest komunikacja międzymiastowa obsługiwana przez PKP, PKS oraz przewoźników prywatnych. Ponadto Gmina udostępnia szlaki piesze i rowerowe, a rozwinięta sieć ścieżek rowerowych ułatwia codzienną komunikację w mieście i jego okolicach.

W obszarze interwencji dotyczącym pól elektromagnetycznych na terenie Gminy Pelplin stwierdzono, że poziomy promieniowania utrzymują się na stabilnym i bezpiecznym poziomie, znacznie poniżej wartości dopuszczalnych określonych w obowiązujących przepisach. Główne źródła PEM stanowią linie elektroenergetyczne wysokiego, średniego i niskiego napięcia oraz instalacje radiokomunikacyjne, w tym stacje bazowe telefonii komórkowej, których liczba w latach 2023–2024 wzrosła z 7 do 9. Stan techniczny infrastruktury elektroenergetycznej należy ocenić jako dobry, a prowadzone modernizacje, takie jak wymiana przewodów na izolowane czy unowocześnianie stacji transformatorowych, zwiększają bezpieczeństwo i ograniczają straty energii.

W latach 2023–2024 w obszarze gospodarowania wodami na terenie Gminy Pelplin utrzymywał się zły stan ogólny wód powierzchniowych, wszystkie monitorowane JCWP wykazywały problemy jakościowe, głównie związane z nadmiarem biogenów oraz obecnością substancji chemicznych. Jednocześnie wody podziemne JCWPd nr 28 i 29 utrzymywały dobry stan jakości, co stanowi pozytywny element bilansu wodnego gminy. W analizowanym okresie nie realizowano nowych inwestycji hydrotechnicznych ani przedsięwzięć zwiększających retencję wodną, poza modernizacją zbiornika retencyjnego w Pomyjach. Prowadzono natomiast monitoring wód powierzchniowych i podziemnych oraz utrzymywano urządzenia melioracyjne w dobrym stanie technicznym. Podsumowując, głównym wyzwaniem pozostaje poprawa jakości wód powierzchniowych i osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego, natomiast w zakresie wód podziemnych oraz infrastruktury melioracyjnej sytuacja jest stabilna i zgodna z celami środowiskowymi.

W latach 2023–2024 na terenie Gminy Pelplin odnotowano wysoki poziom zaopatrzenia mieszkańców w wodę i dostęp do sieci kanalizacyjnej – odpowiednio 96,3% i 78,5% ludności. System wodociągowy oparty na ujęciach podziemnych był eksploatowany głównie przez spółkę „Pelkom” Sp. z o.o., która odpowiada również za sieć kanalizacyjną i oczyszczalnie ścieków. W analizowanym okresie wzrosło zarówno pobranie, jak i sprzedaż wody, przy jednoczesnym spadku strat w sieci oraz zużycia technologicznego, co świadczy o poprawie efektywności systemu.

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna była systematycznie modernizowana, wymieniano wodomierze, hydranty, pompy oraz prowadzono remonty przepompowni i odcinków sieci. Wzrosły koszty eksploatacji, jednak równocześnie zwiększyły się przychody ze sprzedaży wody i ścieków. Jakość wody w większości ujęć spełniała wymagania sanitarne, a stwierdzone incydentalne przekroczenia parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznych zostały szybko wyeliminowane. Oczyszczalnia ścieków w Pelplinie oraz kontenerowa w Rombarku funkcjonowały zgodnie z pozwoleniami wodnoprawnymi, zapewniając skuteczne usuwanie zanieczyszczeń.

Na terenie Gminy Pelplin zidentyfikowano jedno złożo surowców ilastych ceramiki budowlanej w Janiszewie, o zasobach bilansowych wynoszących 8 329 tys. ton, które obecnie nie jest eksploatowane. Kopalinę rozpoznano w kategorii B, co potwierdza jej przydatność do produkcji wyrobów grubościennych, a po odpowiednim uszlachetnieniu także do wytwarzania dachówek. W latach 2023–2024 na obszarze gminy nie wydano nowych koncesji na wydobycie złóż kopalin, nie prowadzono kontroli w zakresie obowiązujących decyzji oraz nie realizowano działań rekultywacyjnych na terenach zdegradowanych. Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego oraz Starostwa Powiatowego w Tczewie, na terenie gminy nie występują osuwiska ani obszary zagrożone ruchami masowymi. Ochrona zasobów geologicznych odbywa się przede wszystkim poprzez ich uwzględnianie w dokumentach planistycznych, co pozwala ograniczać przekształcenia powierzchni ziemi wynikające zarówno z procesów naturalnych, jak i działalności człowieka.

Na terenie Gminy Pelplin dominują gleby dobrych i bardzo dobrych klas bonitacyjnych, głównie kompleksów pszennych i żytnich, co stanowi istotny potencjał produkcyjny dla rolnictwa. Wyniki badań gleb przeprowadzonych w latach 2023–2024 wskazują na przewagę gleb o odczynie obojętnym i zasadowym,

sprzyjającym większości upraw, przy niewielkim udziale gleb kwaśnych. Pod względem zasobności w makroelementy gleby charakteryzują się wysoką zawartością fosforu, zróżnicowaną zasobnością w potas oraz stabilnym poziomem magnezu, co świadczy o dobrych warunkach dla produkcji rolniczej.

Wskaźnik lesistości gminy wynosi 10,2%, co jest wartością niższą niż średnia powiatowa (14,6%) i krajowa (29,6%). Z tego względu zaleca się podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia powierzchni lasów poprzez zalesianie gruntów rolnych o niskiej klasie bonitacyjnej.

Na terenie gminy zidentyfikowano również obszary potencjalnie historycznie zanieczyszczone, m.in. w Rajkowach i na terenie byłej Cukrowni Pelplin, które wymagają monitorowania i ewentualnej remediacji. W analizowanym okresie prowadzono działania edukacyjne i doradcze dla rolników, obejmujące m.in. kwestie wapnowania gleb, ochrony wód przed zanieczyszczeniami oraz zobowiązania rolno-środowiskowe i klimatyczne.

Podsumowując, gleby Gminy Pelplin charakteryzują się wysokim potencjałem rolniczym dzięki korzystnym właściwościom fizykochemicznym i zasobności w makroelementy. Główne wyzwania dotyczą zwiększenia lesistości oraz właściwego postępowania z terenami potencjalnie zanieczyszczonymi, przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiej jakości gleb i wspieraniu zrównoważonego rolnictwa.

Łączna masa odpadów przekazanych do ZUOS Tczew w latach 2023–2024 wyniosła ponad 10,6 tys. Mg, z czego największy udział miały odpady zmieszane, biodegradowalne oraz opakowaniowe. W 2023 r. Gmina osiągnęła wysoki poziom recyklingu – 50,9%, przy niskim wskaźniku ograniczenia odpadów biodegradowalnych (3,1%). W 2024 r. sytuacja odwróciła się – ograniczenie odpadów biodegradowalnych wzrosło do 48,9%, ale poziom recyklingu spadł do 32,9%, co wskazuje na potrzebę dalszej poprawy selektywnej zbiórki.

Koszty funkcjonowania systemu wzrosły z 3,96 mln zł w 2023 r. do 4,54 mln zł w 2024 r., głównie z uwagi na wyższe wydatki związane z PSZOK oraz zbiórką odpadów wielkogabarytowych i elektrośmieci.

Istotnym elementem działań Gminy była eliminacja wyrobów zawierających azbest. W 2023 r. usunięto i unieszkodliwiono ponad 100 Mg materiałów azbestowych z 41 nieruchomości, a w 2024 r. kolejne 51,9 Mg z 29 nieruchomości. Realizacja tych zadań była finansowana ze środków gminy oraz dotacji WFOŚiGW.

Równolegle prowadzono szerokie działania edukacyjne – kampanie informacyjne, akcje „Sprzątanie świata”, obchody Dnia Ziemi oraz bezpośrednie spotkania z mieszkańcami, co miało na celu podnoszenie świadomości ekologicznej i promowanie selektywnej zbiórki odpadów.

Gospodarka odpadami w Gminie Pelplin w latach 2023–2024 była prowadzona w sposób uporządkowany i zgodny z przepisami, z istotnym postępem w zakresie ograniczania odpadów biodegradowalnych oraz eliminacji azbestu. Kluczowym wyzwaniem pozostaje zwiększenie poziomu recyklingu i dalsze doskonalenie systemu selektywnej zbiórki, aby osiągnąć wymagane cele środowiskowe.

W latach 2023–2024 Gmina Pelplin prowadziła działania ukierunkowane na ochronę i zachowanie zasobów przyrodniczych, zgodnie z wymogami ustawy o ochronie przyrody oraz przepisami wykonawczymi dotyczącymi ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie gminy występują cenne formy ochrony przyrody: Gniewski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszary Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły PLB040003 i Dolna Wisła PLH2200033, które stanowią ważne siedliska ptaków migrujących, gatunków chronionych oraz różnorodnych zbiorowisk roślinnych. Dodatkowo zarejestrowano liczne pomniki przyrody – pojedyncze drzewa, grupy drzew oraz gład narzutowy – wymagające okresowych zabiegów pielęgnacyjnych. W 2024 r. wykonano prace pielęgnacyjne na dębie szypułkowym w Pelplinie, poprawiające jego stabilność i bezpieczeństwo.

W zakresie gospodarki drzewostanem wydano decyzje zezwalające na wycinkę drzew (26 w 2023 r. i 25 w 2024 r.), przy czym równolegle realizowano nasadzenia kompensacyjne – 32 sztuki w 2023 r. i 67 sztuk w 2024 r. Odnotowano także przypadki kar administracyjnych za nielegalne usuwanie drzew.

Gmina rozwijała również infrastrukturę turystyczną, utrzymując szlaki rowerowe i piesze o łącznej długości ponad 9 km, co sprzyja promocji walorów krajobrazowych regionu.

W obszarze opieki nad zwierzętami bezdomnymi realizowano programy finansowane z budżetu gminy – w 2023 r. przeznaczono na ten cel 54,5 tys. zł, a w 2024 r. 78,3 tys. zł. Zapewniono odławianie zwierząt, opiekę weterynaryjną, sterylizację oraz dokarmianie wolno żyjących kotów. Straż Miejska prowadziła interwencje,

kontrole warunków trzymania psów oraz współpracowała z inspekcją weterynaryjną w zakresie zagrożeń epizootycznych (ASF).

Duży nacisk położono na edukację ekologiczną – organizowano konkursy, warsztaty, akcje sadzenia drzew i łąk kwietnych, spektakle edukacyjne oraz kampanie promujące odnawialne źródła energii i niemarnowanie żywności. Projekty były współfinansowane przez WFOŚiGW i partnerów prywatnych, a ich efektem było podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz tworzenie nowych zielonych przestrzeni.

Zasoby przyrodnicze Gminy Pelplin są chronione poprzez systematyczne działania administracyjne, pielęgnacyjne i edukacyjne. Gmina skutecznie łączy ochronę przyrody z rozwojem infrastruktury turystycznej i społeczną edukacją ekologiczną, co wzmacnia lokalną bioróżnorodność i podnosi jakość życia mieszkańców.

W latach 2023–2024 na terenie Gminy Pelplin nie funkcjonowały zakłady o zwiększonym (ZZR) ani dużym ryzyku (ZDR), co oznacza brak bezpośredniego zagrożenia wystąpienia poważnych awarii przemysłowych. Zarządzanie potencjalnymi sytuacjami kryzysowymi realizowane było w oparciu o Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego, wspierany przez plany szczegółowe dotyczące ochrony przed powodzią, funkcjonowania urządzeń wodociągowych w warunkach specjalnych oraz zwalczania afrykańskiego pomoru świń.

Kluczową rolę w systemie bezpieczeństwa lokalnego odgrywały jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej – w 2023 roku odnotowano 241 interwencji, a w 2024 roku 265, co oznacza wzrost o 10 %. Najwięcej działań dotyczyło miejscowych zagrożeń (wypadki komunikacyjne, podtopienia, skutki wichur), których liczba wzrosła o ponad 12 %. OSP podejmowały także interwencje związane z neutralizacją substancji ropopochodnych oraz usuwaniem skutków silnych wiatrów. Wydatki gminy na działania w obszarze zagrożeń awaryjnych obejmowały m.in. zakup samochodu dla OSP (40 mln zł) oraz sprzętu i umundurowania (176 tys. zł).

Istotnym elementem systemu bezpieczeństwa była również Straż Miejska, która prowadziła działania prewencyjne i interwencyjne, współpracując z Policją, Państwową Strażą Pożarną, OSP oraz instytucjami komunalnymi. Jej zadania obejmowały informowanie mieszkańców o zagrożeniach, kontrolę przestrzegania przepisów porządkowych, pomoc w usuwaniu awarii infrastruktury oraz działania w sytuacjach kryzysowych.

System bezpieczeństwa w Gminie Pelplin w latach 2023–2024 funkcjonował sprawnie, opierając się na współdziałaniu administracji samorządowej, OSP i Straży Miejskiej. Brak zakładów ZZR i ZDR ogranicza ryzyko poważnych awarii przemysłowych, natomiast rosnąca liczba interwencji OSP wskazuje na konieczność dalszego wzmacniania potencjału jednostek ratowniczych i kontynuowania działań prewencyjnych w zakresie zagrożeń środowiskowych i technicznych.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pelplin za lata 2023–2024 potwierdza skuteczną realizację większości celów środowiskowych. Gmina konsekwentnie rozwijała infrastrukturę gazową i wodno-kanalizacyjną, modernizowała drogi oraz prowadziła działania ograniczające emisję i poprawiające jakość powietrza. Stabilny pozostaje stan wód podziemnych i gleb, natomiast głównym wyzwaniem jest poprawa jakości wód powierzchniowych oraz zwiększenie poziomu recyklingu. Równolegle prowadzono szeroką edukację ekologiczną i działania na rzecz ochrony zasobów przyrodniczych, co wzmacnia lokalną bioróżnorodność i podnosi jakość życia mieszkańców.

8. Spis tabel

Tabela 1. Ocena jakości powietrza strefy pomorskiej (źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w woj. pomorskim za rok 2023 i 2024, opracowanie własne).....	14
Tabela 2. Dotacje realizowane w roku 2023 r. w ramach programu „Czyste Powietrze”.....	17
Tabela 3. Dotacje realizowane w roku 2023 i 2024 r. w ramach programu „Czyste Powietrze”.....	19
Tabela 4. Inwestycje w infrastrukturę oświetleniową Gminy Pelplin (2023–2024) (źródło: dane pozyskane z UMiG Pelplin, oprac. własne).....	21
Tabela 5. Zadania inwestycyjne realizowane w latach 2023-2024 (źródło: na podstawie danych przekazanych od UMiG Pelplin, oprac. własne).....	24
Tabela 6. Zadania inwestycyjne realizowane w latach 2023-2024 współfinansowane ze środków zewnętrznych (źródło: na podstawie danych przekazanych od UMiG Pelplin, oprac. własne).....	24
Tabela 7. Zadania inwestycyjne realizowane w latach 2023-2024 przez Pelkom Sp. z o. o. (źródło: na podstawie danych przekazanych od Pelkom Sp. z o. o., oprac. własne).....	26
Tabela 8. Zadania inwestycyjne realizowane w latach 2023-2024 przez ZDW w Gdańsku (źródło: na podstawie danych przekazanych od ZDW Gdańsk, oprac. własne).....	26
Tabela 9. Działania podejmowane w latach 2023-2024 w obszarze interwencji – ochrona klimatu i jakości powietrza.....	29
Tabela 10. <i>Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021 dróg krajowych</i> – (źródło: <i>Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021 - GDDKiA - www.gov.pl, opracowanie własne</i>).....	31
Tabela 11. <i>Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021 dróg wojewódzkich</i> – (źródło: <i>Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021 - GDDKiA - www.gov.pl, opracowanie własne</i>).....	32
Tabela 12. Stan nawierzchni dróg wojewódzkich (źródło: na podstawie danych przekazanych przez ZDW w Gdańsku, opracowanie własne).....	34
Tabela 13. Działania podejmowane w latach 2023-2024 w obszarze interwencji – zagrożenie hałasem.....	36
Tabela 14. Monitoring PEM w 2022 r. (źródło: na podstawie danych przekazanych przez GIOŚ, opracowanie własne).....	38
Tabela 15. Działania podejmowane w latach 2023-2024 w obszarze interwencji – pola elektromagnetyczne.....	39
Tabela 16. Wykaz JCWP w gminie Pelplin – (źródło: www.karty.apgw.gov.pl , oprac. własne).....	41
Tabela 17. Jakość wód podziemnych (źródło: www.karty.apgw.gov.pl , opracowanie własne).....	43
Tabela 18. Działania podejmowane w latach 2023-2024 w obszarze interwencji – gospodarowanie wodami.....	44
Tabela 19. Charakterystyka urządzeń wodociągowych na terenie Gminy Pelplin – (źródło: Ocena Obszarowa Jakości Wody na terenie Gminy Pelplin w roku 2023, opracowanie własne).....	48
Tabela 20. Charakterystyka urządzeń wodociągowych na terenie Gminy Pelplin (źródło: Ocena Obszarowa Jakości Wody na terenie Gminy Pelplin w roku 2024, opracowanie własne).....	49
Tabela 21. Gospodarka ściekowa realizowana w mieście i gminie Pelplin (źródło: na podstawie danych otrzymanych od interesariuszy, opracowanie własne).....	49
Tabela 22. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach doprowadzanych do oczyszczalni i po oczyszczeniu – oczyszczalnia ścieków w Pelplinie (źródło: sprawozdania z oczyszczalni ścieków OS-5, opracowanie własne).....	49
Tabela 23. Zadania inwestycyjne wyszczególnione w Wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych (źródło: Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, opracowanie własne).....	50
Tabela 24. Działania podejmowane w latach 2021-2022 w obszarze interwencji – gospodarka wodno-ściekowa.....	52
Tabela 25. Wykaz złóż surowców na terenie Gminy Pelplin wg stanu na dzień 31 XII 2024 r. (źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce Państwowy Instytut Geologiczny, opracowanie własne).....	54
Tabela 26. Działania podejmowane w latach 2023-2024 w obszarze interwencji – zasoby geologiczne.....	55
Tabela 27. Udział procentowy poszczególnych klas bonitacyjnych gleb na terenie Gminy Pelplin (źródło: na podstawie SUiKZP Miasta i Gminy Pelplin, opracowanie własne).....	56
Tabela 28. Zestawienie odczynu i zasobności gleb w makroelementy w Gminie Pelplin w roku 2023, liczba przebadanych gospodarstw - 40 (źródło: na podstawie informacji pozyskanych od OSChR w Gdańsku, opracowanie własne).....	57
Tabela 29. Zestawienie odczynu i zasobności gleb w makroelementy w roku 2024 – liczba przebadanych gospodarstw 20 (źródło: na podstawie informacji pozyskanych od OSChR w Gdańsku, opracowanie własne).....	57
Tabela 30. Działania podejmowane w latach 2023-2024 w obszarze interwencji – gleby.....	60
Tabela 31. <i>Odpady z terenu Gminy Pelplin trafiające do instalacji ZUOS Tczew w latach 2023 - 2024</i> (źródło: na podstawie informacji pozyskanych od ZUOS w Tczewie, opracowanie własne).....	61
Tabela 32. Odpady komunalne zebrane w PSZOK w latach 2023 - 2024 (źródło: na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Pelplin za rok 2023 i 2024, opracowanie własne).....	62
Tabela 33. Odpady komunalne odebrane od mieszkańców w latach 2023 - 2024 (źródło: na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Pelplin za rok 2023 i 2024, opracowanie własne).....	63
Tabela 34. Działania podejmowane w latach 2023-2024 w obszarze interwencji – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	67
Tabela 35. Pomniki przyrody Gmina Pelplin (źródło: www.crfor.gdos.gov.pl).....	68

Tabela 36. Działania Straży Miejskiej w zakresie opieki nad zwierzętami w latach 2023–2024 (oprac. własne na podstawie danych Straży Miejskiej).....	72
Tabela 37. Działania podejmowane w latach 2023-2024 w obszarze interwencji – zasoby przyrodnicze	76
Tabela 38. Statystyka zdarzeń w Gminie Pelplin w latach 2021-2022 (źródło: Biuletyn informacyjny KPPSP w Tczewie, opracowanie własne).....	79
Tabela 39. Wydatki Gminy Pelplin na działania w obszarze zagrożeń awaryjnych w latach 2023–2024, opracowanie własne na podstawie danych UMIG Pelplin	79
Tabela 40. Działania podejmowane w latach 2023-2024 w obszarze interwencji – zagrożenie awariami	80

9. Spis Rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy Pelplin oprac. własne na podstawie www.polskawliczbach.pl/gmina_Pelplin	11
Rysunek 2. Położenie Gminy Pelplin na tlen powiatu tczewskiego oprac. własne na podstawie www.gminy.pl	12